

309341

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5.

సంపుటము. ౫

జెన్న పట్టణము 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6 వ తేది శనివారము
శింగళ నామ సంవత్సర శాల్వి నమా న బహుళ దశమి ౧౧.

No. 6

సంచిక. ౬

బాధాపీడితులకు పరమ: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అశుభాశ్రయ కర్తవ్యమున బలించు బాధ్యములను కఠినములను మించును. మచ్చలను, మచ్చలను, గండములను
పుండ్లను, ప్రాంతశోషమును అన్ని విధములను గలగు వర్తకములను సోగమును.

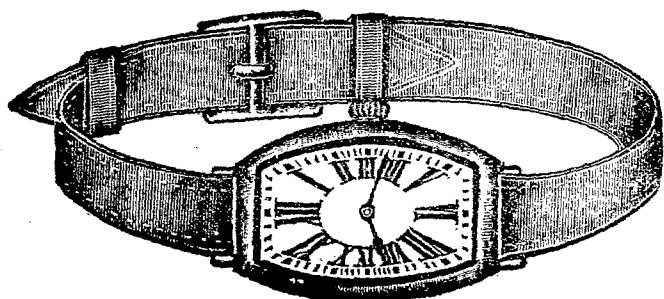
మిక్కిలి శక్తివంతమైన కర్తవ్య కార్యము

కర్తవ్యశాస్త్రమును గల మిక్కిలి నిర్మలమును, సహజమైన మధ్యమధ్యమ అన్ని విధములను పోషించును. కఠినములను పోషించును, మచ్చలను పోషించును, గండములను పోషించును, పుండ్లను పోషించును. కఠినములను గలగు వర్తకములను సోగమును.

ప్రొవైడరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Paraswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను!

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే!

(1049)

ఎలక్ట్రా వాచీలు

మనమున తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమునును ఏ స్థలమును యుంచినను వరలయును గంటలను సె-పురు. భూవైశ్యములకును, నావికాదళమునకు,

వ్యాయామ క్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

గడియారములు పెక్కు రకములు మోవడము గలవు. సమ్యక్మైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టియు సరియైనకాలమును చూపునట్టియు గడియారములను సప్లయ చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబుద్ధకును, వేటకును, ప్రయాణమునకు పయోగించు గడియారములు కలవు.

అందఱి వద్దను దొరకగలవు.

వివరము:— జి. ఇ. సంవత్సరెట్టి అంబుకో, ఎన్ ఫ్ల నేడు, మదరాసు.

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense. If already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-anaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs 15 only (packing postage &c, charged extra) tested all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of "Andhra Patrika" [669]

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the

Erectruss (A. P. DEPT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

K. B. JOSHI & Co,

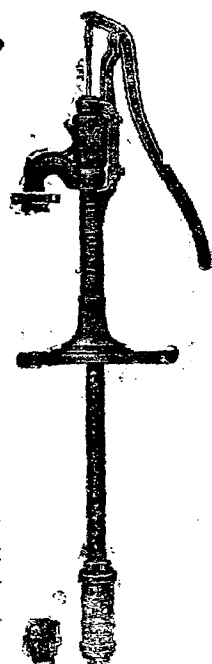
321, Hornby Road Fort, BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 120 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock Write at once for further particulars.

AWARDED GOLD MEDAL

490

IN THE BARODA EXHIBITION

For its Sweet Lasting & Delightful Smell

TO

THE WORLD-RENOWNED OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy.

Prices: 1/2 oz 1 dram. 1/2 dram. Card. 2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0

Sample Free on sending 3 annas postage Stamp.

ALSO, PLEASE TRY OUR

PARASTAN HAIR OIL (REGD.)

Free from mineral oils. Best for the Hair.

Prize Re. 1, and Postage Extra.

Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.

No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

చక్కవరిమాత్రలు

అక్షయము, మలబద్ధము. ధాతువృద్ధి, స్వప్నము నందు కలుగు బలహీనము, తెలుపు, మరుగు, సకలవిధ మైన మాత్రవ్యాధులను ఎల్లప్పుటికిని రాకుండ గుణము చేయు ఒక వర్తనాదముకంటి సర్వరోగసంజీవి మాత్రలు. వీటికి సమానమైనది వేరేలేదు. వీటికి అనేకకోట్ల మోక్షాత్మత్వము చెందినది. కోట్లకొలది జనము గుణము చెందియున్నారు. ఉపయోగించినతోడనే గుణము తెలుపును. గుణము లేనివత్తుమున డబ్బు వాపము చేయబడును. రెండేబుద్ధు చాలును.

30 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

ఉత్తరదేశములకు ఏజంట్లు కావలయును.

443

సావరన్ అండు కంపెనీ,

కన్యాశ్రేష్ఠ అగ్రహారము, వర్రాన్.

మిక్కిలి మనోహరముగ సువాసన
(విజయ కాబడినది.) **ఆటో దిల్ బహార్.** (విజయ కాబడినది.)
ఇప్పుడు కాలపు (అది కనుకనుక, సాటిలేని మనోహరముగ సువాసనగలది.)
అల్ప-చోలుగాని, స-రాయముగాని, పేర్చబడకయే నిధులు
చేయబడిన కేసులు పుష్ప సారము.
ఈ ముఖ్యమైన నిధులు వింజయించినచో, మనోహరముగ
సువాసన నీ స్వలభించును.
ఈ క్రింది పరిమాణములు నీ సాలలో నుండును.
విన్నపము (అదే ప్రాంతం) నీ సా 1-కి రు 0.2-0
మధ్యస్థము (అదే ప్రాంతం) " " 0.12-0
చివరి ప్రాంతం 2 " " 1.4-0
విన్నపము 4 " " " 2.0-0
సి. సి. బియ్యము రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.
వర్షపు, విజయములందలి ప్రసిద్ధిమగు ప్రతిపాపులూగు దొరకును. దీనికి
అనేకమగు సాక్షులు కలవు. కావున, తాము కొనుగోవును నీ సామ్రాజ్య
ను, కాన్డైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను నేరును పరిశీలించుము. ఈ ఆటో
నిల్వచోరుముక్క నలక ఇములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువ వారికి
ప్రాసినచో అజాగ్రత్తముగల మనా సనకార్డు ఉచితముగ పంపుదును

సోలదే బంటు : ఆంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కంపెనీ కంపెనీ, నెం. 155, బొమ్మాయపేడు వీధి, బొంబాయి.
చంద్రాను యేజంటు : మహతా పురపాలకమండలి, వై నాబజారుగోను, మదరాసు

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము లేకుండానే జ్వర
మును హరించుట కిది సాటిలేనిదను. మలేయా (విష
వాయు) జ్వరములను, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరముల
ను యెత్తివది. కొన్ని సార్లు పుచ్చుకొనుటకల్గ కలుగు
చెబ్బులు జ్వరహరికల్గ కలుగును. కాబట్టి దీనిని నిప్పులు
ముగ జ్వరమును సుమారుమందును యీ ఔషధము
పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బు జ్వరమైనను బాత్రిగా
నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆ నేకులలో
మొకరి యొక్క ఉత్తరము:-

వీలు (అట్లాన్-ఆల్-లా) సారావ్ హంతు
రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వర
ములను మధుశుభ్రమును ఆమోఘమైన ఔషధ మని
మిక్కిలి సంతోష పూర్వముగా తెలిపించెదను. వర్షా
కాల మారంభమందు సాల్-ఫెట్టిలో నుండు నాగ్రామ
ములలో కూలీలకు అంబుజ్యము వ్యాపించి పీడించు
చుండగా, మోర్ని వారియొక్క 'జ్వరహరి'ని కొని జ్వర
పీడితులకు ఉచితముగా నికబడి స్వల్పకాలములోనే
విరంతురు స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకనీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధమపులలోను వర్తకుల వద్దను దొరుకును.
నీసా ఒకటికి వెల అ. 8, రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల
నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హెన్రీ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

ఒక్కే, బాబ్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమననాద వీధి, మదరాసు.

(1122)

Agents: Oakley, Bowden & Company,

15, Armenian Street, MADRAS.

దేవి మదనబాణ లేహ్యము.

(విజయ)

48 పూటలందుకు వెల రు. 2.

ఈ శ్రేష్టమైన లేహ్యము ప్రాణాధారమున వృద్ధి
చేయు నొక సంజీవి యని చెప్పవచ్చును. దీనిని శ్రీ పురుషులు
ఏకాలమందును పద్ధము లేకయే పుచ్చుకొనవచ్చును. ఈ
మందును పుచ్చుకొనవచ్చునయెడల కృపించిన శరీరుని బలా
ధ్యునిగా చేసి అల్పము, భూభక్తి శ్రేయంకుట, మొదలగు
దుర్గుణములను పోగొట్టి రక్తమును శుద్ధమును వృద్ధిచేసి మనో
దృఢమును గలుగజేయును. (1116)

దేవిపండిత, అ. క. కణ్ణప్ప మొదిలియారు దేవిసిద్ధవైద్యశాల, ఎస్పనెడ్ పిల్లింగు మద్రాస్.

ఏకబాషలివి ప్రశంస

ఇది శ్రీమంత్రి అప్పారావు నిరవహించు.

రెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రవర్తి కాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యార్థి ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి గానులింగారెడ్డి గారిచే

వ్రాయబడినది. రెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవర్తి కాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

వాంతి బాంతి నివారణి

ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను ఔషధము అతివిరేచనము,
కడుపునొప్పి, కనుపులలో వాయువు మొదలగు వ్యాధు
లను ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము.

ఒక నీసా ఎనమండుగురిని బ్రతికించినది.

వెస్లియన్ మిషన్ సామెటి రెవరెండు టి. ఎఫ్.

నికల్-సన్ గారు వ్రాసిరి:- వాంతిచేడి కలిగినవారికి

మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను

మిక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884వ

సంవత్సరమున దక్షిణఇండియాలో నుండు మహారాష్ట్ర

అనే నా పూరిలో నున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములలో నున్న

వాంతిచేడి విరేచనముగా వ్యాపించి ఉద్రేకించుచుండె

ను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులో ఒకరు

పొలిమబంట్రోతు - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యంటికి

మందుకుగాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్

నుమారు, అనగా చదితరము, నీసా ఒకటి యిచ్చి

వాడుక చేసి విధము చెప్పితిని. ఇతము, అనగా రెండు

వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు

చెప్పిరి. ఏనుగురు బిడ్డలును, ముగ్గురు స్త్రీలును ఓమం

కర్పూర్ కల్గ కాపాడబడి రని నాతో చెప్పిరి. వారు

చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్ణ

మైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుము.

ప్రతి ఔషధమపులలోను వర్తకులయొద్దను దొర

కును. నీసా ఒకటికి వెల అ. 8, రు. 1, 1-8-0,

2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల

నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

దేవి సర్వమేఘ సంజీవినునె

ఒకబుడ్డి మూడురోజుల నూనె వెల రు. 2.

ఈమధ్యతమైన నూనె యొక సిద్ధమహాత్మునికల్గ నను
(గొంపపడినది. ఈనూనె రంగంధవాసనలులేక ఆచ్యపు
మూలికల రసములతో చేయబడినది. ఇందొక్కొక్క మూలిక
యు చెయివిడిచివట్టి రోగములను ఖండించునని సిద్ధశాస్త్రము
లందు చెప్పబడియున్నది. యీ సంజీవిని పుచ్చుకొనిన యె
డల మేఘజ్వరము, నల్లమేఘము, పవిత్రము, కొలుకు, నూతక
వాయువు, తొడ్రువము, ఏనుగుకాళ్ళ జ్వరము, అందవాలము
మొదలగు రోగములు ఖండింపబడి దేహకాంతి నిచ్చును.

(1116)

ఇనాము !

ఇనాము !

అందమైన మధుర బుట్టాలచీరలు

చీర 1-కి వెల రు. 3-12-0.

18 మూలము నిడివి. 2 1/2 మూర
వెడల్పు కలవి. రంగులు ఉత్తరవాది
ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల
బుట్టాలు వేయింపబడినవి పలురకములు
కలవు. ఇక్కల వాగరికమునకు తగు
నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-కి కొనువారలను ఎలక్ ట్రిక్
బంగారు ఉంగరము 1-కి ఇనాముగా యివ్వబడును.
నర్సాపురం సరిగవీర 1-కి 16 X 2 1/2 రు 4.8 0
బందరు నవనకొడిచీర 1 కి రు 8.0-0
చాలామణి ముడిచీర 1-కి రు 2.8-0
కాంచీపురము ఆరవచీర 1-కి రు 5.0-0
శకుంతల-చీర 1-కి రు 5.8-0

1145

సి. సి. లింగం అండు కో,

2, రామానుజఅయ్యర్ వీధి, సోకారుపేట పోస్టు, మద్రాసు

నీతాన్వేషణము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

ముద్దులొల్లు పద్యములు! శ్రావ్యులుగా పాఠ్య మిల్లు
ఇయ్యది మృదుమధుర శైలిని వ్రాయబడినది. జనసామాన్య
మున కెట్లతడు సుబోధకము. ప్రదర్శనానామకముగ నున్నది.
భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కథలుకాని వర్ణనెట్లులతో
నిండియుండును. ఒకపర్యాయము చదివినను, ప్రదర్శించినను
విడువరు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువాస్తవ్యులును బందరు నోటిల
కాలేజి ప్రొఫెసరు గు శ్రీయతి ముత్తరాజు గుప్పారావు
ఎం. ఏ. గా రొసంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక
రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదువరులకే బోధపడును.
పుస్తకము ఖరీదు రు. 1-0-0. తపాలాకులి వేణు.
గ్రంథకర్త:- పసుమర్తి యజ్ఞ నారాయణశాస్త్రి,
(980) భోజ్జిల్లి కుట, బందరు.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చిం
చి విలసము కలిగించి యుష్ణశక్తియను చేసి శేతి కాలి
మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు
తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదలు, తలనొప్పి,
రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తీర్చక నివారించును.
219 అర్ధపాన ద్రవ్య 1-కి రు. 2-0-0
వైద్యశాస్త్రి మనోజీవంత్ గోవింద్రి,
ఆశంకన్దిగ్రహ కౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

జీవితములు, నవలలు

1 గోపాలకృష్ణగోఖలే 0.8-0 | 1 మంజుశుతి 12.0
2 మహాదేవగోవిందరాజుడేవరి 2 జగన్నాథాని 0-10-0
3 రామకృష్ణామెం. ఏ. 0.8-0 | 3 ఇంద్రావంశము 0-10-0
4 ఏవేదాసోదరి 0.8-0 | 4 రంగరాజు 0-14-0
5 విదవజారి చక్రవర్తి 0.8-0 | 5 అమృతకల్పి 1-4-0
6 హర్షిణి ప్రభువు 0.8-0 | 6 కళావతి 0-12-0

వై 2 గ్రంథముల నొకపర్యాయము కొనువారికి
తపాలాఖ ిలు మేమే భరించెదము. (982-409)

ఎం ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో, నల్లూరు.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు.

శృంగానవాటిక.

కాలికో 1-0-0, కాపక 0.14-0

మిథునానురాగము.

వెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధని.
రాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు గోవావరి జిల్లా.

యుద్ధయుగసభ.

చెన్ననగర ప్రముఖులు కోరిన ప్రకారము
ఈ నెల 9 వ తేది గురువారము సాయంత్రము
5 గంటలకు ఎస్టేనేడలోని ఆండర్సన్ హాలులో
యుద్ధయుగసభ నాహ్వనము చేయచున్నాను.

డబ్ల్యు. ఎ. బెర్నెట్

1140

చెన్నపురి పెరిఫ్.

౨౨ వ కృష్ణామండల సభ.

మూడవ దినర్య

(మా ప్రత్యేకచిత్తావహితులనుండి)

గంపలగూడెం, ఏప్రిల్ ౧:—ఇదివరలో పంపిన తీర్మానములు గాక ఉదయముననే ఈ తీర్మానములు గూడ చేయబడినవి.

౨౨ వ తీర్మానము

బుడమేటి యపరిమితరదలవల్ల ముంపువల్ల మండలములోని యనేకతాలూకాలోని రైతుల కపారమైనవ్యయ సంభవించుచున్నదనియు, అట్టిస్థితి తొలగించుటకు బెజవాడతాలూకాలోని రాయనపాడు తుర్కపాలెంమీదుగా సాధ్యమైనంతవరకు ఒకకాలావత్తవ్వ గొల్లపూడివద్ద కృష్ణలో పడునట్లు మలుపుటకు ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు! (అగ్రాసనాధిపతి)

౨౩ వ తీర్మానము

నిర్ధారణకాబడిన నూజివీడుతాలూకాబోర్డును సాధ్యమైనంతవరకు బెజవాడ తాలూకాబోర్డునుండి ప్రత్యేకించుటకు ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు! (అగ్రాసనాధిపతి)

౨౪ వ తీర్మానము

మాగాడిభూములలో నేలతడిగల్గి వైరుపంట లేమైన వేసినపుడు వాటికి తీర్వకట్టుట న్యాయనిర్ణయని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు! (అగ్రాసనాధిపతి)

౨౫ వ తీర్మానము

జమీన్దార్లుగలవారిలో విడుదలకై కోళ్లు దాఖలుకాబడినప్పుడు రివిన్యూవారికి కరిగించి పేరుమాట్టలేయవలెగాని, నూతన దోఖాస్తులవలె డి. పి. డబ్లియూ.వారికి వ్రాయుట అనవసరమనియు, కోళ్లు కేసులలో విడుదల అంగీకరించి కైకోలు చేయక శిక్షార్థపు పన్ను నమూనా కరచుట ఆ న్యాయమనియు ఈ సభవారు ప్రభుత్వము వారికి మనవి చేయుచున్నారు! (అగ్రాసనాధిపతి)

౨౬ వ తీర్మానము

చేబ్రోలు గలచిరంగోట్ల మెటల్ షేయింగు, నిడమర్రు రామూరు మధ్యనుండి కోడుకున్న, లోలపల్లి మురుగు కాల్వకును, స్థిరగురు మంతెలు కట్టించుట త్వరలో కావించవలెనని మా సభవారు కోరుచున్నారు. (అగ్రాసనాధిపతి)

౨౭ వ తీర్మానము

గ్రామసిబ్బంది తీర్మానము మొదటిసారిగా ౧వ రోజు, వారు గ్రామములు విడిచి సర్కారు పనిమీద వెలుగ్రామము వెళ్లవలసి వచ్చుచో వారికి బట్టి మిప్పింపవలెననియు, కరణము లొకతూరి సర్వే పరీక్షయగు ఓడతేనెచో తిరిగితిరిగి వారిని సర్వే పరీక్షకు పంపకూడదనియు, నాకరును కలిగి యుండని బ్రయ్యూరు అగ్నియనుగు అగ్రు మొక కాకరునైన మొసంగవలె ననియు, అసిస్టెంట్ కరణము, మణియగారు హోదాలను తీసివేయవలె ననియు ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. (అగ్రాసనాధిపతి)

౩౦ వ తీర్మానము

ప్రస్తుతము ప్రతిపక్షపు ధన వెలిగించున నితిర కాఖలలో వలెనే విద్యాకాఖకు జేసిన ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలోని యుపాధ్యాయులకు 15 రూపాయల తక్కువగాని జీత ముండకలెనని ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. (అగ్రాసనాధిపతి)

౩౧ వ తీర్మానము

కృష్ణా తూర్పుదెబ్బలోని పంటకాలువల యభివృద్ధి సంఘసంస్కరణముల సంస్కృతికరముగ లేని పేరువుచేత దెబ్బ రయితు లనేకకష్టములకు గురియగుచున్నారనియు, రైల్వే మొదలగు కార్యములకు ధనవ్యయముచేసి క్రద్ధపాపి నట్లుగా, దేశజీవనాధారముగు దెబ్బయందు చూపి, పంటకాలువలకు సంస్కరణలతో గూడిన యభివృద్ధిని నిచ్చి, రయితుకు అనవసరమైన నీటి సమపాదము నిచ్చి రయితు భాగ్యము నభివృద్ధిపరచవలయు ననియు, ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు: (అగ్రాసనాధిపతి)

౩౨ వ తీర్మానము.

విశ్వవిద్యాలయము పరిశీలు దేశము వశము తప్పియుండు మండు జేసినవి మార్చి నెలలో వెట్టుట విద్యార్థుల ఆయురారోగ్యములకు కష్టముగా నుండియున్నది. కాన ఆ పరిశీలును డిశంబరు నెలలోనే ముడపటికలె జరుపుచుండవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు: (అగ్రాసనాధిపతి)

౩౩ వ తీర్మానము

జేసవికాలము చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు నీలగిరిలో ప్రతిపక్షము ఏప్రిల్ మొదలుకొని సెప్టెంబరువరకును నివాసము చేయుట అనవసరమనియు, ద్రవ్యవ్యయమునకు కారణమనియు, క్రమపరిపాలనకు భంగకరమనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు: (అగ్రాసనాధిపతి)

౩౪ వ తీర్మానము.

లోకమాన్యులగు బాలగంగాధర తిలకుగారి నాయకత్వముక్రింద స్వరాజ్యసమితుల పక్షమున మైదంద స్వరాజ్యవాదులును బలపరుచుటకు ఇంగ్లాండునకు పంపిన మైదాపు మానసియులకు ఈ సభవారు మనఃపూర్వకముగా వందనముల నాచరించుచు వారియొక్క దిగ్విజయము గలుగుగాక యని ఈ సభవారు జనచీత్వముని ప్రార్థించుచు శంతిని తిలక్ గారికి బంపుటకు అభ్యుత్సాహ కథి వారు మొదలుపెడినది.

౩౫ వ తీర్మానము.

రాబోవు సభ వైసాలన ఎన్నగూడెం తాలూకా కొత్తూరులో జరుపబడవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును ముద్రాపాఠముగా రావుగారు.

ఆమోదకులు:—కోడలి శివరాజు కృష్ణరావుగారు.

అంతరే ౨ ప్రతినిధులవలన, అగ్రాసనాధిపతులవలన, వాలంటీయరులవలన, ఆహ్వానమునకును వందనము లప్పించబడినది.

ముగింపు

పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతిగారు ఈ క్రింది అంత్యోపన్యాసము నిచ్చిరి.

మహాజనులారా! భగవదనుగ్రహమువలనను భగవదు సాహచర్యమువలనను 27 వ కృష్ణామండలసభ నిర్విముగముగా ముగిసినది. మనవిప్పుడు సందర్భ సమయమునం దున్నాము. ఈ సందర్భ సమయమునందు దేశసేవాత్మకమై పాలుపడవలసిన బాధ్యత మనమీద యున్నది. మన మీ మామూడినముల చర్యలు బాగుగా విచ్ఛించినప్పుడు ఏదియో పెద్ద ప్రయోజనము దేశమునకు కలుగవలెనని కోరుచు నీ సభ చేసినది. మనకు స్పష్టపడును. ఇంతవరకు 27 మండల సభనుగూడినది. లోకానికి సభలవలె వర్తమానసభయను ముగిసినది. దానివలన మనము కోరిన ప్రయోజనములేమి, కలిగిన ప్రయోజనమేమి కలుగవలెనని ప్రయోజనమేమి యని ఆలోచించవలసి యున్నది. 28 వ సభలోను మనకష్టములను గురించి చర్చించుచుంటిమి. రాజ్యంగ విషయములందు సంస్కారములను గోరుచుంటిమి. ఈ సంస్కరణములు మన ప్రతిస్పృహకి మన స్వయంవికాసమునకు అవసరములగు నున్నవి. మనము కోరిన భారతీయుల వ్యవసాయికాసము ఏ సంస్కరణముచేసినను అత్యధికాసము లేనపుడు వ్యవసాయమునకు లేనపుడు స్వయంవ్యక్తిత్వము మన జాతియందు లేనపుడు సంస్కరణముల వికాసము సాధ్యము గాదు. విన్నవించు స్వరాజ్యమును గురించి ఈ సభయందు తీర్మానములు చేసియుంటిమి. దేశవికాసమునకు దేశవికాసము మనోవికాసము అత్యధికాసము సాధనములు. మనవ్యక్తిత్వము దేశవికాసమునకు అవసరములై అత్యధికాసమునకు స్వాంత్ర్యము సాధనము. మనసాగులు ఈశ్వరోద్దేశము ననుసరించి నమవ్యక్తిత్వ నికాసమునకు జాతీయవికాసమును బోధింపవలెను. మనస్థితిని పరిపాలనస్థితిని, విద్యాస్థితిని విమర్శించినపుడు అవి దేశభాగ్యవ్యయమున కనుకూలమైనరీతిని పరిణ

మించుటకు సంస్కరింపవలెనని తేలుచున్నది. దేశభాగ్యవ్యయమునకు వికాసమునకు మనము నిర్వహించ వలసిన బాధ్యతలు విశేషముగ గలవు. ప్రజలు పాలకులు వారి బాధ్యతలను నిర్వహించినపుడే సంస్కరణములు సాధ్యములు. సంస్కరణములకు రెండుసాధనములు గలవు మొదటిది స్వయంసహాయము రెండవది అధికారి ప్రాపకము. అధికారుల దయవలన మనకు కలుగవలసిన ప్రయోజనములు కలుగలేదు. 26 ఏండ్లనుండియు చేయబడిన విన్నపములు సభలము గాలేదు. ఇప్పుడు మనము స్వయంవ్యక్తిత్వము కలిగి స్వయంసహాయమును సమ్మి మనదేశమును వికసింపజేసి మన గృహస్థానమును చేర సంకల్పించినాము. ఇప్పుడు మనము చేసిన తీర్మానములలో విశేష భాగము అధికారుల దయవలన సఫలముగావలెను. మనకుకొంత మనవిన్నపముల వలనను ప్రయోజనము కలిగినను మనము చేయు పనికి పడిన శ్రమకు తగిన ప్రతిఫలము గలగలేదు. పాలకులు తమ అధికారమును ప్రజల హక్కును గుంచినచో ప్రజలు దానిని కార్యచరణములకు కలిగిరీతిని ఉపయోగించగలరనియును అధికారులు ప్రజాధీనియ చేయుటవలనను పాలకులు చిరకాలమునకు చేయుకలిగిన సంస్కారములు అంతకష్టము లేకుండను అంత వ్యయము లేకుండను మనము ఆతి గు స్వల్పకాలములో చేయగలమని మనవి చేయుచున్నాము ఇది పాలకులకు దురింపక పోకమ్ము. మరయును పాలకులు వారి దేశములో వారికి ఏది యాపయోగమో మన దేశములో కూడ అదే మనకు పయోగమని తలపెట్టుము. ఇంగ్లాండు నందు వలె రాజ్యాంగ సంస్కరణమునకు మన దేశమునందును ననేక శతాబ్దములు గావలయునని నాలకవర్గము పాలక వర్గాభిమానులు వాదించు చున్నారు లోకమునం దిప్పుడు అనేక శతాబ్దాలందు జరుగవలసిన మార్పులు స్వల్పకాలమునందు జరుగుచున్నవనియును జరుగగలవనియును వర్తమాన మహా సంగ్రామము వలన విదితమగు చున్నది. ఈతన సేవ్యులగుటకు నీటియందు దిగవలయును. ప్రజలు రాజ్యాంగభావమును స్వీకరించుటకు అధికారము ప్రజాధీనియనం దుండవలయును. హిందూదేశ రాజ్యాంగములందు సంస్కరణములకు సకములని రాజప్రతినిధి తెలిపియుండెను. రాజప్రతినిధి భావమున మనము వ్యక్తము చేయుచున్నాము. మన యాకాంక్షలు పరిమితములుగాని యపరిమితములు గావు. మొదటను స్వరాజ్య ప్రధాన వాదనమును గోరుచున్నాము. స్వరాజ్యము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాధ్యపితమైన స్వరాజ్యము. అధినివేశ రాజ్యములందు గల రాజ్యాంగ నిర్మాణమున మనము కోరుచున్నాము. ప్రస్తుత మా సంస్థాపనలు సాధ్యము గాక పోయినను జాతీయ మహాసభయను మహమ్మదీయ మహాసభయను నిర్ణయించిన సంస్కరణముల వైనను ననుగ్రహించుటకు పాలకులకు గోరుచున్నాము. ఇందు నివారిత మేమియును లేదు. ఈశ్వరుడు ప్రతిజాతికి ప్రతి దేశమునకు భిన్నములైన పరిస్థితులను ఆదర్శములను కల్పించి యున్నాడు. ప్రపంచమందు భిన్న భిన్న జాతులకు భిన్న మైన భాషలు ఆదర్శములు, సాంప్రదానా యాచారములు గలవు పాలకుల ఆదర్శములే వారిమాన్యములే వారిసాంప్రదానా యాచారములే మనకును ప్రయోజనకరములని పాలకులులించుచున్నారు. బ్రిటీషుపరిపాలకులు వారి పరమార్థము భారతీయులకు బాధ్యతగలపాలనను మొనరుటకై స్వపరిపాలన నిర్మాణములు శ్రమశ్రమముగ స్థాపింపబడునని చెప్పుచున్నారు. కాని యిప్పుడు మనము అర్హులము కావనియును చిరకాలము వేచియుండవలెననియు చెప్పుచున్నారు.

జ్ఞాన భాగ్యము లేదు.
వైద్యరత్ని పండితి డి. గోపాలాచార్యులవారి
జ్ఞాన జ్ఞాన
ని వార కొ వ భ ము లు
మా మందులు గడచిన యవని వర్షములకు ఇండియా, బస్తా, సిల్కా దేశములమందును, స్వదేశసంస్థానముల మందులు అనేక జ్ఞాన భాగ్యముల కాపాడుట లోకవిదిమము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన
జ్ఞాన స్థాన కదు.
హైమానివాసము 6 జూన్సుల బుడ్డి ౧-౩ రూ ౧-౦-౦ | శతభాగ్యము 1 జూన్సు బుడ్డి ౧-౩ రూ ౦-౧౨-౦
డిటా 8 " " ౦-౧౦-౦ | డిటా 1 " " ౦-౦-౦
పూర్వకింపు పోస్టేజీజేటు. కోరువారికి మా నెట్ల క్యాటలాగు చితిముగ పంపబడును.
చింతి నిలాసము:— "పండిట్" మదరాస్.
ఆయు ర్వేదాశ్రమం, గజ, ఆచారప్పన్ విధి, జి.టి, మదరాసు

మనము కోరుకొని ఏమనగా మీరు గట్టిగా ఎన్ని సంవత్సరములకు ఎంతవరకు అధికారము నిచ్చెదరో తెలిసి మమ్ములను పరిపాలనాస్థులుగా చేయవలసి కోరుచున్నాము. మన మండలికరకు నిరంతరంగానేయున్నామే అవలసి యున్నాము. మనము ప్రతి నిమిషము పాలకులకు విన్నవించ వలసినది ఏమనగా మా దేశము వృద్ధి పొందవలయును. మేము వెనుకబడి యున్నాము. అనకాకమును మాకునిచ్చినయెడల మాదేశమును వృద్ధిపొంద గలదని చెప్పవలెను. స్వపరిపాలనాస్థులుగా చేయుటకు మాకు అనకాకములనిచ్చినయెడల మేమువృద్ధిపొందటయే గాక సామ్రాజ్యసంక్షేమమునకు కూడ తోడ్పడగలమని చెప్పవలెను. దీనివలన మాకు జేయును వారికి జేయను. ఉభయ జేయును అలోచించి మనకు గాభ్యాంక స్వాతంత్ర్యము ఇయ్యవలయునని పాలకులను కోరుచున్నాము. స్వపరిపాలనమును సాపించుటకులను మనకు తిని విద్యాలయము లేర్పడి పరిశ్రమలు వృద్ధిపొంది మనోవికాసము గలిగి మన ప్రాచీన ఆత్మ విజ్ఞానము వ్యాపించుటకు సాధనము లేర్పడును. ఆంగ్లేయుల పరిపాలనవలన మన యాధ్యాత్మిక విజ్ఞానము క్షీణించినది. మనదేశముయొక్క ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానము సాక్షాత్తులకు బోధపడదు. ఈవిజ్ఞానము సాక్షాత్తులందు దుగ్గవలెను. మన ప్రాచీనాధ్యాత్మికవిజ్ఞానమును కాపాడుకొనవలసిన బాధ్యత మనయందున్నది. మన ప్రాచీనాధ్యాత్మిక విజ్ఞానమును సంరక్షించుటవలన మనకును లోకమునకును సపకృష్టిగలుగును. మనము కోరిన స్వరాజ్యము లభించుటకు ప్రతి మనజును ఆత్మవిశ్వాసము కలిగి పాటుపడవలయును. నాయం దీక్షియున్నది. నే నీపనిచేయగలను. స్వరాజ్యమును సంపాదించగలను. స్వరాజ్యమును సంపాదించగలను అను దృఢవిశ్వాసమును ప్రతిమనజుకు కలిగియుండి పాటుపడవలెను. మన సంకల్పసిద్ధికి పాలకులను చేరుటయేగాక నిరంతరము పనిచేయవలెను. మనము నేపాదీక్షుమనూని మన జాతీయతను మన దేశమును మన మాతృభూమిని అభివృద్ధిచేయుటకు కృతనిశ్చయులమై సకలమును మృగిణీకారాధనమునకై సమర్పింప సంసిద్ధులమై యుండవలయును.

శ్రీకృష్ణుడు గీతాంతమునందు విజయము జేసిన మహాపదేశము మన సంకల్పసిద్ధికిని సాధనము.

శ్రీ. యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః.

తత్ర శ్రీకృష్ణమోక్షార్థార్థాని ధృతివాసీతి మతిర్మయః.

శ్రీకృష్ణుడు మహాపదేశాని దృఢసంకల్పమును గలిగి కార్యపరతంత్రులైన ప్రజలకు సంపదను విజయము విభూతులు సహజసంకల్పమును. మీరు దృఢనిశ్చయులై కార్యదీక్షును కైకొనిన విజయము గాంచి కామితార్థములను బడయుగలరు. ఆహ్వానసంఘమునకును సంఘాధ్యక్షునకును విచ్చి క సేవలకును వందనములను మీ పక్షమున నాపక్షమున నర్పించుచున్నాను.

ఆనంతరము వందేమాతర ధ్యానములతోడ కథ సాంతముగ ముగిసిరి.

27-వ కృష్ణానుండల సభ.

ప్రతినిధులకు నాటకప్రదర్శనము

(మా ప్రత్యేక విలేఖనుని యొద్దనుండి)

గంపలగూడెం, ఏప్రిల్ 6:— మొన్నటిరాత్రియు, విన్నటిరాత్రియు శ్రీగంపలగూడెం కుమారరాజాగారిచేరయింపండిన "పాదుసారాధికము" అను నాటకము, ప్రతినిధులకై ప్రత్యేకముగా, శ్రీరాజావారి నాటకశాలయందు ప్రదర్శింపబడినది. దేశాభిమానబోధకముగఁ జరిత్రబద్ధముగ సాంప్రదాయసిద్ధముగ గల్గింపబడిన యీ నాటకము గ్రంథకర్త గారు కుమారరాజావారి కిచ్చిన ప్రదర్శితమగుటచే బాల్మీకరచనీయములుగ నుండెను. కథారంగమునఁ బరిశ్రేష్ఠాన మలరించిన యిందరపాత్రము కవితాపితయమునఁ కుమారరాజా వారెటుల బోషించితో ప్రదర్శనమునఁ బాత్రము భరించిన కంచి మంగయ్య తృప్తికరముగఁ బనిగావించెను. ఔరంగజేబు గావించు దుర్మార్గునకు వెఱవక చూపుకోప విలసనము, ఉదయగిరి చెంత నాత్మసంరక్షణార్థ మొందించిన సాధిప్రాయ తిరస్కరణము, భర్తయగు రూపసింహుని సమాగమమునఁ బ్రదర్శించిన చిత్రభావములు మౌనము రంజకములుగా నుండెను. ఇదిసారాపాత్రముకథా ప్రవాళికయందంత ప్రాధాన్యము వహించెను. ప్రదర్శనము గంచి మంగయ్య యను వర్తకునిచే సంత ప్రకటితమైనది. విమలాదాస్యము నుదయపురికిఁ జేయింపబడిలంచిన బాదుసారు మంచియటయందు రాజపుత్ర రక్తనాళములఁ బ్రవహించు తీవ్ర

రక్తధారల యవేళ మిందిరాపాత్రమునఁ జిత్రితమయ్యెను. మాటువేసముతోనున్న రూపసింహుని పరుడని యేకాంతమునఁ దిగ్గరించు నిందిత ప్రదర్శన భర్తములు హైందవ పాత్రిక త్యభర్తములను స్పృశింపఁ జెప్పెను. సమస్తీక యిందరపాత్రము భూపాత్రముగ సహజ భర్తామూలముగఁ బూర్వాచారబోధకముగ నున్నది. ఈపాత్రము తృప్తికరముగఁ బ్రదర్శించి కంచి మంగయ్యకుఁ కృష్ణానుండల సభాప్రతినిధులు స్వస్థపతకము నందికాలముగా నెసంగుచున్న తమ యభిప్రాయము బ్రహ్మశ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు వారిచే జెల్లడి చేయించిరి. నాటకప్రాశస్త్యమును గుఱించియుఁ గవిప్రాశస్త్యమును గుఱించియు దల్లప్రగడ నూర్యవారాయణరావుగా నుపసంహించిరి. నాటకమునఁ బ్రధానపాత్రములందగు నిమిల్ల, విజయసింహుడు, రాజసింహుడులలో నగు పాత్రములు వర్తకవైపుననుండు భావప్రకటనమునందుఁ బవిత్రముగఁ బ్రదర్శించు జూసిరి. శ్రీకుమార రాజావారిటుల నేక నాటకములఁ బండిచి దేశమునకు భావకు మేలు చేయుటకుఁ బ్రదర్శనవిత్తి నాటకము లనేక మధ్యసింది దేశాభిమాన బీజము నాటుటకుఁ బ్రార్థితులు.

కృష్ణానుండల సంస్కరణసభ.

(మా ప్రత్యేక విలేఖనుని యొద్దనుండి)

గంపలగూడెం, ఏప్రిల్ 1:— నేటిసభ్యాన్నము మూడుగంటలకు సంఘసంస్కరణసభ మాడెను. ఈ సభకు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించుటకు అంగీకరించిన శ్రీఉన్నత లక్ష్మీనారాయణ గారు నచ్చియుండక పోవుటచే శ్రీ దల్లారి నూర్యవారాయణరావు గారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. ప్రథమమున ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు అని బాల్యనివాహములు, వర్ణభేదములు, నితంతు వివాహములు, మఱుల్లములు మున్నగు విషయములను గూర్చి విపులముగ జెప్పిరి. ఆనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ సహజమృదు మధురవాక్యములతో సంఘమునందిపుకు జరుగవలసిన సంస్కరణములను గూర్చి విపులముగా నుపన్యసించిరి. ఆనంతరము కొన కితారామారావుగారు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు అయ్యదేవర కాేశ్వరరావుగారు, సంస్కరణ విధానములను గూర్చి గంభీరవన్యాసముల నిచ్చిరి. ఆనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారు తమయం తోవన్యాసముతో సభనుముగించిరి.

శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రంథాలయము.

గంపలగూడెం.

(మా ప్రత్యేక విలేఖనుని యొద్దనుండి)

ఏప్రిల్ 2:— నేటిదినము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము, శ్రీకోపల్లె హనుమంతరావుసంతులుగా యాధిపత్యము క్రింద ఆత్మీయతై భవముతో జరిగినది. ప్రథమమున కార్యదర్శి ప్రథమ వార్షికవృత్తాంతమును జదివెను. శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజాగారు 400 గ్రంథముల వాసంగుటయే గాక, గ్రంథాలయములను సర్వవిధముల పోషించుచున్నారు. వారు తెప్పించు చున్న పత్రికల నిమిత్తమున, ఈ సంవత్సరమున 3 బహిరంగసభలు జరుపబడెను. మాసమునకు రమారమి రు. ౧౫ లు వనూ లగుచున్నవి. కడచిన వత్సరము గ్రంథాలయముయొక్క ఆదాయము రు. ౪౯-౧౭-౦ లు ఖర్చు రు. ౪౧-౧౪-౦ గాక నిల్వ రు. 7-14-0 లు. ప్రతిష్ఠానుమ నగటున ౧౨ మంది వచ్చి గ్రంథాలయమును ఉపయోగించుచున్నారు.

ఆనంతరము వల్లారి నూర్యవారాయణరావు పంతులు గారు దేశాలయముల ఉద్ధారణమును గూర్చియు, దేశాలయముల పరిపాలనను గురించును విపులముగ నుపన్యసించిరి.

పిచ్చుట నాయుడు పీఠాధిపతి స్వామిగారు హిందూ మతము యొక్క ప్రాశస్త్యమున గూర్చి విపులముగ జర్పించిరి. పీఠతర్వాత శంకర వేంకటరామయ్యగారు గ్రంథాలయముల యొక్క ఉపయోగమును గూర్చి గంభీరవన్యాసము నిచ్చిరి. ఆనంతరము గ్రంథాలయములే దేశమునకు అభివృద్ధి మార్గదాయకము అని అగ్రాసనాధిపతిగారు నెక్కి వక్కాణించి జెప్పిరి. ఇంకను గ్రామాభివృద్ధికరములగు పలువిషయములను గూర్చి విపులముగా నుచ్చరించి సభను ముగించిరి.

నిమ్మజాతీయోద్ధరణము:— మైసూరు సంస్థానమందలి నిమ్మజాతులవారి కందటికి విద్య నేర్పి వారిని బాగు చేయు నిమిత్తము మైసూరు దొరతనము వారు నుమారు 50 వేల రూ.లను వెచ్చింప నిశ్చయించిరిని తెలియుచున్నది.

మూలగు ౫౪ విలియముమేయరు గారు హిందూదేశ వర్తకసంఘాధ్యక్షుని సభ్యులను జూచి హిందూదేశదొరతనము వారి ఆర్థికవిధానమును గూర్చి కొంతవరకు తర్కించిరి. కొత్త గ ధనమును పెట్టుబడికేంద బెట్టుటకు వీలులేకుండ జేయుట హిందూదేశ పరిశ్రామికాభివృద్ధికి భంగకర మనియు, అందు తాముదాహరించిన మరతులను దొరతనమువారు విశేషముగ సడలించవలయు ననియు సంఘాధ్యక్షుడు సర్ విద్యులనాను థాక చేగారు చెప్పిరి. వజ్రముల నెగుడులిచేయబూడదని జేసిన యుత్తమప్రగూడ చాల బాధకరముగనున్నది. హిందూదేశ వర్తకజాతి వారందఱి తరపున మేయరుగారు హిందూదేశము నకును సామ్రాజ్యమునకు నెసరించిన మహాపకారమునకు వారు సంతోషించుచున్నారని తాను తెలుపుచున్నాడు.

మేయరుగారు తమ ప్రత్యుత్తరమునం దిట్లు చెప్పిరి ఇండియను కంపెనీల రెస్ట్రీక్చు ఆర్డును గురించి దొరతనము వారికిని సంఘమువారికిని సంతగా అభిప్రాయభేదము లేదు. సంఘమువారు కాపనమాత్రము నంగీకరించుచుండిరి. యుద్ధమున కెద్దిధిని సహాయకారములు గావచ్చును తమ ధనమును కాల మనుకూలముగ నుండువరకు దొరతనమువారి స్వాధీనమునం దుంప నంగీకరించి కొత్త సంఘములు నెలకొల్పబడుట హిందూదేశాభివృద్ధి కెంతేయు నావశ్యకములని సంఘము వారు నూచించుచున్నట్లులున్నది. హిందూదేశ పారిశ్రామికాభివృద్ధిని తా నెంతేయు వాంఛించుచున్నాడు. అయినను ఈమహా యుద్ధ సమయమున దొరకరించుట వరకు యుద్ధము నిమిత్తము సామును స్వీకరించుట దొరతనమువారికి ప్రథమ కర్తవ్యము. సంఘమువారు చెప్పా కొత్తకంపెనీ లిప్పుడు తగిన సాయగ్ర లభింపవలయున వేంటనే తమ పనుల వారంభించవలెను. అటుల పనిచేయుచు కంపెనీలు దొరతనము వారికి నులభపాద్యము కాని ధనమునంతయు ప్రోగుచేసి, ఆధనమును దొరతనమువారికర్హ ప్రస్తుత ముంచదలచుకొను నెడల నట్టి కంపెనీలు ధనమును నేకరింపకుండ దొరతనమువారవాంతరము గల్గించిన వారివర్ష మిక్కిలి తెలివి తక్కువగనుండగలదు. కఠినయిన మేదియు నుపయోగింపబడనేరదని సభికులంద రెసుంగురుని తనకు నిశ్చయముగ జెలియును. ప్రతిసంఘపు సంగతి సందర్భములను ప్రత్యేకముగ దాని గుణావగుణముల బట్టి చర్చింపబడును. అందు నిమిత్తమే దొరతనమువారికి సలహా సంఘము నెలకొల్ప నెంచిరి. ఇందు భారతీయ వర్తక ప్రతినిధులు గూడ నుండును. అట్టి ఋణమునకు సభికులు విశేషముగ సహాయ మొనరింతురని తాను విశ్వసించుచున్నాడు. వజ్రముల వర్తకమును గూర్చి వారిట్లుచెప్పిరి. యుద్ధమునకు ధనముగూడ కుండ నేదని యవాంతరము గలిగించిన నది వజ్రములవర్తకమే యని చెప్పవచ్చును. ఇది కేవలము భోగమునకే గాని ఆవసరమునకు గాదు. చివరను మేయరుగారు సంఘమువారు తనయందు చూపిన గౌరవమునకు వందనములనర్పించిరి. హిందూదేశదొరతనమువారు భారతప్రజల భర్తాకర్తలు. తాత్కాలికముగా ఏ ప్రజల లాభాదర్శములు తనచేత నుంచబడినవో ఆ ప్రజల లాభార్థము, ఈ లాభము సామ్రాజ్య మునకు గూడ చాల లాభ ప్రదమని యుక్తేజించి తనచేతనే సంతకరకు తాను ప్రయత్నించెను. హిందూదేశమునందు తాను చాలకాలమునుండియు పనిచేయుచుండెను. తమ స్నేహితులుగ నుండి యెవరు తమ లాభార్థము పనిచేయుచున్నారో వారిగుణములను భారతీయులు బాగుగ గ్రహించి వారిమేద విశేష స్నేహభావము గలిగి యుండురను సంగతి తనకు స బాగుగ బోధపడెను. అధ్యక్షుని వాక్యములను సాదరణము నీ యధార్థమును మరింత బలపరచుచున్నది.

మదరాసు అందునదరకమరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు. (1142)

1918 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల 15 వ తారీఖు మొదలుకొని మదరాసు, బెంగళూరు సిటీ, బెంగళూరు కాంటన్ మెంటు, బెంగళూరు ఈస్టు మొదలగు స్టేషనులలో రాత్రిపూట దిగునటువంటి పార్కులు 48 గంటల లోపల జెలవరి చేయబడనిచో ప్రతి 24 గంటలకును లేక అంతకు తక్కువ కాలమునకైనను పార్కులు 1-కి అ 0-2-0 వంతున చార్జి చేయబడును.

దేశీయవిద్యారము

కార్యక్రమము

గోష్ఠీహాలునందు వారమునందంతటను జరుపబడు ఉత్సవములు మున్నగువానికి వారమునకంతటికిని మొదటి తరగతి టికెట్లు వెల 10 రూ॥ 2 వ తరగతి 5 రూ॥ 3 వ తరగతి 2-8-0.

సీసమిటికెట్లును, ఇతర టికెట్లును గోష్ఠీహాలులో దిన మంతయు దొరకును. బ్రాహ్మే 9 వ నుండియునను, తిరువలి క్కేడి వైక్రాప్తు రోడ్డు 25 వ నుండియునను ఉదయము 9 గం. నుండి సాయంత్రము 5 గం. వఱకు దొరకును. మైలా పూరు తూర్పుమాడపిడిలో ఎస్. అనంతరామయ్యగారి యొద్దను, జి. ఎస్. అరంజీయగారియొద్దను గూడ టికెట్లు దొరకగలవు అనంతరామయ్యరు బి. సి. ఇ. వేంకటేశ్వరన్ బి. ఏ. గార్లు నగరము నందు తిరిగి టికెట్లు నమ్ముదురు. కొంతమందిగ నే అరంజీయ గారికి వ్రాయుచో, వీరిరువురు ఆయాస్థలములకు బోయి టికెట్ల నమ్ముదురు. సీసమిటికెట్లు గొనువారికి గోష్ఠీహాలులో వారము నందంతటను మంచియుత్సవ శ్రేష్ఠపరిమితియున్నది.

వ్రేలు 7-వ తేది

శరసంక్తిర్నము. (వివరములగోరు వారు వేంకట్రా మయ్యరు, కార్నూరు హాసు మైలాపూరుకు వ్రాయవలెను.) సాయం. 6 గం. కు గోష్ఠీహాలులో ది. బ. న్యా. సహాధి కయ్యగారు దేశీయవిద్యారవ్రు బహుమతి దెలుపెదరు. అందఱును రావచ్చును.

సాయం. 7 గం. కు అగ్నిప్రదర్శనములతో ఉరేరింపు.

వ్రేలు 8-వ తేది

ఉద. 8 గం. కు అనిబేసెంటుగారి అధ్యక్షతన పౌర సమావేశము.

సాం. 5-80 గం. కు గోష్ఠీహాలులో సరస్వతీ వినోదినీ సభవారిచే "లవకుశ" నాటకప్రదర్శనము. సీసమిటికెట్లు ౫ల వారుచితముగా ప్రవేశము బడయుగలరు. ఇతరులకు ఆయాతర గతులను టిక్టెరు 2, రు 1, 8 ఆ.

ఉద. 10 గం. నుండి సాయం. 8 గం. వఱకు బహు- ఫలాహారములు.

వ్రేలు 9 వ తేది

(శ్రీలక్ష్మి మాత్రము)

శ్రీలక్ష్మిమాత్రము బహు ప్రత్యేకింపబడును.

సాయం. 8 గం. కు గోష్ఠీహాలులో సంగీతశ్రవణము. టికెట్లరేట్లు రు 2, రు 1, ఆ 8 శ్రీలక్ష్మిమాత్రము ప్రవేశము.

సాయం. 5-80 గం. కు తమిళమున శకవిలాససభవారిచే గోష్ఠీహాలులో సావిత్రినాటకప్రదర్శనము. సీసమిటికెట్లులేనివారికి రు 2, 1, ఆ 8 రేట్లు.

సాయం. 6-80 గం. కు శర్వరవీరనాథకృత మగు మాలినీనాటకము ఆంగ్లమున ప్రదర్శింపబడును. గ్రీకునాట్యము ను, అనిబేసెంటుకొన్ని చిత్రవాక్యముల వర్ణించుటయు జరుగును (ఇట్లోరియా పబ్లికహాలులో) టికెట్లరేట్లు రు 3, 2, 1, ఆ 8.

వ్రేలు 10 వ తేది.

ఉద 10 నుండి సాయం 8 గం వఱకు బహు, సంగీత శ్రవణము, ఫలాహారములు.

సాయం 5-80 గం. కు సరస్వతీ వినోదినీ సభవారిచే అంధ్రమున గోష్ఠీహాలులో ప్రహ్లాదనాటక ప్రదర్శనము. సీసమిటికెట్లులేని వారికి రేట్లు రు 2, రు 1, 8 ఆ.

సాయం 5-80 గం.కు ముగ్గుణ విలాససభవారిచే విట్టోరియా పబ్లిక హాలులో "వనోపాస" అనునాటకము (అజననము) టికెట్లరేట్లు వైయట్లే.

వ్రేలు 11 వ తేది.

ఉద. 10 నుండి సాయం. 8 గం వఱకు బహు, సంగీత శ్రవణము, ఫలాహారములు.

సాయం 5-80 గం.కు అరవమున శకవిలాస సభవారిచే గోష్ఠీహాలులో కల్పవృక్షంబరప్రదర్శనము టికెట్లరేట్లు వైయట్లే.

వ్రేలు 12 వ తేది.

ఉద 10 నుండి సాయం 8 వఱకు బహు, సంగీతశ్రవణము, ఫలాహారములు.

సాయం 4 గం. కు గోష్ఠీహాలులో వివిధవిచిత్రప్రదర్శనములు. టికెట్లువైయట్లే. సాయం 6. 30 గం. కు సిటీ ఎక్స్ప్రెస్ యర్ క్లబ్బువారిచే గోష్ఠీహాలులో తమిళనాటక ప్రదర్శనము. టికెట్లు వైయట్లే.

వ్రేలు 13 వ తేది.

ఉద 10 నుండి సాయం 8 వఱకు బహు, సంగీతశ్రవణము ఫలాహారములు.

సాయం 4 గం. కు గోష్ఠీహాలులో సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారివలన పాటకచ్చేరి. టికెట్లు వైయట్లే.

వ్రేలు 14 వ తేది.

సాయం 4 గం. కు గోష్ఠీహాలులో సరస్వతీబాయి వలన నందనార చరిత్రకాలక్షేపము. టికెట్లు వైయట్లే.

వ్రేలు 15 వ తేది.

సాయం. 5-80 గం.కు గోష్ఠీహాలులో బహిరంగసభ. సాయం 8-45 గం.కు మినీఫిలోహార్ధానుగారి శిక్షణమున విట్టోరియాపబ్లికహాలులో అబూహానక నాటక ప్రదర్శనము. టికెట్లు రు 4, రు 3, రు 2, రు 1.

వ్రేలు 16 వ తేది.

సాయం 8-45 గం.కు "అబూహానక" రెండవభాగము (విట్టోరియా పబ్లికహాలు)

ప్రముఖుల లేఖలు.

దేశీయవిద్యారసంఘాధ్యక్షులగు శర్వరవీరనాథున్ ఎం. ఏ. డి. ఎల్. సి. వి. ఇ. గారిట్లు వ్రాసిరి:—

దేశీయవిద్యారము జయప్రథముగ జరుపబడును గాక యని వృద్ధులపూర్వముగ ప్రార్థించుచున్నాను. ఉద్యమము సఫలమగు గాక యని ఆశీర్వాదించెదను. ఉద్యమమున పురోగమము కలుపక.

గౌ. రాయబహదర్ పూర్ణేందు నారాయణసింహ (బీహారుకానన్ సభాసభ్యులు) ఇట్లు వ్రాసిరి:—

ఇప్పుడున్న విద్యావిధానపు యోగ్యతలట్లుండగా చాలి నంత విద్యయే సగ బడుట లేదని వ్యక్తమగుచున్నది. జాతీయోత్సాహప్రబోధమునకే ఆజ్ఞానమును బాపి విజ్ఞానము సుసగుటకు దేశీయవిద్యోకకళయు గలదు. హిందూదేశమోక్షమునకు విద్యయే మూలము. ఇందులకు దేశీయవిద్యోద్యమము విజయ మగునట్లు చేయుట యవసరము. అందఱును ఈ యుద్యమమున పాల్గొని నిర్వహింపవలె నని నేను ప్రార్థించుచున్నాను. మనకు ఉత్సాహమున్నచో, నిర్ది క్తిని, మనుష్యులకును కొరతయిండదు.

న్యా. కె. ఎస్. చంద్రశేఖరయ్యగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.

లోకమునం ద్భృతలను సుక్షోభకాలమునందేకాక మన దేశముననే చూడగలవా రందఱికి నూతన శకారంభమును, భరతవర్షము నకు భావియోగమును గన్నడగల కాలమునందు మనము నివసించియున్నాము. ఈనూతనశకమున తేమయుగ త్వరలో ప్రవేశించుటకు దేశమునందంతటను ప్రముఖులచే నిర్వహింపబడిన దేశీయ విద్యావిధానమే మూలము. ప్రస్తుతిమున్న విద్యావిధానము ఒకమాస్త్రగ బాగుగనన్నను, చెడ్డలోపములుగలవు. స్వదేశగర్వమున, జాతీయ విశ్వాసమును ప్రబోధింపగలవిద్య లేదు. భారతీయ సారస్వతగ్రంథపఠనముగాని, భారతీయతత్వ గ్రంథపఠనముగానిలేదు. వివిధమునను యువకులకు జీవనోపాధి గల్పింపలేకుండుట అట్లుండగా జీవనావసరములకేమి యురంబంధములేకయున్నది. కనుకభరతమాతయందు భక్తిగలవారును భావిభాగ్యదయును నుత్తరపఠమవారును దేశీయవిద్యోద్యమమునభివృద్ధిపరచి దాని కిలముచేసూర్వులకు తోడ్పడుదురుగాక యనికొరుచున్నాను. ఈయుద్యమమునందు భవంతులును పేదవారును వారి వారి అవకాశములప్రకారము తోడ్పడగలరు. అట్టివారు ఎంతత్వరగ తమసహాయము సుసగిన నంతమంచిది. దేవాలయములందును మఠములందును లభించు ఆదాయముతోను ఇప్పుడు అగ్నిప్రదర్శనములు ఉత్సవములు మున్నగువానికొకట వ్యయపరుపబడు సొమ్మును దేశీయవిద్యాార్థి మొదలి దేశీయవిద్యావిధికి తోడ్పడవచ్చును. భరతమాతృభుగ్గుల కందరికిని ఇప్పుడు దేశీయ విద్య యే ప్రథమ గణ్యముగా నున్నది.

సత్యాగ్రహ వ్రతము.

—:~:~:~:—

వాస్తవముగు సత్యాగ్రహ వ్రతస్వరము.

—:~:~:~:—

ఒక వ్యవసాయకుని స్వాగత్యాగము.

—:~:~:~:—

గాంధీయహోమమును నివృత్తిరము (1-4-18) ఇందూరు నుండి నడియాడుకు వచ్చి అచ్చటి నుండి కథాన అనుగ్రామమునకు వెదలిపోయెను. ఎందఱు కడు మిక్కుటముగా నుండెను. ఆ యన కథాన గ్రామమునందు రైతుల సభలోను పర్యటించుచు ఇట్లు చెప్పిరి. మీ ఆస్తినిగాని సామానులను గాని అధికారులు జప్తి చేసి వేలముచేయునప్పుడు రైతుల పక్షమునా రెవ్వరో ఆ ఆస్తినిగొని మరల మీకిచ్చెదరని మీరు తప్పుఅభిప్రాయముల సెందుచున్నట్లున్నది. ఇట్లుజరుగజాలదు. ఇట్లుజరుగుచున్న ఇదిసత్యాగ్రహ లక్షణమునకు విరుద్ధము. ఈవిధమున నేను గాని నాసహచరముగాని మీకు తోడ్పడజాలను. కాని జప్తిచేయబడిన ఆస్తిని మఱల రాబట్టుకొనుట కట్టకడఁబడినట్లు నేను పట్టుదలతో ప్రయత్నించెదను.

సత్యాగ్రహ దీక్షాధర్మమును ఈనెల 2 వ తేదీ సెలవు సక్రమముగ ననుష్ఠించెను. శంకరలాల్ పర్క్ అనునతడు కైరాతుండలమున అందోళన జేసినవారిలో ప్రథముడు. మార్చి 22 వ తేదీ సభలో అతడు సత్యాగ్రహదీక్షా వ్రతమును బూని వివిధగ్రామము కఠిని సత్యాగ్రహ వ్రతము ననుష్ఠింపవలెనని రైతులకు బోధచేయుచుండెను. ఇతఁడట్లు బోధచేయుచుండ గనే తనరైతుశిష్యులచెల్లించెను. ఈవిషయమును శర్క గారునిని గాంధీగారికి దెలిపిరి. గాంధీగారివిషయమునెఱిగి రైతు తప్పు చేసినదనిమీది ఈపాపమును బాపుకొనుటకు ఆరని భూమిసంతయనుగ్రామమునకిచ్చివేసిదానిఆదాయమునుఅగ్రామవిద్యాగోగ్యాదివిషయములందు వ్యయపరుపనీ కువలెననిచెప్పెను. ఈనెల 2 వ తేదీని శర్క గారు కలెలాల్ పురము నందు సభచేసి తన భూమిసంతయను గ్రామసమోగామునకు వదలివేసిట్లు ప్రకటించెను. పర్క్ గారు అత్యుత్సాహముతో వాస్తవముగు సత్యాగ్రహవ్రతము ననుష్ఠించి గౌరవమునొందెను.

గాంధీగారి రాక.

ప్రభుత్వోద్యోగులు నిరాశా పూరితులై తెగించి పని చేయుచున్నారు. నవగం అను గ్రామము నందు భూములను జప్తుచేయుటకు 14 నోటీసులు జారీచేయబడినవి. పొగలాజిలో భూముల జప్తుకు 10 నోటీసు లియబడినవి. అనేక గ్రామములందు స్వరాజ్య వాదులవైసో సత్యాగ్రహ దీక్షగొనిన వారివైసో 2,3 జప్తునోటీసులు జారీచేయబడినవి. కాని సత్యాగ్రహదీక్ష సెందినవారు అధికారుల బెడంపులకు బెడరకలాంగకుండుట సంశ్య ప్తికరము. మఠాత్తాలూకాలో అలిబాసిగ్రామములో పాలములోని గింజలను వైయరు జప్తుచేయుటకు ఉత్తరవచ్చెనుట. రయితులకు భయము గల్గించుటకు ఇట్టి కనవిధానము నవలంబించుట యవసరమని కమిషనరు తలచియుండును. గాంధీగారు ఈనెల 1-వ తేదీని నడియాడుకువచ్చి అగ్ని గ్రామములకును మఱల సంచారమునా రంభించిరి. ముర్రీపింకందార్, లక్ష్మీదాస్ వారిదాస్, మావ్ జి గోవింద్ ప్రిత్, చావీల్ దాస్ లక్ష్మీదాస్ ఖిర్నీ, నారాయణదాస్ పురషోత్తందాస్ లక్ష్మీదాస్, రావుజీతేర్నీ, గార్లుకు బొంబాయినుండి నడియాడుకు వచ్చిరి. కావీదాస్ జస్కారాజ్ జవేరి, మాధవలాల్ నాభూభాయ్ ద్వివేసి, గోకల్దాస్ టిలాతి మున్నగువారు విచ్చి కేవలముగా జేరిరి.

ఈక్రిందజెప్పబడిన గ్రామములందు ఆగ్రామనాయకుల జెప్పుడినంతి మంది సత్యాగ్రహవ్రత దీక్షనొందిరి. అజరపుము 25, కాసారపురము 19, సమరేఖ 18, పాసోర 75, వాదోడ్ 24, చిఖోద్ర 47, మేకియర్ 14, ఖాద్దాల్ 19, లింబసి 32, బోర్న 181, కాత్లాల్ 16, వధలాల్ 67, నర్నాండ 22, అల్పన్నండ్ 22, వధలాల్ 37, నడిగాడ్ 15, బ్రాంజ 25, కయల 15, కేసోలి 50. అక్లావా 31, సింహుల 34, కాలనా 49, నావగం మున్నగు గ్రామములు 250-10 మందికి తక్కువగా సత్యాగ్రహములు ౫ల గ్రామము లిందు జేర్చబడలేదు. మొత్తముగొద 1100 మంది సత్యాగ్రహదీక్ష నొందిరి. వీరికి 18900 లీగములు భూమిగలదు.

(బొంబాయిక్రాంతిక)

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6-వ తేది

శనివారము.

లోకమాన్యుని ప్రయాణనిరోధము

“ఆంగ్లదేశమునకు రాయబారము వెడలి, శ్రీ చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమునకు కాంగ్రెసు విభాగము గూర్చి సువ్యక్తపరుపవలె నని సూచనయున్నటులు, నాకు తెలిసినది. ఇట్టి యుద్దేశమే యనేకుల కుండవచ్చును. తరుణ సమయమున, నీ పద్ధతి యవలంబించియున్నది, నాయని ప్రాయము. ఇట్టి కార్యముల కభ్యంతరముల గలిగించుటకు ప్రభుత్వము వారి కెట్టి యుద్దేశ మైనను గలదు, ఎవరును దలంప గూడదు నే నుడువుచున్నాను. అంతియగాక, ఇక్కడ యున్నవారికి చేతనైతవలెను పితమొరగి, తగిన ప్రజామయ జేయుట నాకు చాల రంతోషము.”

సామ్రాజ్యశాసనసభలో 6-2-18 తేదిన రాజప్రతినిధి గారి సగిన ప్రారంభోపన్యాసమునుండి.

పై వాక్యములు రాజప్రతినిధిగారు నుడివినపుడు ప్రజాప్రతినిధులే గాక దేశమంతయు సంతసించెను. హిందూదేశశత్రుయములను స్వారంత్వప్రియులగు నాంగ్లప్రజలకు తెలుపుటకు, ప్రభుత్వమువారు సాకార్యముల నొసగినందులకు, ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాతులయిరి. స్వరాజ్యసమితుల వక్షమన వెడలు రాయబారము లొకటివెంట నొకటి సంసిద్ధము చేయబడెను. భారతీయులలో కెల్ల వగ్రగణ్యుడగు తిలకు మహాశయుడే నాంగ్లదేశమునకు వెడలుదు రను వార్తదెలిసినపుడు, దేశమున సంతసము వెల్లివిరిసెను. లోకమాన్యుడు బయలుదేరునని తెలియగానే, కనకవర్ణము గురిసెను. రాజకీయాందోళనమున వెనుకబడియున్న బీరారువాస్తవ్యులు గూడ తమ యత్నాహమును ప్రదర్శించిరి. లోకమాన్యుని మహారాష్ట్రదేశ సంచారము దిగ్విజయము గాంచెను. స్వరాజ్యవాంఛ దేశమందెల్లడలను ప్రస్ఫుటమయ్యెను. లోకమాన్యునికి మద్రాసు హృదయ పూర్వకముగు స్వాగతము నొసగెను. కొలంబోకు వెడలు మార్గముధ్యమున భారతీయు లనేకప్రదేశములందు లోకమాన్యునియెడల గాఢ మగు భక్తికారవముల జూపిరి. లోకమాన్యుడు కొలంబోకు చేరెనను వార్త దెలిసెను. సముద్రముపై నౌక నెక్కి, మాతృదేశము నుద్ధరించుటకు, లోకమాన్యుడి సరికిబయలు వెడలి యుండునని ప్రజలెల్ల యుద్వేగపరుచున్న సమయమున, లోకమాన్యుని ప్రయాణమాపి వేయబడినదను పిడుగువంటి వార్త దెలిసెను. నిన్నటిసాయంకాలము మద్రాసులో నేమూల జూచినను, ప్రజల శాశ్వతమును తీవ్రోపమును వెలిబుచ్చుచుండిరి. అసాధ్యమయేటడు వార్తాసంఘము వారి తంత్రీవార్తలుంటుల నన్నది.

“సంహారములనున్న హైందవ హోంరూలు రాయబారము ఆంగ్లదేశమున వెడలుటకు వీలులేక హిందూదేశమునకు తిరిగి వచ్చుచున్నది. గురువారము మధ్యాహ్నమున రాయబారులంగీకారపత్రములు (Passports) రద్దుచేయబడినవి. భారతాభివృద్ధిపాలకులను సంపాదించు ఆశ్చర్యసాదకమున తిలకుగారు కృతజ్ఞులైయున్న హైందవ ప్రభుత్వము ద్వారా బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వా

రంపిన యుత్తరువులచే, కారణము తెలుపకయే తమ యంగీకారపత్రములు రద్దు గావించబడినవని, నుడివెరి.” న్యాయండియాలపత్రిక కీక్రింది తంత్రీవార్త పంపబడెను. “అధినివేశ రాజ్య ప్రభుత్వ కార్యదర్శి లోకమాన్యు తిలకు, కేల్కారు మొదలగు వార్త కీ రీతిన వ్రాసిరి:—

ఆంగ్లదేశ ప్రభుత్వమునుండి హిందూదేశ ప్రభుత్వమున కంపబడిన యుత్తరువుల ప్రకారము, మీకును మీ సహచరులకును ఆంగ్లదేశమునకు వెడలుట కిచ్చిన అంగీకారపత్రములు రద్దుగావించబడినవని, హైదవ ప్రభుత్వమువారు మీకు తెలియజేయు నని నాకు తంత్రీవార్త వచ్చి. అందుచే మీరును మీ స్నేహితులును ఆంగ్లదేశమునకు ప్రయాణముజేయుటకు సాధ్యకడను. దయచేసి మీ యంగీకార పత్రములను రద్దు నిమిత్తమై, మాకంపెదరా?

శ్రీపు ప్రొద్దున వెడలవలసిన రాయబారుల ప్రయాణము కడవగి గడియయం దాకస్మికముగ నాపివేయబడెను. రాజప్రతినిధిగారికి తంత్రీవార్త మూలమున స్థితి యంతయు విన్నవించబడినది. రాయబారులు వారి ప్రత్యుత్తరమును కిరీషించుచున్నారు.”

పై వార్త హిందూదేశమందంతటను నలజడి గలిగించు ననుటకు సందియములేదు. అధికారులచే ననాలోచితకార్యము లొకటివెంట నొకటి గావించబడుచుండుట కడుంగడు శోచనీయము. బిసెంటుగారి నిర్బంధ విమోచనముతో, దూరదృష్టి లేనికార్యము లికమిడ ననాలోచితముగ గావించబడ వని యూహించితిమి. శాంతివాతావరణము హిందూదేశమునందు చిరకాలము నిలుకడగనుండు నని విశ్వసించితిమి. భారతీయులలో ననేకులం ద్విభావమే వ్యాపించి యుండెను. కాని యీ యాశ నష్టి యడియాసగ నిపుడు వరిణమింజెను. స్వరాజ్య రాయబారము వెడలునని, నాలుకైదుమాసముల నుండియు దేశమందంతటను మారుమోగుచునే యుండెను. తిలకుగారికి రాయబారపు వ్యయముల నిమిత్త మన్నిభాగములందు ప్రజలెల్లగు కానుకల సర్పించుచునే యుండిరి. ఈ విషయమై పత్రికలలో ననుదినము వార్తలు ప్రచురింపబడుచునే యుండెను. ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై దెలియక పోలేదు. రాజప్రతినిధిగారు శాసనసభాసభలో నీ విషయమై ముచ్చటించుటయే గాక రాయబారము కొరకు వెడలువాటికి తగిన ప్రోత్సాహ మొసంగిరి. అట్టివారి కంగీకారపత్రముల నొసగి సాకార్యముల గలిగించిరి. ప్రథమనివహ మపుడే వెడలిపోయెను. రెండవ నివహమువారు ప్రయాణ సంసిద్ధులయిరి. హిందూదేశమునువదలిరి. కొలంబోకు చేరిరి నిన్నటిదినము స్త్రీమరులో నెక్కుటయే తడవయ్యెను. మీరు నౌకలో నడుగిడగూడదని, కట్టకడపట నుత్తరు వంపబడెను. ఇంతకన్నను వింతచర్యగాన్నింపదు. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై జోక్యము లేక బోవచ్చును. ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారే నీ విషయమై వట్టుదల జూపి యుండ వచ్చును. ప్రజల కీ తారతమ్యముతో పనిలేదు. ఫలితమే పారికి గావలసినది. ఇపుడయినను తమ వాగ్దానము నిలువజెట్టికొనుటకు ఛలమున్న ఘన ప్రభువుగారు, ఈ యుత్తరువుచే దేశములో జనించిన ప్రజాందోళనమును ఆంగ్లదేశ ప్రభుత్వమునకు వెన్వెంటనే తెలిపి, ప్రయాణనిరోధము దీసివేయించిన సమంజసముగ నుండును.

హైందవ పత్రికల కీ విషయమై నిన్నటి సాయంకాలము వరకును దెలియక బోయినను, మద్రాసు మొయిలుపత్రిక కీ వార్త ఎటులో తెలి

సిపది. “వధికుడు తిరిగి వచ్చుచున్నాడని” మొయిలు పత్రిక సంపాదకీయము వ్రాసెను. తిలకుగారి ప్రయాణ మాపివైచుటచే మొయిలు పత్రికకు ఆంతరంగికసంతోషమున్నను, యీ కార్యమునాలో లోచితమని మొయిలుపత్రిక గూడ నిలులవ్రాసెను.

“యుద్ధము సందిగస్థితిలో నున్నదని మాకు తెలియును. కాని తిలకుగారిని మరి యితరస్వరాజ్యవాదులను, తమ యుద్ధముముగూర్చి బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలుపుటకు వీలు లేకుండునటులు, నిరోధించుట ప్రమాదమని మా మిథిప్రాయము. ఈ కార్యము, స్వరాజ్యవాదులను తమ యవ్యక్తమునుడిరక్షించుటకు తోడ్పడునుగాని, హిందూదేశ రక్షణమునకుగాని, ఆంగ్లదేశ రక్షణమునకుగాని, నెక్కుడుగ తోడ్పడదు. తమయుద్ధము మెద్దియో, దానినడుపుచున్నవా రెట్టివారలో బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలియుటకు తగిన యవకాశమును స్వరాజ్యవాదుల కిచ్చుటయే లాభకరముగ నుండెడిది.” స్వరాజ్యవాదుల యవక్త్యము రాయబారుల నోటి నుండియే నాంగ్లప్రజలకు తెలిసియుండెడి దని మొయిలుపత్రికాభిప్రాయము. ఉద్దేశ మెద్దియైనను, మొయిలుపత్రిక గూడ ప్రభుత్వపు టుత్తరువును ప్రశంసింప జాలక బోయెను. నేటి మద్రాసు టైముస్పత్రిక గూడ ప్రభుత్వచర్యను ఖండించెను. ఆంగ్లోహైందవుల యభిప్రాయమే యిటులుండ దేశీయులలో ప్రబలెను నాగహ మెటులుండనో యూహింప వచ్చును.

నిరోధకారణ మేమై యుండును? బొంబాయి నుండి ఆంగ్లదేశమున కిపుడు వెడులుటకు వీలులేదని స్త్రీలకు, బాలరకు మాత్రమే నిషేధము గావించబడెను. తిలకుగారి బృందమున స్త్రీలెవ్వరను లేరు. వారు బొంబాయి మార్గమున వెడలుటలేదు. రాయబారము వెడలుటచే, ఆంగ్లదేశమున కెట్టి నష్టము గలుగును? సంగ్రామమునకు సాయము జేసి, సామ్రాజ్యసంరక్షణమునకు దోడ్పడటకే, లోకమాన్యుడు వెడలుచున్నాడు. నునువ్యబలసంపాదనము సమిత్తమై నాంగ్లదేశమనేక మార్గముల నన్వేషింపుచున్నది. సర్ డగ్లసు హేగుగారు “దేశీయులు మనుష్యబలమును అవసరములకు దగినటుల ఎప్పటికప్పుడు పంపపుచుండవలయు”నని హెచ్చరించిరి. టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక “మిత్రమండలిలోని ప్రతి మనుజుడును సంగ్రామవిజయమునకు గావలయు నని జ్ఞాపకముంచుకొనవలయు”నని వ్రాయుచున్నది. హిందూదేశము మనుష్యబలమునకు తరుగని, గనివంటిది. ఆంగ్లేయుల సంపూర్ణ విజయమునకు హిందూదేశమే తోడ్పడ గలుగుననియు, మనుష్యబల సంపాదనమునకై హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మొసగి, దేశమును సామ్రాజ్యమున సౌఖ్యవముగు భాగముగ నొనరించిన గాని ప్రజలలో శౌర్యోత్సాహ ముదయింపదనియు, తెలుపుటకే లోకమాన్యుడాంగ్లదేశమునకు వెడలుచున్నాడు. లోకమాన్యుని సందేశము సంగ్రామ వ్యవహారములకు భంగము గలిగించుటకు మారుగ నత్యంత సహకారి యగును. సామ్రాజ్యరక్షణమున కయి కృషిసలుప దలచిన, దేశనాయకుల ప్రయత్నములు విఫలము లయినవి. జాతీయ ప్రబోధమున కిట్టి విఘ్నములే నూతనోద్దేశము గలిగింపగలవు. ప్రజలు కృతేనిర్భయు లగుతో, ప్రజాశత్రుములు ఫలికపక గూఢపు.

ప్రజల భవిష్యత్కర్తవ్య మేమి?

వై వాక్యము లచ్చుకూర్చబడిన పిమ్మట యీ క్రింది తంత్రీవార్త మా కంఠినిది:—

“రాజప్రతినిధిగారు స్వ రాజ్య రాయబార మాంగ్లదేశమునకు వెడలుట కొక షరతుమీద సంగీకరించినటుల రాయబారులకు తంత్రీవార్త సంపిరి. “కేపు”నకు తేరిపిమ్మట, ఆంగ్లప్రభుత్వము వారు తమ యుత్తరువును మార్చినచో, తిరిగి వచ్చుటకు రాయబారులు పూచీపడవలయును. కాని, 23 వ తేదివరకును, స్త్రీయను దొరకడు గాన, రాయబారు లిప్పుడు వెడలజాలరు.”

ఈతంత్రీవార్త జదివిన, రాజప్రతినిధిగారు రాయబార మాంగ్లదేశమునకు వెడలువల్ల నుము ఖులై యున్నారనియు, చేతనైన సాయము చేయ దలచినారనియు, గవ్వట్టును. కాని, రాజప్రతినిధి గారి సాయము ప్రస్తుతము ఉపయోగకారిగా లేదు. ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి కనయినను సరియగు మార్గము నవలంబించెద రని యూహించు చున్నారము.

కొండల కరుగుట

—:—:—

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు వేసంగియందు కొండల కరుగుట మానివేయవలయు నని తీర్మానించుటకు నిన్నటిదినము గౌరీవిలాసమందు సభ జరిగెను. స్వరాజ్యప్రదానమే దేశీయుల వ్యసనముల బాపునని ప్రజలలో భావము ప్రబలియున్న యీ సమయమున, కొలది మార్పులకై ఉత్సాహముండుట దుష్కరము. అందుచే నిన్నటి సభకు నితరసభలకువలె ప్రజలధికసంఖ్యాకులు వెడలక బోవుటలో నాశ్చర్య మెద్దియు లేదు. కాని, అన్ని సభలకన్న నిన్నటిసభలో కార్యవిధానము గూర్చి తీర్మానించుట గమనింపదగినది. ప్రజాప్రతినిధులు 14 గురు గలసి, ఉదకమండలమున శాసననిర్మాణ సభల జరుపవల దని, పెంట్లెండు ప్రభువుగారిని గోరిరట. వారికోర్కె సఫలమయిన సరియే. తేని యెడల ఉదకమండలమున జరుగు సభలకు ప్రజాప్రతినిధులు వెడల గూడదని నిన్నటి సభ వారాజ్ఞాపించిరి. ప్రజోద్దేశములను ప్రతినిధు లెంత వరకు నెరవేర్చెదరో చూడవలసి యున్నది. ఈతీర్మానముపై మాటలాడిన కస్తూరి రంగయ్యంగారు, “రాయదాసు పంతులుగారు, ప్రకాశము పంతులుగారును, సాత్విక సిరోధావలంబనమున నది ప్రథమపాఠముగ నెంచినని, శాసననిర్మాణసభా సభ్యులు ప్రజలకు మార్గదర్శులు గావలెనని గోరిరి. ఈ విషయమై శాసననిర్మాణసభలో చర్చించుట కలినను, ప్రతినిధుల కవకాశ మొసగబడ లేదు. ఐ. సి. యస్. ఉద్యోగులు, ఆంగ్లవర్తకులు మొదలగువారందరును సంవత్సర మంతయు ఎట్టి యిబ్బందియు లేక తమకార్యములను సక్రమముగ నిర్వహించుచుండ, నలుగురు ప్రభుత్వ సభ్యుల లాభము కొరకు మాత్రము ప్రజల ద్రవ్యము వెచ్చింపబడవలయు ననుట భావ్యముగ నుండను. మద్రాసు ట్రైమున్యూట్రిక గూడ నిన్నటి సభోద్దేశములకు సానుభూతి జూపినది. ప్రభుత్వము వారు తమ విధానమును మార్చెద రని తలంపజాలము. అట్టితేరి, ప్రజాప్రతినిధు లేమి చేసెదరు?

మద్రాసు నాయకులు

కర్నాటపత్రిక మద్రాసునాయకుల గూర్చి నిటుల వ్రాయుచున్నది.

“మద్రాసులో తెలివితేటలకు గాని భాషా ప్రదేశమునకు గాని తక్కువలేదు. కాని వైతికోన్నతిలో, మద్రాసు మిగిలిన రాజధానులకన్న చాల వెనుకబడియున్నది. బొంబాయి నంగరా

ఆంధ్ర విద్యా నిధి

సంవత్సరాది సమీపించుచున్నది
విద్యాదానము దానములందుత్తమదానము
సంవత్సరాది దానము నిత్యదానము
సంవత్సరాదిని భిక్షుల నొసగి భిక్షులను వసూలు చేయుడు
మాతృదేశారాధనము చేయుడు

ప్రముఖతో బోల్చి చూచిన, మద్రాసు రాజధాని నవీన భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికోన్నతికి గావించిన తోడ్పాటు చాల స్వల్పము. తాత్కీకులు, పరిపాలనాదక్షులు, వ్రాతగాండ్రు మద్రాసులో గలరు. కాని ఎట్టి కష్టముల నైన నోర్చి సత్యమునకై ఆత్మత్యాగము గావించువారరుదు. అందుచే తిలకు మహామహుని వంటి వారిని మార్గదర్శకునిగ గయికొనవలసిన యవసరము మద్రాసునకు గలదు..... కడచిన రెండు మూడు వత్సరములలో బిసెంటుగారి కార్యవరత్వముచే స్వరాజ్యోద్యమము మద్రాసులో వ్యాపించినది. అందుచే వాతావరణమున కొంతమార్పు గలుగక పోలేదు. కాని కొంతమంది నాయకులలో బూటకము, అధిక ప్రసంగము ఎక్కువగా గాన్పించుచున్నది. ఆర్థిక మధికముగ నున్నది. మద్రాసులో, ప్రజలలో తిరిగి, వారిని సుశిక్షితులుగ గావించగల రాజకీయ సంస్కర్త లధికముగ గావలసి యున్నారు.”

జాతీయవిద్యావాసరము

రేపటినుండియు జాతీయ విద్యావాసర మారంభమగును. జాతీయవిద్యను దేశమందంతటను వ్యాపింపజేయుటకు అరండేలు, బిసెంటు, మొదలగు వారలు గావించుచున్న ప్రయత్నములు కడు జ్ఞాఘ్యములు. ఏకాగ్ర్యమునందు ప్రవేశించినను, వీరి కార్యోత్సాహ మప్రతిమానము. జాతీయ విద్యకొరకై ధనము సంపాదించుట కీవారమంతయు వినియోగించబడును. సంగీతములు, నాటకములు, నాట్యములు, ఇంక ననేక యాకర్షణములీ వారమునందమర్చబడినవి. జాతీయ విద్యాభిమానులెల్లరును, వీరి సత్ప్రయత్నములకు దోడ్పడి కృషిసల్పుట భావ్యము. అనేకపట్టణములలో ధన సంపాదనము నిమిత్తమై సంఘము లేర్పరుకబడినవి. స్వప్రయత్నములచే, హైదరాబాదు స్వజాత్యుత్సరణమునకు బూనుకొనగల రనియు, భారతీయులు వాక్కుగారు లేగాక కార్యకూరులు గూడననియు వెల్లడించుట కీతకన్నను మందినమయము లభింపనేరదు.

కెయరా మస్థితి

గాంధీగారి సత్యాగ్రహ ప్రశము నింతవరకును 1240 మంది రయితు లవలంబించుట కంగీకరించిరి తెలియుచున్నది. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి సహస్యను త్వరలో పోష్యులంప గోరుచున్నారము. దేశములో శాంతివాతావరణము వ్యాపింపవలె ననన, నిర్బంధవిధానము నెంత త్వరలో దీర్చివేచిన శంతి భాధకరము.

యుద్ధమునకు కారకు లెవరు
ఆమెప్తనడం, ఏప్రిల్ 8:—(వెస్ట్మిలింగ్స్ విస్ట్రి-గారున్నతసాంఘిక స్థానమును ధనసంపన్నతన బడసియున్నారు. వీరిని కలగలేసిన స్వదేశముపై వారని కభిమానము కొరతయనుట సామానము. అదిగాక ముఖ్యవిషయ ములను పాదు వారు తెలుసును వారలెగుగాక అంగీకరించియున్నారు. ఆస్తి యావారు పెద్దయూతో యుద్ధమునకు దిగిన రష్యా జర్మనీ దేశములకు యుద్ధము పానగునని యెరిగియే జర్మనులనుతులించిరి ఆతడు గ్రంథమున వ్రాసి యుంచెను. దానిని ప్రిన్సిపాగు పెంతి వ్రాసి రని హెయహ్లేన దయజూకపటు పత్రికకు వ్రాసెను.

కాస్పియనులోని రష్యాజిల్లాలు.

వెస్ట్మిలింగ్స్, ఏప్రిల్ 4:—లింగిరారు శల్యాను జిల్లాలలోని పారసీకుల జిల్లాలను పారసీకమునకు కలుపుటకు సాయధులై తలపడిరి. రష్యాకాకులు ఫిరంగులను కాల్చగా వారు లొంగిపోయిరి.

రష్యారక్షణము

వెస్ట్మిలింగ్స్, ఏప్రిల్ 6:—(వెస్ట్మిలింగ్స్) గంధి ననుసరించి రష్యావారు నెలలకు సమకూర్చుటలేదు. మిత్రములదలి వారి కట్టి అవకాశముకలదు గాని వారు దేశాక్రమణమును చేయగూడదు. రష్యాపరిపాలనమున కల్పించుకొనగూడదని మాస్కోలోని సాంఘికవాదులు తీర్మానించిరి.

లోకమాన్య తిలకుగారి ప్రయాణమున కంతరాయము.

లోకమాన్య తిలకుగారు ముగ్గుగువా రాంగ్లదేశమున కేగుట కియ్యబడిన ప్రయాణపు చీటులు కొలంబోలో ఈనెల 6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రద్దుచేయబడెను. ఇంగ్లాండు దొర తనమువారి యుత్తరువుల ననుసరించి ఇండియా దొరతనము వారు ప్రయాణపు చీటులను రద్దుపరిచితి మనిరి. కారణములను తెలుపలేదని లోకమాన్యము 6 వ తేదీని రంబాలపతి దేశమున జరిగిన సభలోనుడిచిరి. వారు ఆంగ్లదేశమునకు పోవీలు లేనందున మరల వ్యస్తానములకు బయలుదేరెదనని 6 వ తేదీని కొలంబోనుండి తిరిపివార్త వచ్చినది.

ఇటీవలి తంత్రీవార్త.

లోకమాన్యతిలకుగారు రాజప్రతినిధిగారి కిట్లుతంత్రీవార్త సంపిరి:—

ప్రతినిధివర్తమవారు గుడుహాపు అగ్రమును చేరుసరికి గూడ ఆంగ్లదేశపు దొరతనమువారు తమ ఉత్తరువును రద్దుపరచినచో ప్రతినిధులు మరల ఇండియా దేశమునకు వచ్చుపద్ధతిని వారంతరరకును వెళ్లుట కనుమతించితిమని రాజప్రతినిధిగారు లోకమాన్యతిలకు తంత్రీవార్తసంపిరిగా వారిపును బయలుదేరుటకు స్తీయలేదు. ఈనెల 23వ తేదీవరకును కొలంబోలో చేచియుండవలెనని నేను తంత్రీవార్త వచ్చినది.

బొంబాయి మాదివర్తకమునందు సంబంధముగల విధిలో ధ సంఘ ప్రతినిధులు టి. డి. మూసగారి యధ్యక్షతకు నిన్నటిదిన మొకసభ జేసిరి. ధరలన్ని యాధికారి క్షేణింపగారును సభకుకచ్చిరి. మంది ప్రోచిత్త్రయొక్క ఉత్తర ధరను నిర్ణయింప వలెనను తీర్మాన మంగీకరింప బడెను. ఏప్రిల్ 25 వ తేదీ వరకును ధరల నిర్ణయించుచు మరొన్ని తీర్మానములు చేయబడినవి. యా 118 లుత్తరుధరగ నియమింపబడెను ఇందు కన్నిప్రతి సంఘములను బాధ్యులుగ నుండ నవసరమలేదనియు, కాటకప్రేమ అసోసియేషనువారే బాధ్యులనియు సభ్యులు చెప్పిరి.

చెన్నపురి శాసనసభ.

(-)-
నిన్ను టిడినచర్య.

నిన్ను టి మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ఫలహారములయిన పిదప తిరిగి శాసనసభ సమావేశమయి విశాఖపట్టణము జిల్లాలోనేత పాతకాల నెలకొల్పలయునను ఆ. న్యాయరాజ్యరావు గారి తీర్మానమును ముద్రపర్చింపబడినది. రానున్నంగాను 24 27 తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లుపర్యవేక్షించిరి: దేవాంగి పిల్లవాండ్రు పాతకాలల నెలకొల్పి విద్య నేర్పటయే గాక, ఒకపాఠ్యక్రమమును నిర్మించి, ఆ పాఠ్యక్రమలో ఈ పిల్లవాండ్రు నియుమించి వారికి జీతమిచ్చినచో, నిద్రపిల్లవాండ్రు పెద్దవారగు నప్పుడెక్కింపవలయును నియతజేసికొన గలుగుదురు. నేడుచెప్పిన సూచనలకూడ నాగోదించవలయునని ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నాను.

సూర్యనారాయణరావు పంతులు గారిట్లు చెప్పిరి:— పాతకాలల నెలకొల్పిన యెడల పెద్ద పాతకాలల నెలకొల్పి కలయుననియు లేనిచో మునిషేయ కలయు ననియు, పెద్ద పాతకాలల నెలకొల్పిచో విశేష ధనము కావలయుననియు స్వామి కట్టుకొని గారు చెప్పియున్నారు. ఒక చిన్న పాతకాలల కొద్ది మొత్తముతో ప్రారంభించినచో కొలది కాలములో ఆ పాతకాల ప్రజల ప్రోత్సాహములనను ప్రభుత్వము వారి సహాయము కలనను అభివృద్ధి నొంది, పెద్దపాతకాల కావలదనయును, అప్పుడు ప్రభుత్వము వారికి విశేష కృషియు కలుగదనియు నామభిప్రాయము.

ఈ పరిశ్రమ తగు ప్రోత్సాహములేకయును ధనసహాయము లేకయును చచ్చిపోవుచున్నది. దానిని ముజల లేవ దీమిట ప్రభుత్వమువారి విద్యుక్తపర్యము.

పిమ్మట గవర్నరుగారు శక్తివంతపలేక పాతకాలల నెలకొల్పటకు యత్నించెదమని చెప్పగా, సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు తమ తీర్మాన ముపసంహరించుకొనిరి.

28 మహమ్మదీయబాదరుకు పాతకాలల నెలకొల్పి విద్యాభివృద్ధి గావించుటకు ప్రతిజ్ఞియందును, 6 సభ్యులకు తక్కువకాకుండ మక్తబుకమిటీ నొకదాని నేర్పరచవలయునని యొకతీర్మాన ముపాదించుచు యాకూలు ముస్సేను సాహేబు గారిట్లుపర్యవేక్షించిరి.

ఉత్తరహిందూస్థానమునందు ఆగ్రా అయోధ్య మున్నగు గాఢప్రయత్నములలో మహమ్మదీయబాదరు విద్యాభివృద్ధికి గావించబడిన ఏకాంక్షనే యిచ్చటకూడ గావించవలయునని కోరుచున్నాను మహమ్మదీయులు అన్ని బాతుల వాకికంటెను విద్యావిషయములో వెనుకబడియున్నారని ఎల్లవారు దలసిన విషయమే. ఎలిమెంటరీ ఆకాదుటకు హిందూస్థాని భాషలో మక్తబు అందురు. మక్తబు పాతకాలల నెలకొల్పటకు ఏమి జిల్లాలో ఎన్నెన్ని పాతకాలల నెలకొల్పవలయునో మున్నగు విషయములను విచారించుటకును ఒక మక్తబు కమిటీ నేర్పరచవలయునని నే కోరుచున్నాను. ఆ కమిటీలో పాతకాల ఇన్స్పెక్టరుగారిని నలు ఇన్స్పెక్టరులుగారి యుండవలయును. ఇది ఆతగా చర్చింపవలసిన విషయము కాదు. ప్రభుత్వమువారు రాజధానియందంటటకు పాతకాలలను నెలకొల్పి విద్యావ్యాప్తి గావించుటకు యత్నించుచున్నార గనక నాతీర్మానమును తప్పక యంగీకరించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఇట్టికల అజీశక్తికి సాహేబుగారు జెల్లారనందు ఒక సభలో మాట్లాడుచు కొరాసుతోపాటు ఇతర విషయముల విద్యకుకూడ నేర్పించ వలయునని కల్పించి యున్నారు.

అహమ్మదు తంటి మరకాల్గారుగారు తీర్మానము నామోదించుచు ఇట్లుపర్యవేక్షించిరి:—ఈ సంఘములో విద్యాభ్యుదయ మొట్ట మొదట 47 సంవత్సరముల మత బోధక పాతకాలలలో కొరాసుతోపాటు తప్పక అభ్యసించి చదువలయును. పిమ్మట లాకీకవిద్యనభ్యసించు సమయమునకు వారికి మహమ్మదుదిరిపోవును. ఇతరపాతకాలలకు పోయి చిన్నచిన్నపిల్లలతో గూర్పునటకు మీరికెక్కి. మీరికి మత బోధతోపాటు లాకీక విద్యకుకూడ గజపుటకు ప్రత్యేక పాతకాలల నిర్మించుటకై ఒకవిచారణ సంఘమును డుట అత్యవసరమని ఈ తీర్మానమును బలపరచుచున్నాను.

స్తోమగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షము ప్రత్యుత్తర చెప్పి, చెన్నపురి రాజధానిలో ఎలిమెంటరీ పాతకాలలను భవముగా గుర్తించ వచ్చుననియు, అపాత లలలో యగు పతనీయ గ్రంథములును, అనుభవకాలలైన యుపా

ధ్యాయమును లేవందున చాల హీనదశ కలుగుచున్న దనియు మక్తబు కమిటీలను ఏర్పరచినను అని సరిగాపని చేయలేనననియు నుడిచిరి.

సి. వెంకటపతిరాజుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లుపర్యవేక్షించిరి: స్తోమగారు తీర్మానము నెదిరించుటలో వింతలేదు. యాకూలు ముస్సేనుగారు తమ మహమ్మదీయబాదరు విద్యాభివృద్ధికోసమ పాతకాలల నెలకొల్పటకై ఒక కమిటీ నేర్పరచుచున కోరిరి. వివేక మేనుయును గోరలేను. ఎలిమెంటరీ పాతకాలలలో అనుభవము గలిగిన యుపాధ్యాయులును, ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన పతనీయ గ్రంథములును ఉండవలయునని మేము కోరుచున్నాము.

టి. గంగాధరయ్యగారు, ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు గారు, రానున్నంగాను, తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

యాకూలు ముస్సేను గారు తమ్ముగురించి చెప్పినమాట లన్నియు అంత్యము లనియు తానట్లు చెప్పియుండలేననియు, అజీశక్తికి సాహేబుగారు చెప్పిరి. కొరాసుతోపాటు విద్యాభ్యుదయ దాని యర్థముబోధనకు నట్లు హిందూస్థాని భాషలో కొరాసు భాషాంతరీకరణము కూడ నేర్పించ వలయునని చెప్పిరిని గాని వేరేమియు చెప్పలేను. ఆ సభకు యాకూలు ముస్సేనుగారు విచ్చేయలేదు. అహమ్మదు తంటి మరకాల్గారుగారు విచ్చేసియుండిరి.

తీర్మానము వాటునకు నేయబడి యొడింపబడినది.

ఆర్థికపత్ర చర్య

పి. బెర్నెడ్జిగారు ఆర్థిక పత్రమును గురించి మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారు 1918-19 సం. బడ్జెటునకు విద్యాశాఖ క్రింద 20 లక్షలరూ. లభికముగా గ్రాంటు చేసినందులకును, అందు రెక్క లక్షల రూపాయలు ప్రాథమిక విద్యకు గాను నిర్ణయింపబడినందులకును ప్రభుత్వము వారి నభినందించెను కవళి పూర్వముపిల్ల నాయుడుగారు ఇట్టి మార్గమునును నందుకూడ ప్రభుత్వమువారు 1918-19 బడ్జెటునందు అన్ని శాఖలకును హెచ్చుగాధనము గ్రాంటు చేసినందులకు ప్రభుత్వము వారినిభినందించుచు యుద్ధములో బ్రిటిషువారి విజయమునకై తాము ఎట్టి త్యాగమునైనను చేయుటకు-సంసిద్ధులమై యున్నామని చెప్పెను అన్నామల చెట్టిగారుకూడ బడ్జెటు విషయమై ప్రభుత్వమువారి నభినందించుచు మాట్లాడిరి.

ఇంతటితో నిన్నటివర్య ముగిసెను.

నేటి టిడినచర్య.

ఆర్థికపత్రమును గురించి గౌరవసభ్యు లభిప్రాయము జూడగుట.

నేటిడినము 11 గంటలకు ముజల శాసనసభ సెంటు బాడ్లి కోటలో సమావేశమయినది. గవర్నరుగారు ప్రభుత్వ కమిటీనిరి. గౌరవ సభ్యులు పెక్కుమంది సభ కలసిరినిరి.

గౌ. సి. వెంకటపతిరాజుగారు రిట్లుపర్యవేక్షించిరి:— ఈ సంవత్సరము బడ్జెటులో విద్యాశాఖక్రిందను, వైద్యశాఖ క్రిందను హెచ్చు సొమ్మును గ్రాంటు చేసినందులకు కాన్స్ట్రా గారికి నావందనము లభించుచున్నాను. కాని ప్రజాసామ్యముయొక్కయు, బీదగ్రామస్థుల యొక్కయు-చుట్టిస్థులను రావులు కెట్టి ప్రయత్నమును చేయకుండుటకు నేను విచారించుచున్నాను. ఇంతియగాక నేనాభివృద్ధికి గాని ప్రజలయొక్క సౌకర్యములను హెచ్చు చేయుటకు గాని ఎట్టి ప్రయత్నములు జరుగలేను. పోలీసువారి ఖర్చు ఎక్కువగా కనబడుచున్నది. 1901 సం. 44 లక్షలును, 1911 సం. 63 లక్షలును 1918 సం. 117 లక్షలును 1919 సం. 120 లక్షలును పోలీసు క్రింద కృషియు జరుగుచున్నది. ఈ వ్యయమును తగ్గించవచ్చును. విద్యాశాఖ క్రింద 21 లక్షల రూపాయ లభికముగా గ్రాంటు చేసినందులకు ప్రభుత్వమువారి నభినందించుచున్నాను. ప్రభుత్వము వారు బాతీయ పాతకాలలను స్థాపించి, విద్యాభ్యుదయ అన్ని శాస్త్రముల విద్యయు గరవెదరని గోరుచున్నాను. సర్ విలియము మేమరు గారు రధికముగా 20 లక్షల రూపాయలు విద్యా శాఖకు గ్రాంటు చేసియున్నాను. ఆ సొమ్ము సం తయను(మనము వెంటనే యుపయోగించ వలయును. కొల్లెడు రయితుల సంఘమువారి తీర్మానముల సంగీకరించి కాలవలను తిమ్మిలేను మొదలైన బాతీని బాగుచేసెదరని కోరుచున్నాను. వర్తకపాతకాలల నొకదానిని నె. కొల్పి విద్యాభ్యుదయ వర్తకవిద్య వరదని గోరుచున్నాను. ప్రభుత్వము వారు ప్రజాసేవయుల గనుగొని తదనుగుణ్యమైన సంస్కరణములు చేసెదరని గోరుచున్నాను. మీరు ఈదేశ

మువదలిపోవు లోపు ఏదియో ఒకటి ప్రజలందరు తమమేరును జ్ఞాపక ముందుకొనులాగున మంచిపనికొక దానిని చేసెదరని కోరుచున్నాను.

గౌ. కె. రావు గారిట్లుపర్యవేక్షించిరి:—బడ్జెటు మొత్తము మీద సంకల్ప ప్రికరముగా నున్నది. ఎలిమెంటరీ పాతకాలల నెలకొల్పటకును, బోర్డు హై స్కూలులను నెల కొల్పటకును, స్ట్రీలవిద్యాభివృద్ధికిని, విశాఖపట్టణము నందు, సివిలు ఇంజనీరింగు పాతకాలల నెలకొల్పటకును, దత్తమం డలములో సెకండు గ్రేడు కళాశాల నెలకొల్పటకును, రాత్రి పాతకాలల నెలకొల్పటకును ప్రభుత్వమువారు చేసిన ప్రయత్నములకు వందనీయును. ఎక్స్ సెల్యుశాఖ క్రింద రాబడి హెచ్చి నందులకు విచారముగా నున్నది. 14-15 సం. లో 344 లక్షల రూపాయలును, యీ సంవత్సరములో 393 లక్షల రూపాయలును కనూలుచేయబడినది. కాన్స్ట్రాగారు త్రాగుడు ఎక్కువ కాలేదనియు గాని దాని మీద వసూలు గాబడిన పన్నులు, లై సెన్సు ఖర్చులు, మొదలైనవి హెచ్చు చేయబడినవనియు చెప్పిరి. ఇంతెంతయు కోరవలయునుగానున్నది. ప్రభుత్వమువారు

త్రాగుడును ప్రోత్సాహముచున్నట్లు కనపడుచున్నది. ఈఎక్స్ సెల్యు రాబడిని లాకలుబాడిలకు మార్చుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నము చేసెదరని నమ్ముచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు రాజధానిలో 4 బాతీకా సెకం డరీ పాతకాలల నెలకొల్పట కంగీకరించి నందులకు వందనీయును. ప్రభుత్వమువారు విద్యాశాఖక్రింద యంతయుభివృద్ధి చూపించినను యింకను అభివృద్ధి గాంచుటకు కావలసినంత యవకాశములేదు.

వైద్య విషయముగూడ ప్రభుత్వము వారి గ్రాంటులు బాగున్నవి కాని లోకలుబోధలకు వాటిమీద యధికారము లేకుండ చేయుట కనుకోవలయును కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు వాటినిసాలము లోకలు బోధలవారి కొసంగుట ను గురించి ఆలోచింపవచ్చును.

బల్లారిలో ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పదలచిన మెడికలుకా లేజమా దేశజులకోక వరమునలెకలుగ్రహించెదము. ఇంగ్లీషు వైద్యులను సహాయముగా యునాని ఆయుర్వేద వైద్యములనుకూడ నె. హిందీండుటకు యత్నించవలయును. వ్యవసాయవిషయముగురించి పాతకాల లేమియు నెలకొల్పటకును టవిచారకరము. నీటిసాగుదలగురించి నేరినవరకుకోరక ప్రకారము బాగుచేయుట గురించి ఆలోచించవలయును. శాసన నిర్మాణసభలను గురించి కొంచెము చెప్పదలచితిని సభ్యులకు ప్రభుత్వమువారి మాగ్గులు త్రిపుట కెట్టి యధికారమును లేకుండయున్నది. రానున్నాపుం రాజగారిప్రక్కల కొసంగిన సమాధానమును బట్టి మాడ ఎన్ని ప్రశ్నలంగీకరింపబడినది. విశేషముకాగలను. కాబట్టి గౌరవ సభ్యుల కధికారము హెచ్చు చేయుటకు కూడ ప్రయత్నములు గల్గురలయును.

గౌ. రానున్నాపుం రాజు గారిట్లుపర్యవేక్షించిరి. పోలీసు కాన్స్టబిలు జీతముల హెచ్చుచేయుటకై పోలీసుశాఖక్రింద ఎక్కువ సొమ్మును కృషివరచుట కనుకోవలయును. విద్యాశాఖక్రిందను, వైద్యశాఖక్రిందను ఎక్కువ సొమ్మును గ్రాంటు చేయుటలో ప్రభుత్వమువారి యుదార భావము వ్యక్తపడగలదు.

జమిందారుల విద్యాభివృద్ధికి రాజకుమార కళాశాల ను నెలకొల్పినందులకు వందనము లభించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు దేశీయ పరిశ్రమల నభివృద్ధి చేయుట కంగీకరింపకుండుట కనుకోవలయును. ప్రభుత్వమువారు సర్వవిధముల జేశాభివృద్ధికి పాటుపడి ప్రజల యురరాగ నకును కృతజ్ఞతకును పాత్రులయి తమ ప్రభుత్వమును చిరాయువుగ చేయుచు రి కోరుచున్నాను.

గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు రిట్లుపర్యవేక్షించిరి:— సర్వే సెటిల్మెంటు క్రింద వ్యయమును తగ్గించవలయును. యుద్ధ సమయమైనప్పటికి గూడ ప్రభుత్వమువారు 196 లక్షల రూపాయల నిల్వదామించుట ఎంతయు జ్ఞానునియు. గవర్నరు సెంటువారు 1918-17 సం. అధునము 100 ఎలిమెంటరీ పాతకాలలను స్థాపించెదరని నమ్ముచున్నాను. మ్యునిసిపాలిటీ స్థలములనైనను బలపంతో చివరివిద్య నేర్పటకు ఎలిమెంటరీ పాతకాలల నెలకొల్పటకు యత్నించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఈవిషయలో బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ముందంజవేయుచున్నార వారినిచూచి మనప్రభుత్వ వారు నేర్వకో నెదరని నమ్ముచున్నాను. ఇంకెయో ప్రభుత్వమువారు చేసిన 31 లక్షల రూ. గ్రాంటులోను మ. జధానికి 5 లక్ష రూ. యులు వ. ఆసొమ్ముతో బొంబాయి కమ్మతో కళాశాలలలో మన

విరోధామహాసంగ్రహము

(ప్రతి పేజీ)

ప్రాసము

శత్రువులు మరల అవస్థానమును

ప్రారంభించుట

లండను, ఏప్రిల్ 4:— సోమ కుత్తరమున మార్చేమి యునులేదు. సేద్యమున సోమకు దక్షిణమున శత్రువులు ఆంగ్లపరాసు సేవలను తలపడిరి. ఆంగ్లరంగమున శత్రువులు హామిలవారి ఆడవులవంక ముందుకు పోగలిగిరి. తక్కిన చోట్ల బ్రిటిష్ వారు శత్రువులను పారదోలి చాల నష్టమును కలిగించిరి. పోరుజరుగుచున్నది. లోనుఏప్రిల్ కు మధ్యకోణమున పరాసువారిని తలపడి శత్రువులు కొంతసేపు నాక్రమింప గలిగిరి.

ఆర్థిక వైమానదళములు

శత్రువులు సేద్యమున ఫిరంగుల నత్యధికముగ కాల్చి సోమ అవలకు మధ్యరంగమున దంతటను ప్రబలముగా తలపడిరి. వారు కుడిప్రక్కను కుడిభాగపు మధ్యను ఆంగ్లరంగమధ్యమునను ఓడింపబడిరి. ఎడమప్రక్కను వారు హామిల ప్రాంతమున ముందుకు రాగలిగిరి. అచట పోరు జరుగుచున్నది. అల్పపురుషులకు సేద్యముధ్యాపనము శత్రువులు తలపడగా పూర్తిగా నోడించబడిమి. లూసుకు దిగువ కేనడా ఆర్థిక సేన పలుసారులు తలపడి విభాగితీకాంచెను. మాత్రేమా నికులకు కాలమానము ప్రతికూలముగా నున్నను పోరు మానలేదు. ఒకసారి గొప్పపొరు 20 గిని 12 శత్రువిమానములను నేలగూల్చితిమి. మా విమానములు 5 కనబడలేదని బ్రిటిష్ వారు తెలిపిరి.

దారణ యుద్ధము.

మాంటిడీదరు కుత్తరమున సేద్యమున శత్రువులు తీవ్రముగ తలపడిరి. పోరాటము జరుగుచున్నది. గ్రీకెను సేను నండి అమిస్కోయి రోడువరకు 15 కిలోమీటరుల ప్రదేశమున శత్రువులు గొప్ప సేనను రణముఖమున కంపి ఎటులైన మాడ జైని చీల్చునలెనని పోరిరి. ఇంతవరకు 11 శత్రు డివిజనులు గురితింపబడినవి. మేము తీవ్రముగ నెదిరించుచుతిమి. మా ఫిరంగులు వారి సైనికుల నగునూచి గావించెను. జర్మను లనేక సారులు తలపడి నేలకొరిగి యోధులను గోలపోయి చివరకు కొన్ని వందల గజములను మాత్ర మాక్రమింప గలిగిరి. మేము లీ రెవలల మోరిసెలు గ్రామములు వారి వశమయ్యెను. అగ్రామములను లోగొనిన మెట్టలు మాన్యాధీనమున నున్నవి. గ్రీకె సైన్యము శత్రువులు పట్టుకొన జాలక పోయిరి. పరాసువారు శత్రువులను పలుసారు లోడించి తలపడిరి. మాంటిడీదరు లా సిగ్నిలకు మధ్య ఫిరంగు లధికముగా కాల్యుడెనని పరాసు వారు తెలిపిరి.

లాయడుబార్ని గారు రణరంగమున కేగుట.

లాయడుబార్ని గారు ప్రాసముదేశమునకు వెళ్లిరి. లాయడు బార్ని వెనెడెంటు క్లెమెన్సో గారు రణముఖమున కేగి మాన్యుల పోరు, జనరలు వెల్సెస్, జనరలిస్కోసాకు, జనరలు వెర్వింగు, జనరలు బ్లిగుగార్డు లో ముచ్చటించిరి.

శత్రువులు గుండ్ల సభికముగా వదలుట.

వర్షములు విడచకుండు కురియుచున్నవి. భూమి బురదయైనది. దీనివలన జర్మనులకు చిక్కు పోచుచున్నది. వారు యుద్ధమువలన గోతులుబడిన ప్రదేశమునుండి ముందుకు రావలసె యున్నది. మా మార్గములు చెక్కుచెదరలేదు. ఆర్మెంటరీసు రంగమున శత్రువులు విఫలవాయు గోళముల సభికముగా వదలుచున్నారు.

వెనెడెంటు క్లెమెన్సో గారు

వీరు 2-వ తేదీని రణముఖమునండి వచ్చిరి. స్థితి మిత్రమండలి కనుకూలము. యుద్ధము ముగియులేదు. యింకను తీవ్రముగా జరుగగలదు గాని మనకు విజయము నిశ్చయమని నుడివిరి.

ఇటలీరాజుగారు.

ఇటలీరాజుగారు ప్రకటించుచు తొలినంపగా శత్రువులకు అవస్థానమున కతిన తమమగు నాశాభంగము కలుగ గలదని వెనెడెంటు క్లెమెన్సో గారు తెలిపినవారి.

నిరీక్షణము.

శత్రువుల అవస్థానమును ఆంగ్ల పరాసుదేశముల వారు నిరీక్షించుచున్నారు. దేశము దెచటను ప్రజలు కలవర పడుటలేదని పారిసుకు మరలి వచ్చిన రాష్ట్ర ప్రతినిధులు చెప్పిరి. విజయ విశ్వాసము దృఢపడినది.

జర్మనుపత్రికలు.

ఈ అవస్థానము వలన సభికలాభము నాసింపవీలు లేదని జర్మనుపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. జర్మనులకు కడపట వెద్ద ఆశాభంగమును కలిగించు తలంపుతో జర్మనుల కధిక మగు విజయము కలుగుచున్నదని మిత్రమండలివా రనత్యవార్తలను ప్రకటించుచున్నారు. వానిని విశ్వసించరాదని కొలొను గజెటు పత్రిక వ్రాసినది.

జర్మనుల నష్టములను సరిగ నిరూపింప నింతవరకును సాధ్యపడలేదు. విజయ మసాధ్యమైనంతమాత్రమున నష్ట మధికమని యూహించరాదు. శత్రువులు తీవ్రముగ నెదిరించుచు న్నారు. వర్షములుగూడ నాటకమును కలిగించుచున్నవని ప్రాంతవర్తరు జయిటంగు పత్రిక ప్రకటించినది.

ఆంగ్లపరాసు నిలువ సేవలను వారు జాగ్రత్తగా చూచుచున్నారు. వానిని మనము నిగోధింపజాలము. తీవ్రముగ నవస్థానము చేయువలెనని నష్టమధికముగా కలుగక తప్పదని జ్యూలికు పోస్టువ్రాసినది.

వాను హిందె బర్న రాజ్యాంగ సభను తీరస్కరించెను. ఇటీవల మనము సేవల సభికముగ గోలుపోవలసి వచ్చినది. వృధా గాగుడదు. అందులకు తగిన సంధివరకులను రాజ్యాంగ సభ వారుకోరవలెనని హిందెబర్న రాజ్యాంగ సభకు పాధ్యక్షులకు తొలినంపెను. మాకు ప్రధాన సేనానియందు సంపూర్ణ గౌరవ మున్నను అతడిట్లు చేయుటకు సమ్మతింప జాలము. దేశాక్రమణము నాసించువారి కతడు ప్రాత్యాపాత దగుచున్నాడు. ఇదిదేశావధికము. రాజ్యాంగసభవారి సంకల్పమునకు ప్రతి కూలమగు కార్యములు రష్యాలో నిదివరకే జరుపబడు చున్నవని ప్రాంతవర్తరు జయిటంగు పత్రిక వ్రాసినది.

జర్మనుల నష్టములు

జర్మనులగాడ్డు బల్టెరయా సేవలలో 100-కి 25 వంతున వైనికులు నష్టమైరి రూఢిగా తెలియుచున్నది.

రెండవ అవస్థానము

31-వ మార్చిని ఒకవేల టు వారు మరల జరుపలేరు. గతి 12 దినములలోను అమితమగు నష్టముకలిగినది. ఎచ్చట జూచినను శత్రువులు నిండిపోయినవి.

లండను, ఏప్రిల్ 5:— కొత్తపోరాటము వెద్ద యన స్థానముగ పరిణమించునో లేక వెద్దనుకు మొదట పట్టుకొన ప్రయత్నించినపుడు పరాజయమొందిపిమ్మట చాలకాలము వరకును ఎదిరించుచుండినటుల వారిపు డెదిరించెదరో స్పష్టముగ తెలియకున్నది. రెయిన్సునద్ద అన్వేష్యఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. ఆ ప్రదేశమున ప్రాముఖ్యములగు పోరాటములు జరుగుచున్నటు లిందులన స్పష్టము కాగలదు.

లండను, ఏప్రిల్ 5:— పరాసు అధికారు లిట్లు చెప్పుచున్నారు:— ఎమియన్సుకు నుండుండు ఆంగ్ల పరాసు ముఖ్య భాగములు రెంటును శత్రువులు విలువరింపబడిరి. నగరము చుట్టుముట్టలయినను వారి యెత్తు కొనసాగలేకపోయెను. పరాసు మూలదళములు తమ యొత్తిడిని శత్రువులు గ్రహించురీతిని పోరాడుచున్నది.

లండను, ఏప్రిల్ 5:— ప్రాసమునందలి ఆమెరికా వైశ్యముతో గలసీయున్న లైటరుగాని పత్రము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఆమెరికా దళములు ప్రస్తుతము వెద్దనుకు దక్షిణముండున్న మ్యూజుకొండల నాక్రమించుకొనుచున్నవి. నిన్నటిదినము భయంకరముగ ముట్టడి నల్పింపిమ్మట శత్రువు తీవ్రదేశమున దాడి సేసినవారి.

లండను, ఏప్రిల్ 5:— ఎయిలెట్టునద్ద మేము సలిపిన దాడిని తాము తరిమివేసిటుల జర్మనులు ప్రకటించిరిని ఒక విలేఖకుడు హెచ్చరించి చూచెను. నిజముగ మొదట తెలియజేసినదానికంటె నాయుద్ధమునమే మెక్కుడు విజయము సొందితిమి.

సాంఘికవాది దేశాభిమానము.

పారిసు, ఏప్రిల్ 4:— పరాసు సాంఘికవాదులు ఆమెరికాకు వెళ్లుట ప్రస్తుతము మానుకొనిరి. ఇది దేశరక్షణమునకు సమయము గాని యుద్ధావసానమునకు సమయము గాదని పరాసు కార్మికసంఘ కార్యదర్శి తెలిపెను.

పారిసుపై ఫిరంగిగుండ్లు

ఈ నెల 2-వ తేదీని దూరాగము యగు నొకకథిఫి పారిసు నగరముపై గుండ్లుకదలెను. ఒకనికి గాయములు తగిలినవి.

ఇంగ్లండు

కార్మికవాదులు.

లండను, ఏప్రిల్ 4:— ప్రస్తుతము రణరంగమున సమరము తీవ్రముగ జరుగుచుండుటచే ఈ నెల 9-వ తేదీని జరుపవలసినసభను కార్మికులు నిలుపుచేసిరి.

జనరలు గాసలీగారి అంత్యక్రియలు

లండను, ఏప్రిల్ 4:— అంత్య క్రియలు గిల్టఫర్డ్ లో ఈ నెల 4-వ తేదీని జరుపబడెను. చక్రవర్తిగారిపతనమున జనరలు సర్ ఆర్చిబాల్డు హంటరు గారు వచ్చిరి. చక్రవర్తిగారు గాసలీ ప్రభింక సానుభూతి తొలివార్త నందిరి.

అమెరికా

వెద్దనౌకలు.

వాషింగ్టను ఏప్రిల్ 4:— ఇంతటినుండి వెద్దనౌకలను నిర్మించుట కుత్తర వియబడెను.

బ్రెజిలు సేన.

రెనోడిజనీకో, ఏప్రిల్ 4:— త్వరలో బ్రెజిలు సేన ప్రాసముకు బయలుదేరును. ప్రజలు తృప్తిగాను తో నున్నారు.

మరి మూడేడ్ల యుద్ధము

లండను, ఏప్రిల్ 5:— ఆమెరికావారు జర్మనుల ద్రోహమును గ్రహించుట సంతసపడెను. జర్మనులకు శక్తిగలిగిన వారు ఆమెరికాను బెల్జియముకంటెను నీచముగాచూచి భవము సభికముగ లాగకమానరు. ఇప్పుడు రష్యాఅవలకు దేశమునుండి గూడ జర్మను లికముందు సేవలను రప్పింపగలరని పారిడాలో గర్భగా రనిరి.

కేనడా

కేనడా నౌకాగారమున మంటలు.

టోరెంటో, ఏప్రిల్ 4:— ధారు నౌకాగారమున మంటలులేచినవి. కొత్తగా నిర్మాణము పూర్తియైన యొక నౌకను కాపాడిరి.

జపాను

జపాను నౌకలు.

టోకియో, ఏప్రిల్ 4:— జపానువారు 450000 టన్నుల నౌకల నిచ్చుట కంగీకరించిరి. 150000 వెంటనే యియ్యబడును.

ఫిన్లండు

లండను, ఏప్రిల్ 4:— ఫిన్లండు వొరతనము వారితో నొడంబడిక గావించుకొని జర్మనులు ఫిన్లండులో దిగిరి.

ఫిన్లండులో జర్మను సేన.

స్టావహము, ఏప్రిల్ 4:— 40 వేల సేనను 300 ఫిరంగులను 2 వేల మరఫిరంగులను సత్తాణశకటుములను జర్మనులు ఫిన్లండులోని హంగోవంపిరి. ఆ సేనలు హంగోవ చేరెనని బెల్జియనుండి తొలివార్త వచ్చినది.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

లండను, ఏప్రిల్ 4:— జర్మనుల మొదటిప్రయత్నము విఫల మగుటకు ఆస్ట్రీయామంత్రి ప్రసంగము ఫలితము. ఆమెరికావారిని విడవీయుటకును పరాసువారికి మిత్రద్రోహము నాగోపించుటకును ఈయవస్థాన మియ్యబడినది. క్లెమెన్సోగారి ఖండన యటుండ సేవలనుగూడ పరాసువారి మిత్రద్రోహమును విశ్వసించరు. ప్రిన్సులిక్వీ వస్కీ ప్రకటనమును బ్రెస్టులిట్ వస్కీ సంధివరకులను ఆమెరికా వారికి తెలియకపోవని పత్రికలు వ్రాసినవి. ఇటలీకి రాష్ట్రము నిచ్చి గౌరముగా సంధి చేసికొనుటకు ఆస్ట్రీయావారి కవకాశ మి. వారు జర్మనుల బారినుండి తప్పించుకొన లేక సంతాపకర మని మార్సింగు పోస్టువ్రాసినది.

వైద్య

టర్కీ

యూరప్రటీసు విజయము.

బ్రిటిషువారు తురుష్కల మంతటిని పట్టుకొనుట.

బాగ్దాదు, ఏప్రిలు 4:—మార్చి 27-వ తేదీన వాడిహా ప్రానునుండి రైటుగారి ప్రత్యేక విలేజిరి ఇట్లు లెంతి నంపు చున్నాడు:—నిన్న రాత్రి మేము త్వరితముగను, దివ్యముగను శత్రుల జట్టుముట్టి యూరప్రటీసునదిమిద నుండు శత్రువైద్య మంతటిని పట్టుకొంటిమి. 25-వ తేదీ నాటిరాత్రి మాదళ శులు సాహిలియానుండి 14 మైళ్లు ముందున కేగినది. భాను బాగ్దాదునకు రెండు ప్రదేశముల బాగుగ గాపాడు కొనిరి. అందు మొదటిది ఆలెహ్మీర్ను ప్రక్క భానున కాగ్నీయ ముగ 1½ మైళ్లదూరమున నుండెను. రెండవది భానునకు మీరుగ నొక మైలుదూరమునందున్నది. అచట నారోడ్డు యూరప్రటీసు ఒడ్డు ననుసరించి పోవుచున్నది. ఇరుప్రక్కల పొడుపాటి కొండలు గలవు. తక్కిన కందకములు వెనుకనుండియు ప్రక్కనుండియు వెనుకనుండ ఏర్పరుపబడినవి. మేమునుకొనిన రీతిని తురుష్కులు వెనుకకు పోవుట మాని ముందున కేటించి దానిని పట్టుకొనిరి. ఉదయము 2-25 గంటలపుడు మన వైనికులు వెనుక తుపాకుల చప్పుడును వినిరి. శత్రువు లొక సచట నున్నారని తెలుపుటచే నది మాకు చాల సంతోషకరములుగ నుండెను. ఏలన శత్రువులు మమ్మెదిరింపసాహించిన రామాడివద్ద చేసినటుల వారి నందఱిని చుట్టుముట్టి పట్టుకొనగలమని మాకు చాల విశ్వాసముండెను. రామాడివద్ద నెట్టి యుద్ధమొనరించితిమో అట్లనే భాను బాగ్దాదువద్దను గూడ జేసితిమి. మాపదాతి దళము వారి ప్రధమ పంక్తిని ప్రక్కదళములను ఎదిరించెను. శత్రువులు పారిపోకుండుటకు మాఫిరంగిదళములను ఆశ్రితదళములను వెనుక గాచి యుండెను. శత్రువుల మొదటి కందకపంక్తిని మేము ఉదయము 2-30 గంటలపు డెదిరించితిమి. అది చాల దృఢ వత్తరమైనది. తురుష్కులు మాపదాతి దళముల జూచినంతనే తుపాకుల గాల్చు నారంభించిరి. కొందరి నష్టములతో మావైనికులు శత్రువుల మొదటి రెండు పంక్తులను ఛేదించిరి. మాదళ పంక్తిని చేర ప్రయత్నింపగా శత్రు ఫిరంగిదళము లడ్డును కచ్చెను. అందుచే మా ఫిరంగిదళములు చదువురకును అనగా 11 గంటల వరకును మేముచట నాగవలసి వచ్చెను. 11 గంటల పుడు శత్రువులను చుట్టడించి మా పదాతి దళముల లోనికి పోయి శత్రు స్థానమును వశ్యము చేసికొనినవి. కొలనమంది మాత్రమే మరణించిరి. మనవారు ఖైదీలను గూడ పట్టుకొనిరి.

తరువాత మేము యధా ప్రకారముగ పురోగమము నారంభించితిమి. ముంగటి దళములు భాను బాగ్దాదునకు వాయవ్యముగ ఆరమై దూరమున నున్న పంక్తి నొకదాని పట్టుకొని.

శత్రుప్రధానపు దేశము వశ్యమగుట

శత్రువులు ఉత్తరప్రదేశమును పట్టుకొనవలసినదని మధ్యాహ్నము ఉత్తర విముఖుడెను. అప్పటికి మా తుపాకుల న్నియు వచ్చినది. సాయంకాలము 5-30 గంటలపుడు పురోగమము మరల ప్రారంభమయ్యెను. మాపదాతి దళములు ఫిరంగి దళములను విశేషముగ ప్రకంపించెను. ఫిరంగి దళములు వారికొందరి నష్టములతో మాత్రమే శత్రువులపధ్య ప్రవేశించెననినది నైకజన భూళి శత్రువులకర్లుగప్పి యుండవచ్చును అమట్టడి సరఫిరంగుల సహాయముతో రెండంత తక్కుడు భయంకరముగ నుండెను. అన్నిచోట్లను ఛేదించబడిన ఈ ప్రదేశమున శత్రువు మా కనుకూలముగ లేని ఫలమునే గాంచలేకుండెను. సాయంకాలము 6 గంటలపుడు మొదట పంక్తిక శ్యమయ్యెను. వెక్కుఫిరంగులను ఖైదీలును చేజిక్కిరి. అప్పటికి చీకటిపడుటవలన తక్కిన ప్రదేశము విశేషముగయుద్ధము చేయనిదే మాశ్యమయ్యెను. ఆక్రమిత ప్రదేశమున వైనికుల లలసటదీర్చుకొనిరి. ఉదయము 2-3 గంటలపధ్య మరల పురోగమన మారంభింపబడెను. తప్పించుకొన నెంచివారిన తురుష్కులు చుట్టుపొడుమై ప్రదేశము నావరించియుండు మా యాశ్రితదళముపాలబడిరి. రాత్రి సమయమున వారు తప్పించుకొని పోవలయున్నదిగాని అన్నిచోట్లను తరిమివేయబడిరి.

లోనిపోవుట.

మరునాటి యుద్ధము మే శత్రువుల కరణుజొచ్చిరి. ఇది యుద్ధ జరిగినదానికంటె నెక్కుడు వింతగనున్నది. రాత్రి పొద్దున వైనికపంక్తులు కందకములనుండి బయట వెడలి పుట్టి పుండ పంక్తియంతటనుండు వివిధదళములవద్దకు వెళ్లును. ఈవరకును, ఈకరణజొచ్చుటయు

మిగుల అద్భుతకరములుగ నున్నవి. బాగ్దాదున కావలను గూడ దేశమంతయు నట్లు నేయున్నది. ఎత్తగు కొండలు లోములు మొదలగువానితో నిండియున్నది. ఈకొండలలో నొకదానిమీదికి మేముపోతిమి. అంతముంగట ననేక శత్రుపదాతిదళములు నల్లగ చీమల గుంపులవలె వచ్చుచుండెను. వారి సరఫరాలుగూడ నా మాక యందుండెను. వారు కదలుచున్నటుల గన్పించుచుండెను. గాని తుపాకి చప్పుడు మాత్రము లేదు. వారందఱును జేరుకొని యుండు ఒక కొండ కొన నొక తెల్ల జెండా యెరుగుచుండెను. వారి వెనుక చాల దూరమున నల్లగ పొగ యొగయుచుండెను. పరుగెత్తునపుడు విడువబడినందు సామగ్రి ఆరీతిని దహింపబడుచుండెను. ఈదళములు బండ్లతో సహా కొలదిమంది భారత ఆశ్రితదళముల కన్న చెప్పబడినవి. సాయంభామోటారు దళము శత్రువుల వెంబడించి దినమంతయు ఖైదీలను బట్టుకొనుచుండెను. ఆ దళముతో నేనును పోయి యుంటిరి. తురుష్కులు మా మోటారు బండ్లతో పరుగెత్తజాలక అవి సమీపించునపుడు నేల బొగ్గబడుచుండెరి. మే మెక్కుడు ముందుకుండును పట్టుకొనదలంపలేదు. ఎక్కుడు వైనికులను, గుట్టులను, ఒంటెలు మొదలగువాని విశేషముగ బట్టుకొన ప్రయత్నించితిమి. మోటారుబండ్లు, నీళ్ళబండ్లు, ఎద్దుబండ్లు మొదలగు ననేకము ఎక్కడజూచిన నక్కడ వెదతీయుండెను. దెబ్బలుతగిలిన వైనికులు, మరణించిన వైనికులు రోగులు మొదలగు వారందఱు వెదతీయుండెరి. బాంబులు, ఆరిపోవు మందుగుండు వెట్టెలు, చేలి వెట్టెలు, కచేరి వెట్టెలు కాగితములు పుస్తకములు సమితముగపడియుండెను. హాడిధానువద్ద నొకగు హామొదటమంటలు చెలరేగుచుండెను. మరియొకగుహామొలు నవిశేషముగ నుండుగుండుసాహసరీపడియుండెను. దీని సంతటిని పొడుచేయుటకు తురుష్కులకు శేఖరేకపోయెను. నదిలో నుండు ద్వీపమున కొండలు శత్రువైనికులు కరణుజొచ్చియులను గాక దాగియుండినటులను గాక నిలచియుండెరి. పిచ్చుట వారు తమంతటనే వచ్చి మాకరణుగోరిరి. ఒకచోట నాకొక జర్మను ఉద్యోగియు నిద్దఱు ముగ్గురు జర్మను వైనికులును గన్పించిరి.

మార్చి 31-వ తేదీ సరికి 4988 గురు కైదీలను పట్టుకొంటిమి. అందు 18 గురు జర్మనులున్నారు. వారిలో 200 ఉద్యోగియులు. అందు అనేక పటాలాభిపతులు గలరు. ఇద్దఱు బ్రిగేడు ఉద్యోగియుల వారి కర్మములతో పట్టుబడియున్నారు. నలువదిగురు తురుష్కులను మేము పాతిపెట్టితిమి. తురుష్కులందఱిని పాతిరో తెలియదు. మేము పట్టుకొనినవానిలో నీక్రిందివియు గలవు. 8 పెద్దఫిరంగులు; 2 పర్వతఫిరంగులు; 45 మరఫిరంగులు, 2 లాంచీలు; 2 అగుళముల తుపాకులు; రెండు చార్జీలు; 80 జంతువులు; అన్నావద్ద నీక్రింది మందు గుండు సామగ్రిని పట్టుకొనుటయో తగులబెట్టుటయో జేసితిమి. 4 కోట్లవల్లులు; 1200 పర్వతఫిరంగిగుళ్లు; 8000 పెద్దఫిరంగిగుళ్లు; 18000 పెద్దగుడ్డు. భానుబాగ్దాడి పతనమువలన తురుష్కుల కపారవత్సము గలిగెను. ఇప్పటికి యూరప్రటీసు నదీ తీరమున తురుష్కుదళ మేదియు లేదనియే చెప్పదగును. ఏర్పాటుల నాలోచించుట యుండెను, వారి నీర్వహించుట యుండెను ఈ యుద్ధ సున్నివిధముల రామాడివిజయమునకు తుల్యముగనున్నది. తురుష్కుల పరాజయ మప్పటికంటెను పూర్వముగ నుండెను. ఇందు అన్నిటికంటె నద్భుతమగు సంకతి మా వైనిక నష్టము స్వల్పముగనుండును; 250కి తక్కువగ నున్నది.

భారతవైనిక వందనములు.

సిమ్లా, ఏప్రిలు 5:—హిందూదేశ సర్వసేవాని మార్చి 28-వ తేదీన మెసపాటేమియా ఎక్కు వెడివనరీ వైద్యపు సర్వసేవాని కిట్లు తలవినపెను:—మీ రొందిన దివ్యమగు విజయమునకు సంతసించి మిమ్మును హిందూదేశ వైద్యమునుండి గ్రహింపబడిన మీ దళములను నే నభినందించుచున్నాను.

ప్రత్యుత్తరము

మెసపాటేమియా ఎక్కు వెడివనరీ వైద్యపు సర్వసేవాని దట్టియు ఆర్. మార్షలుగారు మార్చి 30 తేదీ నిట్లు ప్రత్యుత్తరమొసగిరి:—మీరందిన సంతోషాభివందనములకు నేను ను, మెసపాటేమియా వైనికులను విశేషముగ నానందించుచున్నాను. యుద్ధము లతిచమత్కారముతో జరిగింపబడుచున్నది. శత్రువైనికుల నంత కఠినముగ వెతుకట దరిమిన వైనికుల యుద్ధోత్సాహక క్రిస్మస్వదల ప్రకంపనయును.

జర్మనీ

మిత్రమండలివారు జర్మను పట్టణముల వై దాడిసలుపుట

ఆమెస్టరుడం. ఏప్రిలు 4:—కోబ్లెటజువైని జరిగిన దాడిలో 26 గురు చనిపోయిరి; 100మందికి గాయములుతగిలినవి రైలువేవను పూర్తిగా ధ్వంసమైనది. ట్రీపువైని వెనుకటి దాడిలో 60 మంది చనిపోయిరి. వెక్కువందలమందికి గాయములు తగిలినవి. వైవను దానికి సమీపమున్న వీధులును శిథిలమైనవి. కోలోను వైని దాడిలోగూడ నష్టమధికముగా కలిగినది. వైవను రైలు బండ్లను శిథిలమైనవి. బండ్లలోని వైనికులకు గాయములు తగిలినవి. మరునాడచటికి కెయిజరు వెళ్లెను జర్మనీలో ప్రజలు భయవిహ్వలలుగా నున్నారు.

మతాచార్యుల హత్య.

హాస్కో, ఏప్రిలు 4:—జర్మనులు ఆంట్వర్పులో 5 గురు బెర్జియం మతాచార్యులను హత్యచేసిరి.

జర్మను గవర్నరు ప్రవచనము.

ఆమెస్టరుడం, ఏప్రిలు 4:— యుద్ధాంతరము జర్మనులకు చాలనష్టము కలుగగలదు. ఆహారపదార్థముల బట్టలధరలు చాల పెంపుగానుండును. యజ్ఞబాధ పెంపుగా నుండును. కాన అవశ్యపదార్థములను గూర్చి అధికమగుశ్రద్ధ వహింపవలసినవచ్చును. జర్మనీలో వైహికపరత్వ మధికమగుటవలననే యుద్ధము పొసగినది. యుద్ధ నష్టపరిహారము భవమును పుచ్చుకొనుట మామకొననైనవలెను గాని ప్రజలను భవమత్తులను చేయగూడదు. యుద్ధాంతరము దేశములోనివారందఱును సాత్వికజీవనమును జరుపవలెనని పొరులేనియా గవర్నరు హెళుమికె లేసు లెనత్తేయలో నుడివెను.

రష్యా

వెట్రోగ్రాదు, ఏప్రిలు 3:—కాస్పియను సమీపమునందలి లింకేరను, కాల్యను మండలములకు దుండు పెన్నియలు ఆజిల్లాలను పెన్నియాకు కలువవలయు నని సాముభయలతో ప్రయత్నించిరి. కాని రుష్యావారి ఓడలు తమ్ము ముట్టడింపగా వారు కరణు జొచ్చిరి.

రుష్యాలో జర్మను లవస్కందనము.

మాస్కో, ఏప్రిలు 4 — కాస్కోపులో ప్లోచేపు నుండి ప్రజోబాధకరము జర్మనులు అవస్కందనమును ప్రారంభించిరి. సోవియటులు పాలుప్రేవనును వశపరచుకొనిరి ప్లోచేపునందు జర్మనులు 50 వేల టన్నుల ధాన్యమును పట్టుకొని జర్మనీకి పంపుచున్నారని తెలిసినది.

జారుగారి కుటుంబము.

జారుగారి కుటుంబమున కింతకరకును వైనికుల బత్తె మియ్యబడు చుండెను. వారిలో చాలమంది రోగపిడితులై యున్నారు. వారికి ప్రతి నెలయును 800 రూబిల్లు ఇయ్యబడును.

మర్మను వైద్య.

లండను, ఏప్రిలు 4:— ఫిన్లండు వైటుగాడ్లు టామి ఫర్నునుండి ముందునకు పోవుటచే ఆస్కీటికు సముద్రమున జర్మనులకు నెల్లడిలేవును నాకాస్థానమును దొరకలపు అట్లు జరిగిన మన నాకాదళమునకు చాల చిక్కి కలుగును గాన మర్మనువైద్యులు కాపాడవలెనని వైయుప్రతిక వ్రాసినది.

ఆర్మీనియనుల విజయము

మాస్కో, ఏప్రిలు 4:—ఆర్మీనియనులు ఎర్జెరమును మరల నాక్రమించిరి.

వై బేరియా సిథి

న్యూయార్కు, ఏప్రిలు 4:—బ్రిటిషు సేనలోని కెప్టను డబ్ల్యూ. ఎల్. హికు ఆమెక్ కాసేసలోని డబ్ల్యూ. బి. వెచ్చియగార్డు ట్రాటర్జీగారి కోరికపై: వైబేరియాలోని స్థానముల నన్నిటిని చూచిరి. వదలబడిన జర్మనువైనికులు వేలకొలదిమంది సాయుధులై రైలుమార్గముల నాక్రమింప నున్నారను వార్త లతికయోత్తు లని ప్రకటించినది మాస్కోనుండి తంతివా ప్రవచ్చినది.

ప్రభుత్వము వారు పర్యవేక్షణ చేసెను.

చెన్నపురి పాఠశాల ఆర్థిక సభ.

చెన్నపురి పాఠశాలము 5-20 గం. వు గౌరవీలైన మైదా నమునందు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు వేసంగిలో తమ ముఖ్య పట్టణమును, చెన్నపురినుండి ఉదకమండలములకు మార్పుటను గురించి ఆర్థికమండలములకు యొక సభ జరిగెను. వెళ్ళుచుండి గౌరవనీయులగు ప్రభుత్వమువారు, పురపాలకులు, ప్రేక్షకులును సభకు విచ్చేసిరి. గౌ. బి. ఎస్. శర్మగారును సభ నలంకరించిరి. గౌ. జి. రంగారావుగారు రధ్యక్షత వహించిరి.

అధ్యక్షులు

సభాదేశమును వెల్పుచు ప్రభుత్వమువారి పట్టుదలను ఖండించుచు నిట్లుపన్నెందిరి. ప్రభుత్వమువారు తమ ముఖ్య పట్టణమును, సంవత్సరమున కారు ముసలులు చెన్నపురి నుండి ఉదకమండలములకు మార్పుటనుగురించినవిషయమును ఖండించుటకు మనము సమావేశమయితిమి. గతర్షభమున ప్రభుత్వ నిర్వాహకవర్గమును నిబ్బందియు ఉదకమండలములకు వెదులుట యనవలయును విశేష వ్యయప్రయాస భూయిష్టమునై యున్నది. ఈయనారము పరిపాలనమున వైతికసాంఘిక రాజకీయలక్ష్య కార్యము గూర్చును ఈవిషయమున ప్రభుత్వము వారి స్వాధీన రత్వము వెల్లడించుచున్నది. ఈయనారమునై సాగనిచ్చినచో కొలది కాలములో చెన్నపట్టణమునకు ప్రాచుర్యము పోవును. ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యపట్టణమునందు ప్రజలలో కలసిమెలసి వారియోజనములను, కనుగొనినెర జేర్చుచు కష్టములనుతీర్చుచు నుండుటకుబదులు ప్రజలదబ్బుతో అధ్యనవత్సరము చీరు చింత లేక పుస్తకములపై ఇంద్రభోగము జనుభవించుట ఖండింప దగినది. మెరపాటేమియో విచారణవలన బ్రటిష్మవారి నిజస్థితి వెల్లడిఅయినది. కాకై కేటప్రభువు బ్రటిష్మవారి పరిపాలనమునందలి సాధక బాధకములను మొగమోట మేమియు లేక ప్రకటించెను. ఈయనారము 50 సంవత్సరములనుండి సాగుచున్నది. ఇటీవల కాన్పూర్ గారు కాననరాష్ట్రాని సభలో ఒక తీర్మానము విషయమై మాట్లాడుచు యుద్ధములన నేతనందలి పరిస్థితులన్నియు మారుటవలన బహుశకస్తవలు భరణ అపరిమితముగా పెరిగిన వనియును, ప్రజలు ఎంత పొందికగా వాడుకొనిన అంతవించిది అరియు వాగ్రద్ధి యున్నారు. అప్పుడు బహుశక వారీవిషయమై మంచి యుండును. ప్రభుత్వము యు మొట్టమొదట పర్యవేక్షణలేక 1870 సం॥ నందు మొదటిమానుసంకల్పములతోను ఇట్టి పర్యవేక్షణ అంతర్యము కలుగలేదు. రానురాను వ్యయము హెచ్చింది. ఇట్లు హెచ్చుటకు కారణము అప్పటి కానన సభాసభ్యులు తగులక్ష్యహించి ఈ చర్యకు వెంటనే ఖండించి ఇక జరుగకుండ చేయవలెను టయే. ఈ విషయమునుగురించి 1884 సం॥ చెన్నపురిలో గొప్ప ఆర్థిక సభ జరిగింది. హైందవులను నవాబులయొలను యూరోపియులను అందుచు కలసి పుష్కలమువారి నేక గ్రీవముగఖండించిరి. ఈమాధనరావు లానను డాక్టరు మిల్లరుగారు ప్రమాఖులుబలవంతముగఖండించిరినుగూడ ప్రభుత్వమువారిమర్మకానక తమచర్యను మార్పుకొనరైరి. కాననసభ్యులు ఈవిషయమును కాననసభలలో చర్చించిగోరినను ప్రభుత్వము వారు చర్య జరగనియరైరి. హిందూదేశపు ముఖ్యపట్టణము కలకత్తానుండి, ఢిల్లీకి మార్పుటకు సాధ్యమైన సమర్థత కాక లసినచెప్పు గాని మన ప్రభుత్వమువారికి ఎవరి సమ్మతియు అనవలయులేదు. ఈక్రింది సంఖ్యలనుబట్టి ఎంతవరకు దీర్చింది వ్యయమగుచుండినది విశదము కాగలదు.

1874-1875 సం॥	రూ 95,404
1877-1878	80,285
1897-1898	19,448
1907-1908	68,016
1917-18	16,001
1918-19	1,17,286

రానురాను వ్యయము హెచ్చుచున్నది. కాని తగ్గుటలేదు. ఈయనారము బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము వచ్చినగాని తొలగిపోవాలదు. వీరు ప్రజలవలన వసూలుచేయు సొమ్మును దుర్వినియోగము చేయుచున్నార గాని సద్వినియోగము చేయుట లేదు. ఈయనవాటు నెంత త్వరితముగా నాసిన మనదేశమున కంత డేమును. దీనికంతయు ప్రభుత్వమువారు మనమాట లంగీకరించువరకు ఆందోళన సజ్జుటయే మంచియందు. ఇట్టి ఆర్థికసభలు వేలవేలు రాజధానియందంతటను జరుపవలయును. మనమందరమును పట్టుపట్టి ఆందోళన సల్పినయెడల తప్పక ఈయనవాట్లు పోవగలవు.

లోకమాన్య తిలకు

ఈ మహాశక్తుని దర్శనభాగ్యము గత ఆదివారమునాడు మదరాసు నగరమునకు గలిగింది. రాజనీతినికాదు డేగు నీవహాత్మురి ఆదిభాగ్యమును ఆరాధగమును, అరణ్యవాసమును అనుభవించిన యాజ్ఞేయవృద్ధి మిత్రవిభేదమును శత్రుదౌష్ట్యమును పరమగోతుక, యెన్నికడగండ్లపాలెనను వైర్యమును విడనాడక, నిశ్చలభక్తితో దేశభక్తితో దేశసేవకేను నిభారిత తిలకమును కన్నులారగాంచి ఆనందించు మహద్భాగ్యము చెన్న నగరమునకచ్చినది. ఇట్టి కథనభోధలచే మానవులు తమ నాయకులగుణాణముల నిర్ణయించుచుండురు. కష్టవిప్లవములకోర్చిన సహజోన్నతస్వభావమును నిలుపుకొన సమర్థుడైన మానసి మానవులు సంతోషపూర్వకముగ తమ నాయకునిగ పరిగ్రహించుట సహజము. అట్టి అనుభవముచెన్న నగరమున కీవర్త్య గలిగింది. ఇది ఆనగరమున కర్వణసరసే! ఢిల్లీ క్రిందపన్నుతీయందును, మానవ బౌద్ధతాత్పర్యకాగ్రహణ సామర్థ్యమునందును పేరెన్నిక గాంచినను, చెన్న పట్టణవాసులకు దుశ్చర్యనైతికాన్యత్యము మాత్రము పూర్వమెట్లు లోచించుచున్నది. బొంబాయి, కంఠేశములతో సుబోధి మాచిన యెడల, ఆధునిక భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి హెచ్చుత్వ మొసరిన సాహిత్య మత్యయము. యాక్తి సంపన్ను లగు వక్తరులు, సుప్రసిద్ధ పరిపాలకులు, ఉత్సాహకారకు లగు గ్రంథకర్తలును ఆ యుక్తమైనవారు. కాని, నూతన సత్య విషయ ప్రకటనమున గాని, నూతన స్వత్య సంస్కరమున గాని కష్టపరంపరల నుత్సాహముజేసి, స్వాధ్యాత్మికముతో కర్మింపగల భారతపుత్రు లా రాష్ట్రమున గానరాకున్నారు. కావున చెన్న నగరమునకు తిలకు గారి యాచన మంతయు వాంఛనీయును. వారు తమ ఉపన్యాసములలో నీవట్టణమునకు మిగుల ననుకూలమగు వాక్యార్థముల బలికియున్నారు.

విగ్రహదర్శనముగాని, వాగాడంబరము గాని ప్రజాసామాన్యమున కాధ్యాత్మికాహము బుర్ర కొల్పట కర్వణసర మను దుశ్చిహాయము తిలకు భగవానుని గాంచినచో తొలగిపోగలదు సత్యగ్రహణ దృష్టియందును విశాలమగు కనుబాటల యందును దక్క, ఇతరవిషయములలో ఆతనిలో విశేష మెద్ది యుండును. ఆరడుపాడుగరి కాదు. శరీరము కేవలము కుష్మించి యుండకులేదు. కాని దృఢకేరి దవి నూడ చెన్ను వలనుపడదు. అతడు చాచుచిచాచుకన్నులు గలిగి సాధారణమగు ముద్దులకరించును. విశాలమగు కదనమున నాతని నేత్రములే అనినస్వభావమును కన్పింపజేయుచున్నవి. అందు, నేవాంతికి నల ఆలోచనా స్వభావము గాని, రాజకీయ పరిభోధనముల గానియందు సంస్కర్తలకు గహజుగు ఆత్రత గాని, జలలయనముల నాకర్షించు వక్తలకును నుటకలక్షణములుగాని, కుట్రలభివృద్ధి రాజధానియందు గానగు కళావిహీనతనము గాని గానరాదు. గజదండ్లికుల గ్రహించి కాన్పత్తును వైకొనిన మానవుని కాంతినికల్పస్వభావములకు ఆనవాసీయుని నేస్రములు వెల్లడించుచుండెను. వీరికి

మిక్కిట యాక్రింది తీర్మానము లుపహాసించబడి యంగీకరింపబడిన విషయం అవ్యక్తమగు వందనములతో సభ ముగిసెను.

(1) చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు రాజధాని ముఖ్యనగరమును చెన్నపురి నుండి మార్పుటకు ఈ సభవారు బలవంతముగ ఖండించుచు, అదిప్రజల యోగక్షేమములకు భంగకరమనియు, ఇంకముందలి సాగకుండచేయుట అనవలసినయు అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

(2) చెన్నపురి కాననసభాసభ్యులు ప్రభుత్వమువారి పర్యవేక్షణమును గూర్చి కాననసభ్యులను సభలో చర్చింప నీయకుండు విషయమున ఈ సభవారు తమ ప్రబల ఆసంతుష్టిని ప్రకటించుచున్నారు.

(3) ఉదకమండలము నందును కానన సభలను జరపుటకు ప్రభుత్వమువారికివల నవలంబించిన చర్య సత్ప్రభుత్వ విధానమునకు విరుద్ధమని ఈసభవారు ఖండితముగ ప్రకటించుచు ప్రజానియుక్త కాననసభ్యులెవ్వరును ఉదకమండలమున జనుగు సభలకు వెదలగూడదని కానన సభ్యులను గోరుచున్నారు.

(4) వైతిర్యానములు హిందూదేశాంగ మంత్రికవి, గవర్నరు జనరలుగారికిని, చెన్నపురి గవర్నరుగారికిని, ప్రజానియంత్రకానన సభ్యులకును బంప దీర్చానింపబడెను.

తోడు, ఆ పప్పుడ పప్పుడ తని వదనాలంకారమును చిరునవ్వు గాంచిన యెడల, ప్రజాసామాన్యునికి సహజమగు ఆత్మవిశ్వాసము వ్యక్తమగు యుండును. అని ఉపన్యాసములందు కూడ డావికము వెదకినను కానబడెను. ఈతడు ప్రజాసామాన్యమునకు సులభగ్రాహ్యమగు చిన్నమాటలను, వాక్యములను ఉపయోగించుచు, ప్రజామోదకమును బడనియున్నాడు. రసనిహిత భూషణుండు గల గ్రాంథికశైలి గాని ఢిల్లీలోని మహాతాయందున్న వక్రస్వర్య సామర్థ్యము గాని, గోఖలే యందు గాననగు వాక్యార్థము గాని తిలకుమహాశక్తుని శైలియందు లేదు. వానియందు లెక్కల పట్టిగాని, పాండిత్యప్రకటనము గాని లేదు. అయినను, అది యెంతయు ప్రజామానముల నాకర్షించు శక్తివంతములై యున్నవి. వక్తల వక్రస్వర్యముకంటె పండితుల పాండిత్యముకంటె నిది యెక్కువగా తీవ్రముగ మానసమున నాటుకొనుట సునిశ్చయము. అసారపాండిత్యము నాడ్చించి, ప్రసిద్ధిగాంచినను, ఉత్సాహపూరిత మానసుడై తన దేశవాసుల నుత్సాహవంతులచేతు శక్తిసంపన్నతన నందియున్నను, తిలకుమహాశక్తును కార్యవాదిగాన, వృథా వాగాడంబరమును విశ్వసించక తనవివ్యాపకతను ఫలితముల సులభశైలిని ప్రజలకు బోధించుటకు గంకణము గట్టుకొని యున్నాడు. అందు మూలముననే, ఆతని ఉపన్యాసములు, గ్రంథములు అంత పలుక్యమును గలిగి యున్నవి.

చెన్నరాష్ట్ర మిమహనీయు డొసంగిన హెచ్చరికను వ్యాపకములందుండి మిగిలినవలయును. న్యాయమూర్తి పదవులు, కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యత్వములు మున్నగు నిరంతరకాధికారుల ఎంబోబడి, కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు తక్కువగ చేసి వంగకరింపరాదని ఆతడు మదరాసు పాఠల హెచ్చరించియున్నాడు.

తిలకు పవిత్ర నామమునకన్యకములగు ధీగలక్షణములను మదరాసు ప్రజలలవడజేసికొను టత్వకరము. గత రెండు వత్సరములనుండియు బీసెంటుయ్యగారి నిరంతర్యసిమాలమున ప్రసాదీకనమున కొంత ప్రచలనముగలిగి, “స్వరాజ్య”మునమాట గృహవాచుమగుట తటస్థించినది. కాని యీవిషయమునగూడ కొంత అనవరాత్యాటము లేకపోలేదు. తిలకు భగవానుడిట్టి వాగాడంబరమునకు ప్రతిపాలుడు. ఆతడు మనకు బోధించు సవ్యాధ్యము లాతరుణమునకు సభ్యుల నా సంసింపజేయుటకు నిర్మితములై నవి కావు గతము పుడివత్సరములనుండి ఆహారాత్రములు కృషిసలిపి, తత్ఫలితమగు అభిప్రాయముల నిండు మూలమున వ్యక్తీకరించుచున్నాడు. తిలకునకు “ఉధారభావుడు” అను నామము సార్థకమగును. ఆతడువిశిష్టిగతులగ్రహించి నిర్భయముగ తన అభిప్రాయముల వెల్లడించును. ఈయన గూడ గోఖలేరై అసాధారణ బిజ్ఞానపూరితమ గాంచియున్నాడు. జి. సుబ్రహ్మణ్య అకాద్యుల మున్నగు వారలవలె మదరాసువాసులును వచ్చింది, తమ పూర్వుల నామగౌరవముల నిలువబెట్టుట వారి విధ్యుత్తధర్మము.

తిలకుమహాశక్తుని ఆగమనమువలన మదరాసు ప్రజల రాజకీయోత్సాహము వృద్ధిగాంచినది. ఆ మహనీయుడు దేశక్షేమమునకు పడినయిదుముల గూర్చి ప్రజలు వేనోళ్లబలుకుచుండిరి. ఇదియే నైతికాన్యత్యమునకు ప్రధానము. మన నాయకులు నిశ్చలమానసములతో ప్రజోత్సాహమును సక్రమగ్రాముల ప్రసహింపజేయు టత్వకరము. ఇదియే తిలకు భగవానుడు మనవై విధించుధర్మము. భారతదేశమున గానింపబడు స్వరాజ్యాంధోళ నావినరములు అంగదేశమున మాను మోగవలయునని ఆతడు పలికియున్నాడు. స్వపరిపాలనాబిక్తి మాత్రమే గాక, ప్రజలలో రాజకీయోత్సాహమును వెంపొందించుటకు గూడ నిది ముఖ్యసాధనము. (కర్నాటక ప్రక)

బండిప్రమాదము:—తిరుచనాపల్లి మ్యూనిసిపల్ వైరు మన్ గా రాక దినమున గుట్టపు బండిలో కోటనుండి గృహమునకు పోవుచుండినపుడు గుట్టము వెనది ఇష్టము వచ్చిన దిక్కునకు బండిని ఈడ్చుచు పోయెను. బండిచక్ర మొక స్తంభమునకు అడ్డుపడుట వలన బండి గొడుగుబాటయ్యెను. వైరుమన్ గారు క్రింద పడిరి. వారి కాళ్లు కొట్టుకు బోయినవి. వైరుమన్ నుండి బండిపోయెను. పోలీసువారు వానిని వైద్యశాలలో బడవేసిరి. వైరుమన్ గారు తమ గృహమందుండి చికిత్స పొందుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

సిల్వాను గవర్నరు:- సరిహద్దుకి భద్రగారీ పదవికి నియమింపబడినది తిరిగివచ్చినది.

అసాము కమిషనరు:- గౌ॥ ఎన్.డి. బీట్లను బెలు గా రిపడవిని ఈనెల 1వ తేదీని నిమోచించి.

కిరసనాయిలు:- బొంబాయి రాజధానిలో కిరసనాయిలు దొరతనమువారి పరిశీలనముక్రిందకు తేబడినది.

బీహారు జిల్లా:- లె. గవర్నరు గౌ॥ ఎస్. ఎడ్వర్డు లెవింగు గారు ఈనెల 4వ తేదీని ఈ అధికారమును వహించిరి.

హిందూలు కర్మిభాయి ఇల్లముగారు బొంబాయి మ్యూన్సిపల్ కార్పొరేషను కధ్యక్షుడుగ నియమింపబడెను.

ఎస్. పి. ఎస్. కమిషనరుగారు హిందూత్వ విద్యాలయపు సహాయకధ్యక్షుక పదవి నంగీకరించుటకు సమ్మతించిరి.

సర్దారు ప్రతాపసింగుగారు:- ఈనెల 9వ తేదీనండి వీరు పోర్టుబ్లెయిలో ప్రభుసహాయ కమిషనరుగా నందురు. ఆపదవియందున్న బ్రూక్స్ గారికి రిజిస్ట్రేషన్లు సెలవియ్యబడినది.

2 వ తేదీ ప్రతిక రిక తేదీ, రిక కలము నందు ఆంధ్ర జాతీయవిద్యా పరిషత్తుగారిచే ప్రకటితమైనది. అట్లుపరి వత్తు సభిజరుగునని నేనని పోరపాటును పాఠకులు గ్రహించ ప్రార్థితులు.

బెంగళూరునందు ఆహారపదార్థముల ధరలును, ఇండ్ల అద్దెలును పెరిగి పోవుచుండుటకు కారణముల పరిశోధింప నియమింపబడినందువలన వంటనే దొరతనమువారు వాని నిర్ణయించుటకు ప్రయత్నముల జేయకలయు ననిరి.

మండలపంటలు చెడిపోవునను భయమున నుండుటవలన ఆహారపదార్థము లెక్కువ తగ్గిపోవునో యను అభిప్రాయమున సంయుక్తరాష్ట్రముల దొరతనమువారు కేదర్నాథ్ వద్దనుండు కేదారును, గారహుజిల్లా యందుండు బదరినాథునకును బోకనన్న యాత్రీకులు ప్రయాణప్రయత్నముల మానవలసిన దని ఉత్తరువు జేసిరి.

అలహాబాదునందలి జిల్లావారింక నట్లనే సమ్మెకట్టి యున్నారు. కత్తెరుగారు కట్టుదారుల బిలిపించిరి. లై సెన్సు అధికారమును తీసివేయబడువరకును పనిచేయకుండ నలయు నని వారు నిశ్చయముచేసికొని రని తెలియుచున్నది. పరిష్కార ప్రయత్నములన్నిటను కొంతనంది పి. ఏ. క్లాసుపరీక్షలు సెనేటునకు బోజాలవండిరి. ప్రజలకు చాల ఇబ్బందిగ నున్నది.

కరాచీనగరమున కాదుభాషయులన్నియు, ముఖ్యముగ వరియురాగులను విశేషముగ తగ్గిపోవు చుండుటను జూచి కరాచీడుకాణదారులు వాటిధరలను విశేషముగ పెంచించి నేయుచు చుట్టుప్రదేశములనుండి సాధ్యమైనంత త్వరలో నాహారపదార్థముల తెచ్చుకొనితమ తగినన్ని రెయిల్వే పెట్టెలు జతపరుచునని డెయిలీ గవర్నమెంటు తెలియజేయుచున్నది.

ఒకనాటిరాత్రి అలహాబాదునందలి ఆల్ఫ్రెడ్ స్టూర్మన్ లో విలియము గ్రాడ్ ఫ్రీ అను యూరోపియనుడు ఒక స్త్రీతోగలసి కూర్చుండి యుండగా నతడు మాస్సేనను పోలీసు భటుడు వీపుమీద పొడచి వాని చంపివేయ ప్రయత్నించె నని సెషన్సు జడ్జికోర్టులో కేసుచేయబడెను. ముద్దాయి గుర్తు కట్టబడలేకపోయెను. ఎసెషరులు ముద్దాయి నిగోషియని చెప్పిరి. వీ ర్పింకను చెప్పబడలేదు.

రైలునేవారి ద్రవ్యమును వాడుకొనుట:- తూర్పుబంగాలము రైలునేవారి కంకినార స్టేషనులో టిక్కెట్లు విక్రయించు చోటెలాలో కొందఱు అను నతడు ఈనెల 3,4-వ తేదీలను క్రయించిన టిక్కెట్లు ద్రవ్యములో 250 రూ॥ లను అపహరించి తన సొంత ఖర్చులకు వినియోగపరచుకొనినందున చేయబడిన కేసు విచారణ ముగిసినది. ఏ కారణముననో గాని నేరగడ్డు జుహందకయె విడుదల కాబడెను.

రోజులు కమిషను ఈదేశమున విప్లవోద్యమముగూర్చి గవర్నరు మానమలనుండియు ఈసంఘమువారు విచారణచేయచున్నారు. చిత్తుని నేరకముపై సభ్యులు సంతకములు చేసిరి. సర్వే రోజులుగారు కలకత్తా నుండి బుధవారమునాడు రాత్రి ఆంగ్లదేశమున కేగిరి. జనవరి 5 తేదీ మొదలు మార్చి నెలాఖరు వరకును విచారణ జరుపబడెను. వారు పంజాబుగూడ వెళ్లిరి. లిఖితులు త్వరలో దొరతనమువారికందజేసి కమిషను వారు వారమురోజులలో చీలిపోవరు.

కోచ్చిను నాయకుల రెవ్యులెషను కమిషనువారు కోచ్చినులో క్రిందటి సోమవారమునుండియు సాక్షివిచారణ చేయసాగిరి. టి. ఎన్. నారాయణ ఆయ్యరు ఎం. ఏ. బి. ఎల్. చీఫ్ కోర్టు ముఖ్యస్వాధీకారిగాను దాక్షిణ్యక్షులుగ నున్నారు. సభ నాలుగు నెలలక్రితము పనినారంభించెను. ఇప్పటికి 224 రు 13 షీంపబడిరి. వీరుగాక 50 కేందరనాయకు దివాన్లనుగూడ ఎం. కృష్ణన్ నాయకు మొదలగు వారి యభిప్రాయముల గనగొనుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

పోర్టుకేసు:- ఆర్థ్యగమనిత యననతరు పురుక్కోటలో పేరుజడిన 2 ట్రబు, కలపవర్తకుడు. ఇతనికి పెరంబూరు వాస్తవ్యులగు వైద్యలింగము సెయ్యరు, ముత్తులూధన్. అను లెండికొడుకులు 20 రూ॥లు బాకీపడి బాక్సినెకమున కొక నోటును వ్రాసియిచ్చిరి. న్యాయముగ నోటుకాలదోష ముజటికది కాని వర్తకుడు తన గమస్తా రామస్వామిపిల్ల దున్నలచావైని నోటుఫట్టిన తేదీ 1898 జేసి కోర్టులో దావా చేసెను. దావా విచారణవలన నోటు తేదీ సరళింపబడిన దని నిశ్చయింపబడుటచే పోలీసువారు ఆర్థ్యగమనితపై పోర్టుకేసుచేసిరి. పురుక్కోటమేజిల్లాగాను కేసువిచారణ చేసి నేరస్థునివై నేరము స్థిరపరచి కేసుకట్టను పురుక్కోట జిల్లాకోర్టుకు పంపిరి. జిల్లాకోర్టువారు కోర్టు సాక్షివిచారణ చేసి కడప సాక్షివిచారణకు వాయిదా జేసిరి.

కంగదేశమున నైజుల విశేషముగ జేర్చుకొనితము దొరతనపు వందరమున పెద్దసభ గావింపబడెను. రోనాల్డుపే. ప్రభువు గారు సబాధిపత్యమును వహించిరి. గౌరవ కోకాధ్యక్షుడుగ నన్న గాన్తి గారికెకరు యధ్వరంగము 1275 ను బంగళీ యువకులున్నారు. 808 గురు మూలభగవంతులను న్నారని యు, సిగ్గులింగుకొరుతో గలిపి మొత్తము 2805 గురు నైజులున్నారు. నైజుల జేర్చుసంఘమునందుండు వారెంక నెక్కుడు ఉత్సాహముతో పనిచేసి ఎక్కుడుమంది నైజులకు జేర్చెదరుగాక యని గవర్నరుగారు కోరిరి. నైజుల లీ సమయమున గోరబడిట్టివరకెన్నడును కోరబడియుండలేదు. స్వేచ్ఛాచుహాయధ్యమన వంగదేశము తనచేత నైనంత సహాయమును చేయునని తాను నమ్ముచున్నాడు. చేజిక్కిన ఈయన కాశమును వీడి కంగదేశయల కళ్లులు తమ్ము దూషింపకుండు నట్లు జాగ్రత్తపడగూడదని హెచ్చరించిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపాలకృష్ణ గోకతేగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-2-0

పి. పి. భర్తూలు ప్రత్యేకము

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము

పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు

కారణం బ:- ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘటనాచారసంస్కరణమునకు మార్గ ముందు కావలసినది. అందరు జడవీరకలయను. టెల 0-4-0 పోస్టేజీ నేణు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 7 తిలకశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాండ్ర మహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామి

ములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.

టెల రూ॥ 1-8-0. పోస్టేజీ నేణు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 7, తిలకశెట్టివీధి, మదరాసు.

సానికవార్తలు

రంగూను మెయిలు స్త్రీమరు:- రంగూను మెయిలు స్త్రీమరు ఈ నెల 10-వ తేదీ సాయంత్రము 4 గం. కు చెన్నపురి నుండి బయలుదేరును. నాటిదినము మధ్యాహ్నము 1 గంట వఱకును బర్మాకు పంపబడు ఉపాలు అంగీకరింపబడును.

చిత్రార్జునీయము:- కల్యాణానీనీ సభవారు ఈనెల 7 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 4 గం 5-45 కు విక్టోరియా పురమందిరమున శ్రీమత పి. నానుడేవ మొదల్యారు బి. ఏ. గారిచే వ్రాయబడిన చిత్రార్జునీయ నాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు.

కలవల కణ్ణకశెట్టిగారి ధర్మ ఆయుర్వేద వైద్యశాల:- ఈవైద్యశాలలో గతనెలలో 16058 గురు రోగులకు ఉచితముగ ఔషధ సహాయ మొసగబడెను. మొత్తము రోగులలో 6900 ల మంది క్రొత్తవారు. మిగిలినవారు గతనెల వెనుకటి నెలలనుండియు మందులను తీసికొనుచుండిరి.

చెన్నపురి కార్పొరేషను:- చెన్నపురి కార్పొరేషను సభాసభ్యుల సమావేశము ఈనెల 11 వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5-15 నిమి॥లకు 8వ భవనములలో జరుగును. గతనెల 19వ తేదీ జరిగిన సమావేశమందు తీర్మానింపబడిన అంశములన్నియు జరుగబోవు సమావేశమందు చర్చింపబడి తీర్మానింపబడును.

మైలాపూరు సంగీత సభ:- మైలాపూరులో గోపాలనాయకరు వన్నియ సంఘ పాఠశాలా మందిరమున ఈనెల 7-వ తేదీ యాదివారము మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు వంధకోణమువాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ, పి.ఎస్. పంచావళీ శాస్త్రియారుగారు కొనల్యా రామసంవాద కాలక్షేపము జరిగించెదరు.

శ్రీ కరవత్రిశివప్రకాశస్వామి:- వ్యాసస్వామిగారి ఆనందాశ్రమమున వేదాంతతత్వగురువులగు కరవత్రిశివ ప్రకాశ స్వామివారు నిన్నటి ప్రాతఃకాలము సమాజ జ్ఞానము సభ్యునియ మోక్ష వైఖ్యము నొందిరి. వారిక శేఖరము నిన్నటి సాయంత్రము 5. గం. కు 10 వేలమంది భక్తులయెగుట ఆనందాశ్రమమతమున సమాధిస్థాపనము గావింపబడెను. వారు మూర్తీ భవించిన శాంతిగుణులు. వేదాంత సారమును శిష్యులకు తృప్తికరముగ గలిగించి ఆశ్వాసమును బారదోలిరి. జ్ఞానసాధనవిజయమును గ్రంథమువారిచే రచింపబడిరి. వారు చూడయందు శిష్యులయ నాయకర్ తోటయందు వేదాంతోపదేశము చేయుచుండిరి.

బోయిస్కోట్సు. బాలభటుల నాటకప్రదర్శనము. జాతీయవిద్యావిధికి సహాయము చేయుటకు నిన్న సాయంకాలము చెన్నపురి బాలభటులు గోల్డెహిల్స్ లో తాత్కాలికముగ నమర్పబడిన నాటకరంగమున రెండు జాతీయనాటకములలో నుండి కొన్నిరంగములను ప్రదర్శించిరి. ఆంధ్రోద్యమ భారత మాతా నారదసంవాదమును వైదిక వైష్ణవ బ్రాహ్మణేతర (మొదల్యారి) ము జాతి (అంత్యజ) వారల సంవాదమును ఇది ప్రదర్శనమును బాగుగా ప్రదర్శింపబడినది. రెండవది రవీంద్రనాథ ఠాకూరి విరచితము. అహింసావ్రత ప్రోత్సాహకము జీవహింసాపరాక్రమ్యుడగు రాజానకు కేవలమూఢాచారపరాయణుడగు పూజారికిని కలహము. అహింసకువిజయము. ఈ నాటకము ఆంగ్లభాషయంద్రవ్యుత్తముగ ప్రదర్శింపబడినది. మురళీగానము. గారడి-తుత్త కాయలు సహాయవిధాన ప్రదర్శనము. పతాకసాంకేతిక సంభాషణము ఏకపాత్రా ప్రదర్శనము మున్నగు సానిని కొందరు బాలురు బాగుగా నెరవేర్చి సభ్యులప్రశంసకు పాత్రులైరి. న్యాయమూర్తులు శేషగిరిఆయ్యరు సదాశివయ్యగారును వారిసతీష్వణులు ఆనిబి సెంటువృ అరంజేలు వాడియాగార్లును మరికొందఱు ప్రముఖులును సభ నలంకరించిరిగాని పర్యవేయితోను ఖండించుటకు నిన్న గౌరీబిలా సమున పెద్దపారిసభ కరుగుకతమున గాబోలు హెచ్చుచుంది రాలేదు. అంత్యమున న్యా॥ శేషగిరియ్యగారు బాలభటులను ప్రశంసించిరి. ఆద్యంతములను జాతీయ గీతములు పాడబడినవి.

రాజధానిలోనుండి కమర్షల్ కళాశాలలకు వెళ్ళిన వారిని గురించి...

గౌ. జి. రంగాచారి గారి పట్టుపట్టినది:—రాజధాని పట్టణములో...

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు గారు కాన్పూర్ గారి బట్టెలు విషయమై...

ఆంగ్ల దేశమున గ్రామీణులను మెప్పుకొనగలగూర్చి...

గౌ. నూర్య నారాయణరావుగారు యాద్యములను, వైశ్యులను...

గౌ. గార్లము వ్రాసిన గురు యాద్యములను, వైశ్యులను...

గౌ. గార్లము వ్రాసిన గురు యాద్యములను, వైశ్యులను...

గౌ. గార్లము వ్రాసిన గురు యాద్యములను, వైశ్యులను...

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు గారు కాన్పూర్ గారి బట్టెలు విషయమై...

ఆంగ్ల దేశమున గ్రామీణులను మెప్పుకొనగలగూర్చి...

సభ వారు భూమిలోనుండి తీసి...

తెలిగిరి గిరియందు సమావేశమగును.

పాంధుని పురోగమనము

ఆంగ్ల దేశమున గ్రామీణులను మెప్పుకొనగలగూర్చి...

తెలుసుందు

తెలుకాటవలన విషము నెక్కువగా ప్రవేశించదు.

తెలుకాటవలన విషము నెక్కువగా ప్రవేశించదు.

తెలుకాటవలన విషము నెక్కువగా ప్రవేశించదు.

తెలుకాటవలన విషము నెక్కువగా ప్రవేశించదు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ముఖ్యమంత్రి...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ముఖ్యమంత్రి...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి... మొదటి యెడం ద్ర... మహాజన సభలయందలి...

శారదాంబ... ఇది శ్రీ భక్తబోధిని యను నాటకము.

తెలుసుందు... తెలుకాటవలన విషము నెక్కువగా ప్రవేశించదు.

Special Large Type Edition... MARY PIRCE... Or The Memoirs of a Maid Servant.

Cancelling Passports. Another Account.

CALCUTTA, April 6.
The following is the latest telegram received from Colombo regarding stopping of passports of the Home Rule delegates: Mr. Tilak received a reply from H. E. the Viceroy in response to his wire allowing the deputation to proceed as far as Cape on condition to return to India if the Home Government do not modify the order. The party however, cannot proceed as no steamer will be available till the 23rd instant.

Bombay

Government's Financial Policy. Discussion with Indian Merchants Chamber.

BOMBAY, April 5.
The Hon'ble Sir William Meyer, Finance Member of the Government of India met the Chairman and Committee of the Indian Merchants Chamber and Bureau this afternoon and discussed matters connected with the financial policy of the Government. Sir Vithaldas, Thackersey, Chairman of the Chamber in welcoming Sir William Meyer referred to the restrictions imposed on fresh capital issues and pointed out that the industrial interests of India demanded that the Government should considerably relax the conditions laid down by them. Another point to which he referred was in regard to the prohibition of export of pearls which he said was causing great hardship and required favourable consideration. The Chairman in conclusion expressed on behalf of the Indian Commercial community their appreciation of Sir William Meyer's services to India and the Empire.

Sir W. Meyer's Reply.

Sir William Meyer in the course of his reply observed that as regards the Indian companies restriction act there appeared to be very little difference between the Chamber and the Government in as much as the Chamber had accepted it in principle. The Chamber was suggesting that in the interests of industrial development of India the flotation of new companies which had this development for their object should be allowed even though their operations would not be directly or indirectly useful for war purposes subject to the condition that the funds thus raised should be invested with Government until they could be used for normal purposes of the company. The industrial development of India was very dear to him but in this time of war stress the needs of the Government for funds necessary in connection with the war must take the first place and as the Chamber themselves recognised the companies they had in view would largely be unable to start work at once by reason of absence of machinery and plant required. If it were found that such a company was likely to raise money which the Government could not so easily procure direct and was willing to lodge the money with the Government for the present it would obviously be stupid on the part of the Government to put obstacles in the way of its flotation. Sir William was sure that they would all recognise that they could not apply any rigid formula. Each case must be judged on its own merits and it was for this reason they were going to set up an advisory committee on which Indian commerce would be represented. He added that he relied confidently on their cordial support of the loan. As regards the matter of pearls Sir William said if any trade had to be interfered with in the interests of financing war products it was the pearl trade which related to what was absolutely a matter of luxury. In conclusion Sir William thanked the Chamber for their appreciation of his services and said that the Government of India were trustees for the people of India and he had always tried to do his best for those whose interests were for the time in his hands feeling too that the interests of India were eventually the interest of the Empire also. In the course of his long career in India he had always found Indians most cordial and appreciative in their acknowledgment of the work of these when they deemed to be their friends and the Chairmans remarks gave him further and every welcome evidence of that fact.

South India

High Prices & Rents in Bangalore. Commission's Report to Govt.

BANGALORE, April 5.
It is understood that the committee of three members of the C. & M. Station Municipal Commission who were enquiring into the question of high prices of food stuffs and increase in house rents have submitted their report to Government recommending that early steps should be taken for regulation of prices of food stuffs, weights and measures and house rents.

Cochin Nair Regulation Commission. Sittings Commenced in Chitpur.

CHITPUR, April 5.
The Cochin Nair Regulation Commission with T. S. Narayana Iyer, M. A., B. L., Chief Judge, Chief Court as its president commenced its sittings here from Monday examined nearly 37 witnesses and will proceed to Nemmara where a few more witnesses will be examined from to-morrow. There the Commission will break up and reassemble at Enakulam to examine a few more independent witnesses and discuss the evidence before writing up the final report. The labours of the Commission began some four months ago and up to now 324 witnesses have already been examined. Besides, interrogatories to several persons residing in Travancore and in British India, such as Sir C. Sankaran Nair C. S. E., Dewan Bahadur M. Krishnan Nair, Dewan of Travancore have been sent.

Burma

Tharrawady District Govt. Order Further Extended.

RANGOON, April 6.
In a proclamation dated the 27th October 1917 the Government declared that Tharrawady District had been found to be a disturbed state and owing to the conduct

of inhabitants it was expedient to increase the number of Police within the district. The proclamation was to remain in force for five years from the date on which the additional force should be entertained. The Lieutenant-Governor directed that the proclamation be continued for a further period of six months commencing from the 17th October 1917 and has now extended it for a further period of 3 months.

Development of Indian Trade. Mr. De P. Webb's Speech.

KARACHI, April 5.
Speaking at the annual meeting of the Karachi Chamber of Commerce Mr. M. D. P. Webb, Chairman said he was not aware that the English or Scotch, or Irish merchants in India had any privilege or advantage whatever over Hindu or Mahomedan or Parsi or Greek or Japanese or even German merchants. All had worked on exactly same terms and with same possibilities before them so far as Government were concerned. English merchants in India could not possibly benefit themselves without at the same time benefiting those with whom they trade. Thus the more India prospered the more they prospered and vice versa. They were most anxious therefore to co-operate in every way in the development of trade with the peoples and the Government.

Latest Telegrams (REUTER).

UNCORRECTED.

LONDON, April 5. (1-20 p. m.)
British communique says:—There was heavy fighting yesterday afternoon and late in evening between Luce river and Somme. Enemy, employing strong forces, delivered repeated assaults and these were beaten off with loss to enemy, but we were slightly pressed back to eastward of Villers Bretonneux, where our positions were maintained. Enemy's artillery northward of Somme was active during night in neighbourhood of Bucquoy and in Scarpe valley. Our artillery engaged hostile concentrations in neighbourhood of Albert.
Italian communique says:—Enemy is maintaining a persistent and harassing fire on Asiago Plateau. We dispersed parties on western slopes of Ortler and engaged troops on move to rear between Susegana and Conegliano. There is remarkably intense artillery fire along Piave.
745 Norwegian vessels aggregating 1102000 tons gross have been lost through war causes up to March 31st and 946 sailors drowned. Fifty three Norwegian vessels, of which crews exceeded seven hundred are missing. It is believed that two thirds of them are war losses.
Derby and Hodge have approved proposal to found a Maude Memorial Convalescent Home for men maimed or crippled in war, preferably men who served under Maude.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్
సం॥ 1874 స్థాపితము హైదరాబాదు, బొంబాయి.

నిలువసాము 5½ కోట్ల రూపములు

ఇంతవర కిచ్చి వేసినది 5 కోట్ల

రూపాయలు

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎంతోవమెంటు భీమాకన్న సురక్షితముగా పెట్టు బడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలీసీదారు నకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయ మును సమకూర్చుటయేగాక, పాలీసీదారునికి అకాల మరణ మగునని ఆశయమునుబట్టునకు జీవకో పాధియు కలుగును. సీరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యముగా మార్గము. (672)

**WANTED Agents & Canvas-
sers in Telugu Districts**

APPLY TO:—

**W. St. John Church,
Branch Secretary.**

ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
Post Box No. 8, Madras.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నము డిపో వారి దివ్యోషధములు.

కం.	కం.
కంఠమూర్తము మంథుకోమలము ...	0.2
జీర్ణరసాయనము మూత్రము అజీర్ణమునకు ...	1.4
దంతశుభ్రము పండ్లపొడిముకు ...	0.8
వజ్రసరీసల ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.8 ...	0.12
మూలకంఠకము శైలము దర్శి 1.8 ...	0.12
తేజమందు తిలకాటుకు సీసా 1.8 ...	0.8
శీతాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామూత్రము వాంతిభేదులకు ...	0.6
గజ్జికేలము గజ్జికేలము దర్శి 1.8 ...	0.4
వామనరూపము సీసా 1.8 ...	0.8
శైలము మందు సీసా 1.8 ...	0.4
తామర శైలము; తామర, శీటకు ...	0.8
కర్ణము శైలము దర్శి 1.8 ...	0.4
కుర్రుద్రావరము సీసా 2.8 ...	1.0
కఫహరి శీతగట్టులకు దగ్గుకు ...	1.4
కఫహరిమూర్తము ఉబ్బసములకు దర్శి 1.8 ...	0.8
వాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0
మోసిన శైలము శైలములకు మందులకు ...	0.12
కోమలహరి శైలములకు మందులకు ...	0.8
ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1.8 ...	1.8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దవి, మంటవి 50.8 ...	0.10
సుఖభోగి మూత్రము ...	1.0
సుఖభోగి శైలము పుష్టకు ...	1.0
విశేషము మూత్రము దర్శి 1.8 ...	0.8
గ్రహణి మూత్రము దర్శి 1.8 ...	0.8
శిశోజీవన మూత్రము తలవోపులకు ...	0.12
కాలినపుష్పము నూనె సీసా 1.8 ...	0.8
శీతగట్ట ద్రావరము సీసా 1.8 ...	1.0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు ...	1.0
మందుకు నూనె సీసా 1.8 ...	0.8
కుండలిశైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
కరుణకు శైలము కీరపగుళ్లకు ...	0.8
కర్ణకులహరి చెవిపోట్లకు ...	0.8
జలబి మూత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతువారహరి ఎముడికలకు ...	0.8

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నము డిపో, మద్రాసు ఆంధ్ర బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడెను.

చక్కని దర్శిపోనమా సీసా 1.8 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల

బారడొలును. వాయువుపోట్లపోగొట్టును.

నువాసనగలిగి యుండును. ప్రతిముండునుండినది.

దీనిని విశేషములలో కూడ వాడుచున్నాడు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నము డిపో, 6, తంబుకెట్టిపేట, మద్రాసు, లేక 109 ఫ్రెరిరోడ్డు పోస్టు బొంబాయి.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Battle Resumed Violently.

Confidence in Allied Countries.

Enemy Gains Ground South of Somme.

Western Front

Enemy Resumes Attacks.

(9.25 P. M.)—The Press Bureau states that north of the Somme the situation is unchanged. The enemy south of the Somme launched heavy attacks early this morning against the British and French. The enemy progressed on the British front in the direction of Hamel and Vaire Wood. The British beat back the attacks elsewhere with considerable loss. Fighting continues. The enemy gained ground against the French on our immediate right in the angle between the rivers Luce and Avre.

Where the Enemy Advanced.

Good Work by Cavalry and Airmen.

(11.10 P. M.) A British communique says:—The enemy this morning, after heavy artillery fire, strongly attacked on the whole front between the Somme and the Avre. He was repulsed on the right and the centre of the British front, but upon the left the whole weight of the assault succeeded in pressing us back a short distance in the neighbourhood of Hamel, where fighting continues. An enemy attack in the afternoon westward of Albert was completely repulsed. The Canadian Cavalry Brigade has greatly distinguished itself, during the past few days, in heavy fighting southward of the Luce, being engaged in many successful actions, both mounted and dismounted. Our aviators made several flights in spite of unfavourable weather. A fight occurred during a clear interval between two very large formations, in which we brought down twelve machines. Five of ours are missing.

Battle Resumed very Violently.

(2 A. M.)—Last night's French communique said:—The battle was resumed very violently this morning north of Montdidier and still continues. The enemy launched enormous forces on a front of fifteen kilometres from Grivesnes to the north of the Amiens-Roye road, revealing a determination to break the front at all costs.

French Shatter Assaults.

Hitherto, we have identified eleven enemy divisions; the French impudently resisted the attack of the assaulting masses, which our artillery mowed down. The Germans, notwithstanding efforts ten times repeated, only succeeded at last, and after sanguinary sacrifices, in gaining some hundreds of yards of ground, capturing the villages of Mailly, Ruivertal and Moriel, whose adjacent heights we held. Grivesnes was attacked with special fury, but retained by the French, who shattered all assaults and then counter-attacked at this point. Artillery fire was active between Montdidier and Lassigny.

Heavy Enemy Shelling.

Reuter's correspondent at the British Headquarters, wiring to-day says:—Rain continues steadily and the ground is mushy. This of course affects the Germans more than the Allies, because they are moving across battle-pounded country honeycombed with shell craters now brimful of water while our communications are practically untouched. The enemy is heavily shelling the Arras sector with gas shells.

Awaiting New German Onslaught.

Confidence in Allied Countries.

The public here and in France is breathlessly but confidently awaiting the resumption of the German onslaught. Deputies who have returned to Paris from their constituencies state that they found no trace of nervousness in the whole of the country. The people are heartened by the latest news from the front and are absolutely confident in the army's ability to foil the enemy's next move.

Preparing Germans for Disappointments.

Meanwhile the German press is busy counselling its readers not to expect too much. The "Cologne Gazette" says that extraordinary rumours prevalent in Germany regarding the extent of the German victory are inspired by the enemy who are exaggerating German success for the purpose of depressing the masses through subsequent disappointment.

A correspondent of the "Frankfurter Zeitung" says:—Hitherto it has been impossible exactly to estimate the German losses. But it is unnecessary to jump to the conclusion that they are enormous because victory is difficult. The paper states that the enemy's resistance is hardening, favoured by stormy rainy weather, which is hampering the offensive.

The military expert of the German Swiss "Zurich Post" says:—The Germans are unable to hinder the carefully planned deployment of British and French reserves, and the continuance of violent attacks demands immense sacrifices.

The "Frankfurter Zeitung" attacks F. M. von Hindenburg for attempting to over ride the Schlieffen. It appears that F. M. von Hindenburg telegraphed to the Vice-President of the Reichstag:—"The fresh sacrifices of blood forced upon us have not been made for nothing.

I know that the Reichstag understands this and that it will champion a strong German peace". The "Frankfurter Zeitung" says:—"With all respect and admiration for our great commander, we feel that F. M. von Hindenburg's intervention is very serious for the Fatherland. He is encouraging the Pan-German annexationists who are already exploiting the western offensive for the purpose of altering the Reichstag's war aims policy.

The German Losses.

Meanwhile Reuter's correspondent on the French front gives an idea of the German losses already disquieting the Fatherland. He says: Statements of prisoners, which have been carefully checked, show that the losses of several German divisions, which the correspondent names, chiefly the Guards and Bavarians, ranged from twenty-five to forty-five and even seventy-five per cent. of their strength.

German Activity Not Clear.

It is not yet clear, whether the new battle amounts to resumption of really offensive, or in a series of hammer blows similar to those which Germans delivered for many weeks after the failure of the first phase of attack on Verdun. Reciprocal raiding activity at Rheims may indicate more important events in that region.

Enemy Held Before Amiens.

A French semi-official statement declares, that the enemy is held in both French and British sectors before Amiens, and is unable to develop a plan of outflanking the city. French reserves are now making their presence felt.

American Army Occupy Meuse Heights.

Reuter correspondent with American Army in France says:—The American force is now occupying a sector of the Meuse heights south of Verdun. The enemy yesterday made raid here after heavy bombardment.

Another Three years of War.

LONDON, April 4th.—Mr. Gerard speaking at Florida foretold another three years of war. He expressed pleasure that America was awaking to the German danger. Germany, if able, will treat her worse than Belgium in order to make her pay the war bill. He mentioned the possibilities of Germany drafting men from territory we used to call Russia. ("Land M. Gazette" cables)

Next Enemy of Effort.

A correspondent expresses the opinion that it is impossible for the next enemy effort to equal the shock of 31st March. During the past 12 days his wastage has been incalculable. Every mile is strewn with his dead. ("C. & M. Gazette" cable.)

A German Governor's Prediction.

AMSTERDAM.—Herr Michaelis, who is taking up the Governorship of Pomerania, in a speech at Benneckestein said:—Germany would suffer war distress after the war. Scarcity and high prices as regards food and clothes would remain. The burden of the debt would necessitate State control of raw materials. He admitted that the Germans were also to blame for the war, because Mammou ruled. He would rather renounce a war indemnity than see the people sink into materialism. A simple domestic life must be their duty after the war.

Premier Visits Battle Front.

The Press Bureau states that Mr. Lloyd George has returned after a visit to the front with M. Clemenceau. They visited F. M. Sir Douglas Haig, General Petain, Generalissimo Foch, General Pershing and General Bliss.

Allied Military Situation.

PARIS.—M. Clemenceau, the French Premier, returned from the front on the 3rd instant. A correspondent asked for M. Clemenceau's impressions. The Premier replied excellent impressions. They could not be better. Battle is not finished and will still be hard, but we shall win.

France's Message to Italy.

PARIS.—Replying to a congratulatory telegram from King Victor Emmanuel President Poincare telegraphed:—"The enemy's offensive undoubtedly has in store for him a cruel and final disappointment."

Bombardment of Paris.

PARIS.—A long range gun bombarded Paris yesterday. One person was wounded.

German Lie Exposed.

A correspondent calls attention to a statement in a German communique, that our attack at Ailette was repulsed. The truth is that the attack was a bigger success than at first reported.

Great Britain

Labour and the War.

LONDON, April 5. In view of the situation at the front, the Labour Party has postponed the meeting in London on the 9th April, which should have inaugurated a War Aims campaign.

General Gaselee's Funeral.

LONDON, April 5. The funeral of General Sir A. Gaselee took place at Guildford to-day. General Sir Archibald Hunter represented the King, who telegraphed condolences to Lady Gaselee, saying he had known General Gaselee for many years and he would be greatly missed by the army and India.

France

Socialists' Patriotism.

PARIS.—The Secretary of the French Federation of Labour, in announcing the postponement of the visit of the French Socialists to the United States says:—"Socialists are agreed that this is not the time to try and end the war but to defend the country."

Russia

Armenians' Success.

LONDON, April 4. M. S. W.—The Armenians have recaptured Ezeroun.

SITUATION IN RUSSIA.

Germans Taking Offensive.

Grain Seized and Exported.

LONDON, April 5. MOSCOW. Large columns of Germans are taking the offensive against Kharkoff from Poltava and Vorozha. The Soviet Units opposing the enemy have occupied the station of Paul, where they are organising a base of operations.

PETROGRAD.—It is reported that the Germans have seized at Poltava fifty thousand tons of grain, which they are busily exporting to Germany.

Allowance to Ex-Tsar.

PETROGRAD.—The Ex-Tsar's family, who have been receiving subsidisations and several of whom are consequently in, will be granted a monthly allowance of three hundred roubles. A series of Anti-Jewish programs has occurred in Ukraine.

Russia Fettered by Treaty.

Russia Recognise Allies' Right to Interfere.

PETROGRAD.—The Conference of the Right Wing of the socialist parties and Cadets at Moscow passed a resolution declaring, that, as the terms of the Brest Litovsk peace treaty do not allow Russia to organise resistance to German imperialism, the Allies have grounds for an attempt to organise a defence for Russia. Such a step, is undertaken by all the Allies, would enable the organisation of the internal forces of Russia, but it must avoid the character of occupation, punitive expedition, or interference with Russian internal affairs.

Murman Railway Menaced.

British Press Warning.

LONDON, April 5. The "Times" draws attention to the danger of Germany obtaining an open port and naval base in the Arctic as the result of the Finnish White Guards advance from Lammeters and says that such development would materially affect our whole naval position. It emphasises the necessity for the Allies keeping the Murm. n Railway open.

Germany and Finland.

German Troops Landed Under Agreement.

LONDON, April 5. STOCKHOLM.—It is stated that forty thousand German troops have landed at Hangö in Finland, with three hundred guns, two thousand machineguns and armoured cars.

Naval Troops Landed.

AMSTERDAM.—A Berlin telegram states that German naval forces have landed troops at Hangö in South Finland.

Agreement with Finnish Government

(C) The Germans have landed in Finland under agreement with Finnish Government.

Situation in Siberia.

Armed Enemy Prisoners Menace.

LONDON, April 5. NEW YORK.—A message from Moscow states, that Captains W. L. Hicks, and W. B. Webster of the British and American Armies respectively whom M. Trotsky invited to inspect the conditions the Siberia have telegraphed from Irkutsk, that after visiting all important points on the Trans Siberian Railway from the Urals to Omsk, they are convinced that rumours that thousands of Austrian and German prisoners have been armed, and are threatening the railway are greatly exaggerated.

Russian Districts of Caspian.

Persian's Attempt to Annex Them.

LONDON, April 5. PETROGRAD.—Persian population in Linkeran and Salyan districts of the Caspian Sea made an armed attempt to annex the districts to Persia, but they surrendered after bombardment by Russian ships.

Canada

Fire in Canadian Shipyard.

LONDON, April 5. TORONTO.—Fire has destroyed the Thor iron works which were engaged in shipbuilding. The firemen saved a large vessel which was almost ready for launching.

Japan

Japanese Ships for U. S.

LONDON, April 5. TOKIO.—By an agreement concluded with the United States, Japan gives America 450,000 tons of shipping of which 150,000 will be immediately supplied.

Central Powers

Responsibility for the War.

A German Comment.

LONDON, April 5. AMSTERDAM.—Herr Harden, writing in "Die Zukunft", defends Prince Lichnowsky. He says:—"It is unnecessary for such a man who is wealthy and holding such a high political position, to prove that he loves his country which is the source of all his power and glory. Moreover the essential facts are admitted by Herr von Bethmann-Hollweg in his White Book. Herr Harden cites the passage in it proving that Germany accepted to Austria-Hungary's demand against Serbia knowing that it might lead to war with Russia and adding that Prince Lichnowsky merely amplified his.

Allied Air Raids. German Towns Bombed. Serious Casualties and Damage Caused

LONDON, April 5.
AMSTERDAM.—The 'Les Nieuwen' learns from a good source, that in the latest Allied air raid on Coblenz, twenty-six were killed and a hundred injured. Enormous damage was done to the railway station where bombs completely demolished the subways. The last raid but one, on Treves had terrible consequences, sixty being killed and hundreds injured. The station was greatly damaged, and numerous streets in the neighbourhood are now only a heap of ruins. Last week's raid on Cologne was equally successful. The station was hit several times, and part of the building demolished and the carriage of a troop train in the station blown to atoms, many of the occupants being killed and injured. The Kaiser visited the spot next day. The terror in Germany is indescribable.

Germans Shoot Priests.

LONDON, April 5.
HAYRE.—The Germans have shot five Belgian priests at Antwerp.

Austrian Premier's Speech. Press Comments.

LONDON, April 5.
Papers regard Count Czernin's speech as the customary peace offensive after the failure of the first attempt to break through in the west. The speech is primarily designed to detach the United States from the Allies and lessen the accusation of bad faith on France. The latter suggestion is dismissed as fantastic even without M. Clemenceau's repudiation, while Prince Lichnowsky's revelations and the rapacious terms of enforced at Brest Litovsk show the absurdity of Count Czernin thinking to induce Washington.

The "Morning Post" says that Austria has been given a chance of concluding a honourable peace with the Allies by yielding territory to Italy but she is unable to shake off German thraldom, and she must now abide by the consequences.

Brazil

Brazil and the War.

LONDON, April 5.
RIO DE JANEIRO.—It is announced that Brazilian troops will shortly be leaving for France. The public is enthusiastic in the matter.

United States

Building Larger Ships.

LONDON, April 5.
WASHINGTON.—The Shipping Board has ordered a general increase in the size of all ships built hereafter.

Mesopotamia

The British Victory on the Euphrates.

Whole Turkish Force Captured.

LONDON, April 5.
BAGDAD.—Reuter's special correspondent wires from Wadi-Hajran on March 27th:—By a rapid and brilliant stroke last night we rounded up and captured practically the whole of the Turkish force on the Euphrates. Our troops advanced from Shililiyah, fourteen miles, on the night of the 25th/26th. The enemy held two positions at Khan Baghdadi, the first a mile and half south-east of Khan astride the Aleppo Road and the second a mile upstream of Khan, where the road follows the Euphrates' bank and is commanded by steep cliffs. Other trenches were thrown out to meet attacks on the flank and in the rear from the desert. Instead of retreating, as we had feared, the Turks moved up to their forward position and held it in full strength. At 2.25 in the morning the rear of our column heard the bark of their guns, a welcome sound, as it told us that the enemy were still there and we were confident that if they made a stand we should round them up as at Ramadi. The general lines of the Ramadi action were repeated at Khan Baghdadi, our infantry attacking on the enemy front and flank while our cavalry and armoured cars worked behind and cut off their retreat. Holding a line extended inland from the river the Turkish first line of trenches, which we attacked at 2.30 in the morning, was a formidable position deployed out along the low crests of the ridge on both sides of the defile through which the road passes. As soon as the Turks sighted our infantry in the bright moonlight, they sent up flares, and in a few moments their guns opened on us. Our men rushed the first two lines with slight loss, but as the approach to the third line was enfladed on both sides by machine-guns, a further advance was delayed until we had brought up our artillery. At 11 A. M., after a bombardment, the infantry went in and captured the position with slight casualties, taking some prisoners.

The advance was then continued and the leading troops took up a line half a mile northwest of Khan-Baghdadi with their right flank on the river, pinning the Turks to their positions.

Enemy's Main Position Captured.

In the afternoon orders were received to attack the enemy's northern position. By this time our guns had come up and registered. The advance began at 5.30 p. m., and was covered by a barrage of artillery and machine-gun fire. Our infantry are enthusiastic in their praise of the barrage, which was extraordinarily accurate, and enabled them to get right on to the enemy with trifling casualties. The dust that was raised must have been blinding to the Turks and had much the same effect as a smoke barrage. The intensity of the bombardment was doubled by machine-gun fire. In this broken country the Turk could occupy no ground which was not commanded at close range by hills and a low ridge to the south enabled our machine-gun companies to keep up a terrific fire on enemy trenches. At 6 P. M., the first line was captured and four guns and many prisoners taken. As it grew dark the remainder of the position fell to us

without heavy fighting and troops bivouaced on the ground captured. The advance was continued between two and three o'clock in the morning. There of the Turks who had escaped had to reckon with our cavalry who had made a wide circuit and were closing in on the Wadi-Hajran, seven miles to the north-west, barring their retreat. During the night they made efforts to break through, but were everywhere repulsed.

The Surrender.

The scene of surrender next morning was more dramatic than even that at Ramadi. At Ramadi files of men emerged from the trenches in a duststorm and delivered themselves up to different units all along the line. This collapse was more sudden and the surrender more compact, but I did not see anything in the earlier action so dramatic as the scene we witnessed soon after daybreak on the 27th. The same undulating country extends beyond Baghdadi, a succession of wide plateau intersected by ravines with steep cliffs. We scaled one of these and saw in front, black masses of the enemy's transport and infantry dotted like ants on the face of the ridge beyond. There was some stir of movement among them, but no sound of firing. A white flag fluttered on the top of a hill, under which they were gathered and beyond in the far distance a scarf of black smoke, the signal of the destruction of material of war abandoned in the flight. We found these troops with their transport under a small guard of Indian cavalry. The armed motor convoy which I accompanied passed through them in pursuit, and all day we were rounding up more prisoners. The enemy made no attempt at a delaying action and it was the most complete route imaginable. The Turks, overtaken by our armoured cars, would throw up their hands or fling themselves flat on the ground thinking this position safer. We passed the same litter on the road as in the pursuit before Bagdad. Not so much impediments and ammunition, but more prisoners and a great deal more live transport. There are ambulances, field kitchens, watercarts, and convoys of lagging bullock wagons with their bullocks yoked and the drivers standing by their side. Wounded men, dead men, and sick men who had fallen out and others whom we left for the column which followed to rope in. Bombs and live shells, boxes of ammunition, portmanteaus, and office paraphernalia and books and papers. At Hadithan, I saw a carrier's forge in a cave with the embers still burning. Another cave held a dump of equipment which had been in the field and emitted a smell of burnt leather. But the Turks had not time to destroy much. We passed an island in the river where some fugitives were hesitating between concealment and surrender. They waded across to us and gave themselves up. Ten miles further on a British aeroplane scouting the ridges parallel with the road was machine-gunning the few stragglers who still hoped to escape and shepherding them into the queue. Soon the whole road became a procession of prisoners. They looked hungry, and exhausted, and demoralised. In one batch I saw a German officer and two or three men.

The Captures.

The present list of captures corrected to the 31st March includes 4988 prisoners-of-war, including eighteen Germans. Of these over two hundred are officers, amongst whom are the divisional commanders, two brigade commanders, and their staffs. Forty dead Turks have been buried by us, and the number buried by the Turks is unknown. Our captures include eight field guns, two mountain guns, forty-five machine guns, one launch intact, and one launch damaged with two 2 inch guns intact, two barges, each containing one ten point five c. m. gun and eight hundred animals. At Auneh the following ammunition was captured by us and destroyed:—Nearly four millions rounds of small arm ammunition, 1,200 mountain gun shells, 30,000 field guns shells, 16,000 fifteen c. m. shells, a large amount in a dump at Haditha. Khan Baghdadi has been a crushing blow to the Turks. For the time being it may be said that the Turkish force on the Euphrates has ceased to exist. The victory both in plan and execution is as brilliant an achievement as Ramadi, and the collapse of the Turks is more complete. The outstanding feature of it is the extraordinary small cost in casualties, under 250, with which our objective has been obtained.

Message of Congratulations.

SIMLA, April 5.
The Commander-in-Chief in India on the 28th March telegraphed to the General Officer Commanding-in-Chief, Mesopotamian Expeditionary Force:—Congratulations on the splendid success to you and your troops from the army in India.

Mesopotamia Commander's Reply.

Lt-General W. R. Marshall, General Officer Commanding-in-Chief Mesopotamian Expeditionary Force, replied on the 30th March:—The army in Mesopotamia and myself highly appreciate Your Excellency's kind congratulations. The operations were conducted most skilfully and the energy and the fighting spirit of the troops who pressed the enemy so relentlessly have been admirable.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

THE HOME RULE DEPUTATION. Pass Ports Prohibited.

CALCUTTA, April 5.
A Colombo message dated the 6th instant says:—The Indian Home Rule deputation now in Ceylon are returning to India being unable to embark for England. Their passports were cancelled yesterday afternoon. Speaking at yesterday's reception at Rambhapity Temp's Mr. Tilak announced that on orders from the British Government delivered through the Government of India their passports were cancelled, no reasons being given.

Viceroy's Reply.

BOMBAY, April 6.
A telegram received from Colombo last night states that in reply to Mr. Tilak's telegram H. E. the Viceroy has given permission to the Home Rule Deputation to proceed on their undertaking to return on reach-

ing the Cape if Home Government have not seen fit by them to modify the order. The Party however cannot proceed since no steamer available until 23rd instant.

Simla

Gazette of India.

SIMLA, April 5.
The following is published in the current issue of the Gazette of India:—HOME DEPARTMENT.

Sirdar Panup Singh officiating as First Assistant Commissioner, Port Blair "vice" Mr. Brooks granted three and half months privilege leave from the 9th instant. The services of Mr. W. Booth-Gravely are replaced at the disposal of the Government of Burma from the 8th instant.

The Hon'ble Mr. N. D. Beasom Bell received charge of the office of the chief Commissioner of Assam from Sir Archdale Earle on the 1st instant.

Major J. B. Christian, I. M. S., reverts to the Government of Bombay when relieved of his military duties.

Commerce and Industry.

Control of supply of kerosine oil throughout the Bombay Presidency is notified under the Defence of India rules as a measure of public safety.

Lt. Governor, Behar and Orissa.

SIMLA, April 5.
Hon'ble Sir Edward Levinge assumed charge yesterday of the office of Lieutenant Governor of Behar and Orissa, vice Sir Edward Galt granted six months leave.

Calcutta

The Rowlatt Commission.

Investigation Finished.

CALCUTTA, April 5.
It is understood that the Rowlatt Commission which was engaged for the last 3 months in the investigation of the revolutionary movement in India and the policy of internment, recently finished its labours and the draft report has been signed by the members. Sir Sidney Rowlatt left Calcutta for Home on Wednesday night. The committee began its labour on the 3rd January and sat from day to day till the beginning of April. In the course of their investigation the members paid a visit to the Punjab. The report of the Commission will be shortly submitted to the Government and the Commission will formally break up in a week.

Recruitment in Bengal.

An Influential Meeting at Calcutta.

CALCUTTA, April 5.
This evening an influential meeting was held at the Government House for the purpose of giving stimulus to the recruitment in Bengal. H. E. Lord Ronaldsday presided. Mr. Gurney, Honorary treasurer, announced that the actual number of Bengalees now serving at the front was 1275 and the number at the depot was 808 the total number of soldiers including signalling corps being 2083. H. E. the Governor addressing the members of the recruitment committee appealed for increased efforts in the matter of recruitment. Never was there a greater demand than at the present moment for soldiers and he hoped Bengal would not fail to play her part in the great war of liberty. He warned the people not to let this opportunity go and give a handle to their enemies to say that when an opportunity was given Bengal failed to take advantage of it.

United Provinces

Hindu University Vice-Chancellor.

Sir P. S. Sivaswamy Appointed.

ALLAHABAD, April 5.
It is understood that Sir P. S. Sivaswamy Iyer has consented to accept the Vice-Chancellorship of the Hindu University.

Carriage Strike Continues.

The hackney carriage strike continues. The strikers were summoned before the Collector, but it is said that they were determined not to resume work till licensing powers were withdrawn. Some B. A. examiners could not attend the Senate Hall in time for examination papers and the public are suffering great inconvenience.

Pilgrimage to Badrinath.

The United Provinces Government has issued a communique warning intending pilgrims not to undertake pilgrimages to Kedar at Kedarnath and Badrinath in Garwal district, owing to scarcity of food due to apprehended failure of rabi crops.

Trial of a Constable.

The Sessions Judge of Allahabad has just concluded the hearing of a case in which Nazim Hussain, a police constable was charged with attempted murder of Mr. William Godfrey European by stabbing him in the back on night in Alfred Park while he was sitting on a bench with a lady friend. The defence was mistaken identity. The assessors were of opinion that the accused was not guilty. Judgment has been reserved.

Sind

Price of Food in Karachi.

KARACHI, April 5.
Believing that supplies of food grains particularly those of rice and bajri were running short in Karachi many shopkeepers have been forcing up the prices. The 'Daily Gazette' understands that arrangements have now been made to make available certain numbers of railway wagons for bringing foodstuffs, fuel and charcoal from different parts of Sind to Karachi.

Ceylon

Ceylon's New Governor.

COLOMBO, April 5.
A cable to the 'Ceylon Times' quotes The 'Daily Express' states that Sir Hugh Clifford succeeded Sir Anderson as Governor of Ceylon.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

బయోగ్రాఫీ, పితామహ పురవాసి; వింతలో వింతి మరయొకవింత. ప్రకటింపలేనందునకు విచారించుచున్నాను— సంపాదకుడు.

I ఆంధ్ర నిధి.

అయ్యో, మా గ్రామమును కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిచే చెప్పబడి ఆంధ్రోద్యమము గురించి ప్రజలు సవిస్తరముగా తెలిసికొనబడి కాశ్యోతనిధిలోకి మా గ్రామము నుంచి రెండు సంవత్సరములనుంచి మా శక్తికొద్ది యివ్వదగినవారు యివ్వదగినట్లుగా యిచ్చినందున ఆ మొత్తము గుంటూరుమండల కార్యదర్శిగారి వద్దకు చేర్చబడుచున్నాను గాన ఓ ఆంధ్రసోదరులారా! మా శక్తికొలది ఆంధ్రోద్యమముకు ధన మిచ్చి తోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాను.

మన్నవ గ్రామవాసి.

II ప్రజాప్రబోధము.

అయ్యో, గుంటూరుజిల్లా సంఘము పక్షమున మా కట్టుమునకు మాధవ పెద్ది కాళిదాసు బి.వి.ఎల్ గారు గత నెల 24వ తేదీని విచ్చేసి ప్రతిక్రినివాసయ్యగారి గృహముందు సభగావించి యుండిరి. మాతాల్లా కాలాని గ్రామములందు గ్రామసంఘముల నేర్పరిచి జనసామాన్యమునకు రాజకీయ విషయములయందు అభ్యుచి కలిగించు నిమిత్తము కొందరు ప్రముఖులు వివిధ గ్రామములకు వెళ్లి పనిచేయుట కంగీకరించిరి. మరియు జాతీయవిద్యకు ద్రవ్యము వసూలుపరుచునిమిత్తము ఒక ఉపసంఘ మేర్పరుపబడినది.

పి. శ్రీనివాసయ్య.

ఒంగోలు పట్టుగ్రామ స్త్రీడరు

III

ఆర్య వైశ్య అన్నదానసమాజము

అయ్యో, శ్రీకాళికన్యకాపరమేశ్వరీ ఆర్యవైశ్య అన్నదానసమాజపు స్వగృహప్రవేశోత్సవము గతనెల 15 తేదీని జరిగినది. 18వ తేదీని పాంచరాత్రాగమరీత్యా ఉభయవాంచారి సహితముగ లక్ష్మీనారాయణప్రతిష్ఠయను కన్యకాపరమేశ్వరీ ప్రతిష్ఠయను సమాజపు స్వగృహముందు నెల్లూరు పురవాస్తవ్యులగు శ్రీమాన్ కొమాండూరు యోశయావల్లి శింగార చార్యులు గారును మోదరాబాద యిల్లా కమిషనరగల్లా గ్రామస్థులగు శ్రీమాన్ తులక రామానుజాచార్యులవారును యజ్ఞకులుగానుండి ప్రతిష్ఠా కార్యములు జరిపిరి.

వైశ్యుడు.

IV

చిత్రలేఖన ప్రదర్శనము

అయ్యో, ఆంధ్ర శిల్పకళాశాల యొక్క చిత్రలేఖన ప్రదర్శనము గతనెల 22 తేదీని కొండా వేంకటప్పయ్యపంతులుగారి ఆధిపత్యముక్రంద జయప్రథముగా జరిగినది. ఈ సూతన చిత్రలేఖన అక్షరములు, అచ్చులు, హల్లులు గుణితములు కలిగియున్నవి. ఇందు రెండు, మూడు, నాలుగు, ఆక్షరములు కలిగిన, ఉద్దేశములను దెలుపు చక్కని ఆకృతు లేర్పడును. ఒక వత్సర మధ్యసించ వలసిన ప్రథమ చిత్రలేఖనము ఈ అక్షరముల ద్వారా ఆరమాసముల కలవడును. ఈ కళాశాలయందు చిత్రలేఖన విద్యార్థులెల్లరు ముందుగా కొలతల ననుసరించి ఈ అక్షరములను అభ్యసించవలెను. ఈ అక్షరములను ఒకదాని కొకటి కలుపుచు వచ్చిన విద్యార్థులకు స్వాతంత్ర్యశక్తికి మార్గ మేర్పడును. గుంటూరునందు జరిగిన ఈ ప్రదర్శనమునకు మూడు వందలకు వైగా పురప్రముఖు లుబెంచి సభను జయప్రథము గావించిరి.

నూతులపాటి నరసింహం

V

విందుల వ్యాజ్యము.

అయ్యో, కాకినాడమ్యూనిసిపల కవునిలు వైరుమాన్ రావుబాద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారికిని, రావుబాద్దరు రఘుపతి వేంకటరత్న మనాయుడుగారి

కిని దొరతనమువారు దినాక బహద్దరు బిరుదము నొసగినందుకు, వారిని గౌరవించుటకు గాను ఫిబ్రవరి 6 తేదీని మంచినీటి కుళాయి పెరువు యావరణమున మ-రా-రా-శ్రీ, నాశం పద్మ నాథముగారును ముత్తా మాణిక్యముగారును పురమందలి యూనివర్సిటీ ఇండియన్ ప్రముఖులకు విందు సల్పిరి. ఇండియనుల ఫలాహారములకు శ్రీ. కృష్ణారావుగారకు హోటలు యజమానునకు జట్టివచ్చిరి. ఆనాడు తానందజీసిన వస్తువుల విలువ రు 70లకు తా నెన్ని సారు లడిగినను తనకీయ లేదని, కృష్ణారావుగారు ముత్తా మాణిక్యముగారివైర దానిని రాబట్టు కొనుటకు కాకినాడ డిస్ట్రిక్టు మునసుకోర్టులో దావా దాఖలు చేసిరి. పద్మనాథముగారును తానును సమానముగా సొమ్ము చెల్లించుటకు బాధ్యులము గాన, పద్మనాథముగారిని కూడ ప్రతివాదిగ చేర్చవలయునని మాణిక్యముగారు వాదించిరట. ఈ వ్యాజ్యము ఏప్రిలు కడపటి నాడమున విచారణ జరుగును. కాకినాడ. ఒకరు.

VI

కృష్ణా నార ప్రత్తి యంత్రాలయము.

అయ్యో, ఏప్రిల్ 7 తేదీ ఆదివారం జనరలు మీటింగు అనియు భాగస్వాముల అనుమతిమీదను బోర్డువారు ఆంగీకారం ప్రకారం, షేరు 1-కి రు 25 లు పంచివెట్టబడు ననియు 1917 సం. తాలూకు ఝడతాపట్టి బట్టి తెలిసినది. గతమాను సంవత్సరములు తాలూకు, లాభంక్రంద ఈ ప్రకారం పంచివెట్టినప్పటికిని ఇంక సొమ్ము నిలువయున్నది. తక్కువధరలో కొన్నటువంటివారి నిలువ యుండుటవలనను, బాజారుధర బాస్తిగా నండుటవలనను, ప్రస్తుతం లయిట్లు తెప్పించి, రాత్రికి కొంటుల వరకు పని జరుగచున్నందున బాస్తి, సరకు తయారు అగుటవలనను, ముందు సంవత్సరం యింకాబాస్తి, లాభమునమ్ముటకు సుజేహము మేమియు కనిపించదు. రు 100 షేరు 175 వరకు గిరాకిగా కొన్ని రూ 200 అయినను దొరకుటలేదు. షేరులేవారు చాల విచారించుచున్నారు. గాన కంపెనీలో నిలువయు 515 షేరు ధర లిమిటుగగాని, వేలం పాటగగాని, విక్రయించినచో లక్షరూపాయల వరకు ఫండు క్రింద నిలయుండి యితరులవద్దకు వడ్డీకెళ్ళ నవసరములేను. షేరులేనివారికికూడ షేరు లభించినచున చాలమంది సంతోషించెదరు. అట్లు విక్రయించినచో 5000 షేరుకు లాభము పంచివెట్టవచ్చును. ఈ కంపెనీ యంతవరకు వృద్ధి లోనికి తెచ్చిన, దయరక్తధ్రువు మోతే గంగ రాజు శ్రేష్టి జమీందారు గార్లకు వందనములు సుమర్పించుచు, షేరు ఆద్యకము నిజయముయ ఆలోచించెద రని నమ్మి యంతటితో ముగించి వాను. షేరు హోల్డరు.

VII

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతము.

అయ్యో, ఈ విషయమునుగూర్చి ప్రతికా ముఖంబున చర్చలు జరుగుచున్న పింగళి పాఠశాలకెల్లరకు నిదితమే. కొందరు సామ్రాజ్యభావన సభయు దీర్ఘిర్వాసము ప్రస్తుతముపాదించుట ఆయుక్తమనియు, ఆనాలోచితమనియు, ఆ సమయమనియు వాక్రుచ్చుచున్నారు. కాని యీవిషయమందలి సత్యాసత్యములు మాతృదృష్టిని పరిశీలించినచో శర్మ గారుపాదించిన సమయము సముచితములోనే యున్నదనియు ఆనాలోచితమున, ఆయుక్తమును గాదనియు తేలుచున్నది. స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తములుగ విభజింపబడవలయును. ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రవిభజనను ప్రజలకు బాధ్యతగల పరిపాలనా వృద్ధికి అవరోధముగ అందరికి తెలిసియుండున్నది. శర్మగారు ఏకభాషా ప్రచారముగల రాష్ట్రములను యేర్పరిచి భాషాయందే కానకావలలోచనలను పరిపాలనావ్యవహారములను, అనగా రాజకీయవిషయములను నడుపబడ వలయుననుట సురేంద్రనాథ ఠేసర్జీ, శ్రీనివాసశాస్త్రి, జిన్నా, గార్లకు వ్యతిరేకమై వర్తించినను, తక్కువగల మహానీయులకేమి, ఆంధ్ర, కన్నడ, మహారాష్ట్ర, ప్రభృతులకేమి వ్యతిరేకమును, అనాలోచితమును, పుట్టింపజాలను. ఇప్పుడున్న అభిభావరత ప్రభుత్వము, నాబోవు ప్రజాప్రభుత్వము, ప్రముఖితరముగను, అతియోగ్యముగను, నున్నదని “సర్వంటు ఆఫ్ యిండియా” పత్రికయందు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు నెల విచ్చిన విషయములనుబట్టి చూడగా, నిజము నిలుకడమీదగాని తేలదను సామ్యము స్ఫురించుచున్నది. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లేర్పడిన యెడల ప్రాథమిక, సెకండరీ, యూనివర్సిటీలకును కలుగుచున్న వ్యయములో చాలమట్టుకు తగ్గగలదని శర్మగారు చెప్పినవిషయము వాస్తవము. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములవలన స్వపరిపాలన సమస్య దుర్భరమగుననియు, దీనిమాట తలపెట్టినచో తృటిలో లభించగలదనియు, చెప్పేడు ప్రతిపక్షులమాటల లెక్కనెరుక దూరదృష్టి నాలోచించి ఆందోళన చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

కొన వేంకటరాయ శర్మ.

VIII

ఆంధ్రోద్యమము

అయ్యో, ఆంధ్రోద్యమము అసులభమైన కార్యము; అనిర్వచనీయమంతము. ఇట్టి దుష్టమైన పని నిర్వర్తించుటకు తొలగత ధనము, అవశ్యకము. ఇది ఎట్లు సమకూరునా అని చు న స్పష్టము ఆంధ్రోద్యమయేర్పడును. కాని ఇన్ని విచారించిన యీ కార్య సాకల్యము నిమిత్తము ప్రతిచుండలమందును ఒక్కొక్క వేతన రహితశక్త సహిత సంఘము అవశ్యకమై ఉన్నది. ఈ మండలసంఘములకు ఒక్కొక్క తాలూకాయందు అధ్యక్షులు 2 ఉపసంఘము అవసరము; ఈ సంఘములు సంచారసంఘములై ఉండవలయులును; ఏలననగా ఆంధ్రోద్యమము, దాని ఆవశ్యకత, ప్రాప్తలాభములు, భావిసాధ్యతలు, యీ మొదలైనవి తెలియజేయుటకు, లేక, తెలిసికొనుటకు, యిట్టి సంఘములు లేనివి మన మనోపరియైన వాంఛ సాఫల్యమైనది కానేరదు గాన ఆంధ్రయువకులను మేలుకొల్పుటకై నేను ఈ యుద్యమమందు తోడ్పడి మీ కార్యకూరత చూపుటకు హెచ్చరించుచున్నాను. ప్రథమమున మండల సంచార సంఘముచేత నేమి, లేక తాలూకా ఉపసంఘము చేతనేమి ప్రతిగ్రామమునకు వెల్లి ఆంధ్రోద్యమము విషయము భావించుట మొదలైనవి ప్రజలకు బోధపడునట్లు చెప్పి పిదప ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికొరకు ధనసాహాయ్యము మొదలైనవి చెప్పి కాశ్యోతనిధి తయారుచేయించి వారి ఉత్సాహము ప్రకారము యిచ్చుకొనిన వారు వారి శక్తికంచనలేకుండ సాయకురు 1-0-0 యిచ్చుచులకున్నను లేక ఇంకా ఎక్కువ యిచ్చుదలచుకొన్నను తాన ఇచ్చాలనులో యిచ్చుదలచుకొన్నది ఎన్నిరూపాయలకు వడ్డీ అగునో చూచుకొని ఆ మొత్తము ఒకే సారియిచ్చినచో అందులవచ్చేవడ్డీతో కార్యసాహకూలము వరకు అనగా కాశ్యోతనిధిలో ప్రతిసంవత్సరం జమాఖర్చు చేయించబడును, గాన యితర బీదరయతులు మధ్యరకం ఆంధ్రులు తమ శక్తికి అతిక్రమించకుండా ఎకరమునకు మూడు వైసలు చొప్పున ప్రతిసంవత్సరము చెల్లించునట్లుగా చెప్పటకు యీ ఆంధ్రోద్యమము గురించి వారలకు బోధపర్చవలయును. ఇట్లే మధ్యసభ తిరుమలలో ఎప్పుడు ఎవరిచేత ఉపజేరింపబడెనో కాని యీ రోజునకు కాశ్యోతముగా పనిసాగుచున్నది. అట్లే మనము ఆ మాగమును (అనగా, వైన వివరించిన కాశ్యోతనిధిని సమకూర్చుట) అకలంబించినచో అనలికాలములో మనము మన ఆంధ్రసోదరులతో మన ఆంధ్రరాష్ట్రము చుట్టవచ్చి కార్యము నిర్వర్తించగలవారము కాగలము; లేనిచో, యిచ్చుది ఎవరోపహింతులు అని ఉపేక్షించిన ప్రతిఆంధ్రుడు తన జాతికి కళంకభూతుడు కాగలడు. ఇప్పుడు ఆంధ్రయువకులు మేలుకొననిది పని సాగుట దుర్లభము. మాతృసేవయే జేక నేన, “నమాతుః పరదైవతమని శ్రృతులు వినబడవా? గాన ఓ ఆంధ్రయువకులారా, నేనేగ మేల్కొని మీ భావికృత్యముల యందు యేచురకుడి.

తమ సోదరుడు.

IX

సర్వజన సామాన్యభావ.

అయ్యో, ప్రాచీనైందవారులభావ శేషభావ: అనగా (హిందీ). ఉత్తర హిందూస్థానములోను, పంజాబులోను, ప్రచారముగా నున్న ఆర్యసమాజవాద్యమయంతియు హిందీలోనేయున్నది. వీనినిబట్టిచూడగా మనదేశభాష పూర్వము హిందీయనియే తేలుచున్నది. ఇదిగాక “సల్లూరి మార్తాండవిజయ” అను హిందీ గ్రంథరాజమువలన, శ్రీయుత బాలగంగాధరతిలక్, మహాత్మాగిరించంద్ గాంధీగారు మొదలగు మహాత్ములవాదము నిజమనకతప్పదు. మరియును, చెన్నరాష్ట్రములో కొన్ని భాగములలో తప్ప, తక్కిన భరతఖండమందెల్లడల సర్వసాధారణముగా హిందీభాష వాడబడుచున్నది. అనగా 20 కోట్లకంటె పెక్కుమారుంది హిందీ మాట్లాడుచున్నారు. ఇక, ఉరుకుకును, హిందీకినిగల సంబంధ మించుక విచారితము. ఎంచువాడ నీరెండుభాషలు నొకటియే. (షెమ్సెక్ ఉలామా ఆజద్) అనుగ్రంథములో నిట్లున్నదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయములో ప్రవేశపరీక్షకు నిర్బంధపరచినగ్రంథముగా నీ పుస్తకములోని ముఖ్యపద్యము లొకపుస్తకరూపముగా జతకూర్చబడినది గాన, నోచదువలారా! ఇకనైన, ఉరుకు, హిందీ, ఒకటియేయని గ్రహించి మీ వెదవాదములు మాని, హిందీని

సర్వజనసామాన్యభావగా నేర్పబడుచున్న ప్రభుత్వమువారిరాయ బ్రతులతో చెప్పకొనడు. ఇంకా మాడుచు "అజ్ఞా" అనునట్లు యవనము. (తురక) తన యాయదూరావృత్తి చరిత్రలో కొంత నిట్లు వ్రాసియున్నాడు. "ఉరుదూ" "బ్రాహ్మ" వసుండి వచ్చినది చెప్పుచున్నాడు. తన ప్రభువాక్యము లోనే ఇదమితమని చెప్పి, ఉరుదూసంబంధము, హిందీతో కలదని విస్పష్టముగా వ్యక్తపరచినాడు. ఈ ఉరుదూభాష, చాలవట్టుకు మహారాష్ట్రము, బంగాళ, గుజరాతీ, ఫారసీ, భాషలతో నేటికీ విందుచున్నది. "పుష్కరాజు" యను ప్రాచీనాధ్యనాథ్యుని గ్రంథము, మలసీ రామాయణము మొదలగు ప్రాచీనగ్రంథములలో హూషణకవిత "కవిత" మహా తుపదేశంబున, హిందీభాషా మృదుత్వము గలదని పేర్కొని యున్నది. పూర్వము, హిందూ (ఇందూ) మహామృత్యు యుగములలో వైదిక మొక హిందీ భాషయే రాజభాషగా నుండెడిది. చరిత్రజ్ఞానముగల ప్రతిమనుష్యునికి తెలిసివలయును గాన గ్రహించుట తగులభము. బంగాళీభాషలోగూడ "విద్యాపతి" కవిత నీహిందీ బహుభంగుల గ్రంథమున సర్వజన సామాన్యభాషగా నుండిన భాషయని నూచించబడెను. కాబట్టి "హిందీభాష" అగౌరవపరుచుట, భరతవర్షము మొక్క మేధస్సును అగౌరవపరుచుటయేగాదు. యువజనుల పాఠ పఠ్యముగా వచ్చుచున్న మృదుమధుర హిందీభాష సర్వజన సామాన్యభాషగా నుండిన సచిత కాలములో నేపథ్యంబున తమ మనోభావము లాకారితో నాకర విస్పష్టముగా చెప్పికొనగల్గి స్వేచ్ఛాగ్రత మాచరింపగలుగుదురు. కాన సర్వరాజ్యవాదులారా! మీరలు స్వపరిపాలనాకాండకు గల్గియున్నచో, సరిశ్రమ కాలములో భాషాప్రయత్నాన్ని వాదము బలపరుచుచు, హిందీసర్వజన సామాన్యభాషగా నుండిన భాషను లిఖించు గ్రహించు.

విజయనగరము. బు. రామజోగ రావు.

X

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘము.

పిళ్ళగారి వివరీతపుచర్య.

అయ్యా, అఖిల భారత దేశీయ మహాజనసభవారు ప్రతిభావంతులగు ఆంధ్రనాయకుల యొక్కయు భగవాన్ తిలకు మొదలగు మహామృత్యుయొక్కయు పట్టుదలవలన ఆంధ్రులకు ప్రజ్ఞా రాష్ట్రీయ సంఘ ముద్భవించి, అది మహా కంఠ యుగంబున నానాకము, గంఠాం విశాఖపట్టణం గోదావరి కృష్ణ గుంటూరు పెన్నార్లు చిత్తూరు కడప అనంతపురం బళ్లారి కర్నూలు మండలము లాంధ్ర మండలములు. ఈ 11 మండలములకే నా ప్రత్యేక కాంగ్రెస్ సంఘము నిచ్చిరి. అక్కలంబున అనిండు దేశీయ మహాజన సభలో తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెస్ సంఘ ముద్భవించుచు ఈపిళ్ళగారి లేమి జేయుచుండిరి. అనాడు మీరు చిత్తూరు అనంతపురం బళ్లారి మండలములు ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమున జేరవని వాదించి కాబోయినాడె. అట్లుగాక రాష్ట్ర ప్రతిపాలకును, న్యాయ న్యాయ మెరుగక ప్రభాతములకు ప్రతిపాటులై ఆంధ్రుల కోర్కెలు రిత్తికోర్కెలు యనిపించి పదగొట్టెనయినది అచుచును యగు కొండ రకపోదరుల వలలో జిక్కుకొని గాబోలు జేకభక్త గ్రాణ్యులగు అనబిల్ పి. కేశవపిళ్ళగారు చిత్తూరు అనంతపురం బళ్లారి మండలములను మద్రాసు రాష్ట్రీయ సంఘమున జేర్చుటకు దీర్చుకొనిరి. పిల్లల దీర్చుకొని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘమును భగ్నపరుప యత్నించిన యత్నించుచుగాక.

దత్తమండలమంద లాంధ్రనాయకులారా ఇవ్వినయ మై మనము తెలుగొండ నవసరములేదు. మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ సంఘము నాయకులగు పిళ్ళగారి నిష్టానుకూల వాదము తో మనకు బ్రసక్తిలేదు.

మనక ద్రవ్యమెద్దియోకాలోచించుటయుభయము.భయము విజయముగాంచి తీరును. తాత్కాలికముగ మనయద్వయము నకు గలిగిన విశ్వాసరంపలను నూర్చునిముందరమంచువలె గరిగి పోవుచు దత్తమండల ప్రబోధమునకు వెంటనేబూతులు యవ సరము. చిత్తూరు అనంతపురం బళ్లారిమండలములందు ప్రత్యేక మండల సంఘములు తాలూకాసంఘములు గ్రామసంఘములు స్థాపించి ఆంధ్రకాంగ్రెస్ సంఘమునకు కాఖలుగా జేర్చవలెను. మద్రాసు రాష్ట్రీయసంఘముతో నాంధ్రులకు బని లేదు. చిత్తూరు అనంతపురం బళ్లారి మండలములు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయనకు కేంద్రవనియ, అవి ఆంధ్రీయండలములు గావనియు ఆంధ్రోద్యమాదర్శముగా రూపుమాప వలె ననియు

వివరీతచర్యతో దేశీయ నాయకుల నిత్య గ్రాణ్యులని భావించినది సామ్రాజ్యోద్యమమును విజయవంతము గావించుటకు వారి నాయకత్వము క్రింద నవీన బ్రాహ్మజేత దోద్యమసంఘమును స్థాపించి జేయవలసిన జేతబాంధవుడగు పిళ్ళగారు లోకమాన్యతలకు వేంకటేశ కేల్కారు మొదలగు మహాకీర్త్యుల నేతల యాకీర్త్యమును బడసి బాలారిష్టు తోషములు వాటి ఆంధ్రీజేతంబునయును సంచలనము గలిగించి ఆంధ్రోద్యమ నిశాదము మారుమోగించుచును సదుద్యమ భరితంబగు ఆంధ్రోద్యమముపట్ల వ్యతిరేకాభి ప్రాయము జాతుట భగ్నపరుప యత్నించుచున్నారని వినిన నొకంత భయమును నవ్వును గలుగుచున్నది. చిత్తూరు అనంతపురం బళ్లారి ఆంధ్రీయండలములు గావని పిళ్ళగారు వాదించుట వెట్టితనము. దక్షిణ హిందూదేశమును ముంచుటకు పొంగి పొలిచి వచ్చు చుండిన మహామృత్యు మహాసముద్రమునకు జెలియలికట్టులు నివారిచి కన్నకల్లినతె దనప్రజలనెల్ల గడు జాగరూకతో గాపాడి విద్యావిధులనియు మారకభాషలు లనియు కాశ్యత కీర్తి వహించిన మైచ్చుకు లాటపి దహనమొందగు శ్రీకృష్ణదేవరాయాది మహామూల మున్నెల వన్నెకెక్కి సరిత్రవంతమగు హిందూత్వేత్రమునబుట్టిన ప్రజలకు మహామృత్యుయలుగా మారుగురవగలుగనియుక స్వాతంత్ర్యమునుగాపాడి హిందూదేశ చరిత్రయందు భాగ్యహింపిన ఆంధ్రపట్టణమగు విజయనగరము, అమహానగరము తుంగభద్రావేత్తరంబునంగల బళ్లారి మండలమునందు హస్తేయొద్ద గట్టుబడిన చరిత్రలు మోపించుచున్నవి. చిత్తూరు అనంతపురంబుండలములు విజయగుండలములు. చిత్తూరు ఉత్తరాగ్రామంబు రెండు జిల్లాలకును జిల్లా శాసనోత్తర చిత్తూరునందే యుండుటచే ఆంధ్రపట్టణ మగు చిత్తూరు అరణ్యదేవ కాలపట్టణమందున ఆ మండలమంతయు అరణ్యదేశమని పిళ్ళగారు చెందుట హాస్యాస్పదము. చిత్తూరుమండలమున ఎమాడమూలనో ఒకటి రెండు గ్రామాదులయందు అరణ్యము కొద్దిగనుండిన నుండునవచ్చును గాని మండలమంతయు అరణ్యదేశమనుట సరిగాదు. చిత్తూరునగరము పూర్వ మాంధ్రదేశరాజులచే పాలింపబడినట్లు చరిత్ర బుద్ధిపించుచున్నది. చంద్రగిరియందలి దివ్యతరంబగు కోటదేవాలయము పిళ్ళగారి హామారు దర్శించిన ఆంధ్రదేశ మనది అరణ్యదేశమనది ఏర్పడగలదు. మరయు చిత్తూరు మండలమందు శ్రీకాశ్యేటిగరము కాశీహస్తీ నాగగంటిపాలేశమం బంగారుపాలేశమం పుంగురూగు కంకుండిపుం మొదలగు జమీనదారులగుడ ఆంధ్రపట్టణములే. చంద్రగిరియందు ఆంధ్రరాజులు పాలించినట్లు కాన నమలుగూడ నున్నవి. బలవత్తరమగు నిటుంటి పట్టుదల లుండ ఆంధ్రమండలము లనపించుకొని కాశ్యేటికీర్తిపండిన జమీందరులు ఆంధ్రదేశము గావని పిళ్ళగారి రభిప్రాయపడుట చాల కృతీరేకము.

ఆంధ్రమహాజనులు కృతనిశ్చయము లగుచో పిళ్ళగారివాదములు మనల నేమియు జేయుటలేవు. విజయము స్రువమే. అట్టి విజయము కొనసాగించుట కాంధ్రులు కాశ్యేటిహామ జూపి యుద్యమఫలపరులై కాశ్యేటికీర్తి బడముడుగుగాక. ప్రత్యక్ష పరివరీతచర్యయై త్వలో నశించి మన యుద్యమము విజయవంత మగుగాక.

బూదూరు రామానుజులురెడ్డి
చివ్వాస, చివరకొలూకా, చిత్తూరుజిల్లా.

భరత వర్షాభ్యుదయమునకు
మూలమేమి?
పరిశ్రమల యభివృద్ధియే.
సిరా, శిలనానెలు, దుతియ్యము మున్నగునవి చేయుట పోస్తుద్వారా నేర్పబడుచు.
ఒక పరిశ్రమ
10 రూపాయల శీతమునకు నేర్పబడును.
భాయముగ పారిశ్రామిక విద్యార్థులగు జేరగోరువారికి సంవత్సరమునకు 100 రూపాయలును, నెలచొప్పున చెల్లించు నెడల నెలకు 12 రూపాయలును, అర్థ సంవత్సరమునకు 60 రూపాయలును పుష్కలమునబడును.
ఇతర వివరముల తెలిసికొనగోరువారు జవాబున కొక తపాలబిళ్లతో సహా ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
సూపరింటెండెంటు,
కరస్పాండెచ్చు స్కూల్ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్,
బెంగుళూరు.

మార్గముగూర్చి వివాదము కలుగుట:— కడపజిల్లాలో కామ సముద్రమునకు చుట్టుపట్టున్న పల్లెటిగ్రామములలో నొక గ్రామపువారు తమ పొరుగు గ్రామపువారి పొలముల గుండ నడచి తమ గ్రామమునకు పోవుట తాతముత్యాల కాలమునుండియు నాడుకలదు. పునాతనపు ఆనవాలుతను తెప్పించి యిప్పు డాగ్రామస్థులు తన పొలములగుండ నేర్పడిన మార్గమును కట్టివేసిరి. తమకు వేరొకమార్గము లేకపోవుట వలన అటుంకపరుపబడిన గ్రామమువారు కామ సముద్రమున సబుకోర్టులో దావాచేసిరి. సర్వేప్రాణలో భూములకడ్డుగ రహదారి ఉండుటబట్టియు, ఇయ్యది అనాదిసిద్ధముగ అట్లనే యుండినట్లు వచ్చిన సాక్ష్యము నుండించుమునసబుగారు వారులపక్షము దావాతీర్చారించి ప్రతివాదులయందు దోషము నెంచిరి. మునసబు తీర్మానముపై కడప జిల్లాకోర్టులో ఆ పేలుచేయబడెను. పూర్వపు లిఖితములను త్రోసివేసి క్రొత్తగ పుట్టిన లిఖితములను నమ్మి జడ్జిగారు మునసబుగారి తీర్మానము రద్దుపరచిరి.

జిల్లాజడ్జిగారి తీర్మానముపై నైకోర్టులో అపీలు చేయబడెను. దిగునకోర్టు జడ్జిగారి తీర్మానమునకు తగినంత బలము కలదనియు, తాము చెప్పిన అంశములను బలపరుచునంత సాక్ష్యమును వారులు అగపరచ నందునను నైకోర్టువారు జిల్లాకోర్టువారి తీర్మానమును స్థిరపరచి అపీలును తొట్టివేసిరి.

కలగలపు నెయ్యి విక్రయపు కేసులు:— ఈ కేసులు కలకత్తాలో నివసించునకు అధికమగుచున్నవి. కలితీ యియ్య వర్తకులు బయలుపడిన కొలది పట్టుకొనబడుచున్నారు. కేసుల విచారణలు ముగిసినవెతుక నేర్పకులకు వందలకొలది రూపాయలు అపరాధములు విధింపబడుచున్నవి.

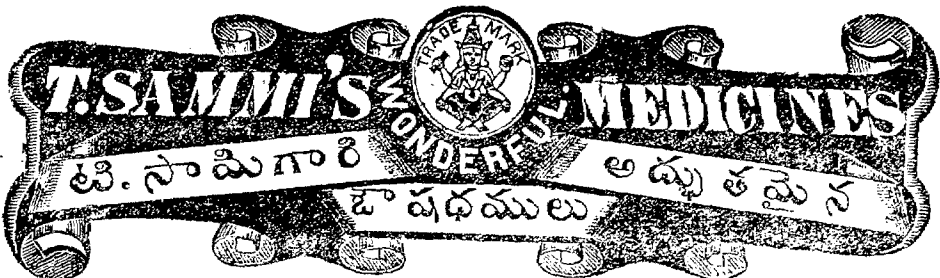
కలకత్తాలో భిక్షుకతుల్లాసిధిలో నెయ్యి విక్రయించు రామ్ నారాయణ్, జై నానుసింగు అను నిద్దఱు వర్తకులు కలితీ నెయ్యి విక్రయించుచున్నట్లు కేసులు చేయబడినవి. మ్యానీసిఫర్ మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణ గావించి మొదటిచానికి 50 రూ॥ లును, రెండవచానికి 100 రూ॥ లును అపరాధము విధించిరి.

భరతుల్లాసిధిలో నెయ్యి విక్రయించు మానుమాన్ దాసు అను ఇంకోక నేలవర్తకుడు కలితీ నేలని విక్రయించుచున్నట్లు చేయబడిన కేసు విచారణ ముగిసినది. వర్తకునికి 250 రూ॥ లు జూర్యానా విధింపబడెను.

ఇంకను మఱికొందఱిపై జేయబడిన కేసుల విచారణ జరుగలేదు.

గోడ్డుమీద మరణించుట:— కలకత్తాలో మేకుటజారుగోడ్డులో గత కుత్రవార మాదయును నొక పాపు ముంగిట యొకడు చచ్చిపడి యుండుట పలువురు మాచి పోలీసువారికి తెలియపరచిరి. పోలీసువారు పాపువానిని దండించిరి. కాని అతడేపాపమును ఎఱిగి యుండనందున వాడచ్చట మరణించి యుండుటకు కారణము తెలిపలేకపోయెను. కత్తి నాట్లుగాని ఇంకా ఇతరమగు బలవంతపు పాత్య చిహ్నము లేమియు కలేబరముపై గాన్నించలేను. తిండిలేక నీరసించినవాని కలేబరమువలె నది గన్పించుటచే నతడు తిండిలేక మరణించెనని పోలీసువారు తీర్మానించిరి.

FOR NATIONAL EDUCATION
AT THE
VICTORIA PUBLIC HALL,
On April 15th and 16th at 8-45 P. M.
ABU HASSAN! ABU HASSAN!
OR
"THE SLEEPER AWAKENED"
(Adapted from the Arabian Nights.)
A MUSICAL DRAMA
BY HARINDRANATH CHATTOPADHYAY.
A NEW NOTE
Songs in English Set to Indian Airs.
Reserved Seats Rs. 4, 3, 2, Gallery Re. 1.
TICKETS MAY BE HAD FROM:—
Manager, "New India," Messrs. Norton & Co., Chemists, Mylapore and the Home Rule Office, Eplanade Beach Road, San Thome, and No. 9, Broadway.
Tickets available from Friday, 29th March, 1918.

యీ అపుషధములయొక్క గుణాతీతములకు మెచ్చి యెక్కిమిషన్ కమిటీద్వారా వల బంగారు పతకమును, వెండిపతకములును బహుమానములుగా నొసగబడివున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:—కడుమునొప్పి, నరముచెలుకు, కీళ్ల వాయువు, పక్కనొప్పి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పార్శ్వ వాయువు, తలనొప్పి, యింకా యితరవాయువు నొప్పి, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థగును.

దీని వెల 0-8-0, పెద్దదట్టి 2-8-0.

హిందుకమాయము:—కడుపునొప్పి, కడుపునొప్పి, కడుగునొప్పి, అజీర్ణము, ఓకిరింపు, భేది, వాంతిభేది, కీళ్ల భేది రక్తభేది, నోటిపుండు, పండ్లనొప్పి, నీన్ని, తేలుపట్టడం, జలుబు, స్త్రీలకు బుతుకాలములుయందు కలిగెడు కడుపు నొప్పి మొదలయినన్ని యింకా కడుపునొప్పి కలిగే యే చిక్కు చుయిన నొప్పులున్న అతి శీఘ్రముగా స్వస్థగును.

దీని వెల ర. 0-8-0, 0-15-0, 1-12-0.

జ్వరనివర్తి:—సాధారణమైన దినాలచేరట నుండి జ్వరములను, చలిజ్వరములు అడవి కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహు త్వరగా నిర్మలగును. దీనివెల రూ. 0-8-0, 0-15-0.

టి. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లపేటి, సానూకారుపేట, చెన్న సట్టణము.

రక్తశుద్ధి:—(బ్లడ్ ప్యూరిఫైయర్) ఇది కంతముల కారకము: మేహపాదలు, మేహరణములు, గ్రంథిరణము, కురు పులు మొదలయినవాటిని స్వస్థముచేసి యేకాగ్రముచేత చేడి యుడినను రక్తమును శుద్ధు చేసి రక్తవృద్ధిచేయును. వెల ర. 1

తైలకాక:—తైలకాక, పచ్చకాక, మూత్రద్వారమున తాళగూడని మంట, దుర్వాసము పెరుగుట మొదలగు మూత్రద్వారమున కలిగెడు స్త్రీ సంబంధ హాగములకు కి దినములలో వుడుగును. దీనివెల 2-0-0 పెద్దసీసా 3-8-0.

దగ్గుమందు:—ఇది దగ్గు, కుక్కనీగ్గు, రొమ్ము నొప్పి, గొంతుకమ్మట, కఫము మొదలయిన దగ్గులకు మంచి అపుషధము. వెల 1-8-0

సప్రకాశనా:—ఇది యెద్దిభమున కలిగిన బలహీనమును, నిద్రలో ఇంద్రియశలీత నుగుటను, ఇంద్రియ లోపమును, స్వప్నవరచి యింద్రియమును వృద్ధిచేసి పుష్టిని కలుగ జేయును. మొగతనము లేనివాండ్రకు మొగతనమును కలుగ జేయును. దీనివెల 1-0-0

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంఘిక తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజీకయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజమ్మలును, దగ్గునీయమ్మలుగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును కలిగి మంచికాళితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

Table with 2 columns: Description of items and their prices. Includes items like 'కాళితముల కలెక్షనం', 'వెంటనే వాసికొను బుచ్చికము', etc.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212 రు. నుదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాంశధము

Table with 3 columns: Item name, Price, and Quantity. Includes 'తామరతైలము', 'గజ్జికీతైలము', 'మోహినీతైలము'.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి పిల్లి మద్రాసు.

విశోధకరమగు తెలుగు నవలలు లీలా లేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు స్త్రీల మనస్సైక్లము చాపల్యాగ్రంథములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0 యశోధర:—ఇంద్రియ హానిని తీరచుచున్న యింకా గమనకై పడరానిపాటు పడి యున్న పిత్తిలికెచ్చుచు 0-12-0 మనోరమ:—నగనగు పేట కేగి రాత్తునునొద్ద జిక్కుకొననతని సామర్థ్యముచే విడిపించి, స్త్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0 జగదేశ్వరంభ:—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తల్లి తిక వెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... ఆ. 0-10-0 సహోదరనాంభ:—కమ్మనకు బుద్ధితేక కలహించినను అన్న సహింపనయు ననుటను బోధించును. ఆ. 0-4-0 ఆత్మలాభార్థమున కోర్కవికోడండ్ర ప్రలాపము: ఆత్మల కోడండ్రను బాధించు విధములగుది. ఆ. 0-2-0 మిత్రద్రోహము:—అపద్ధుంధుడగు మిత్రునిపై నిండమోపి కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0 ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుడనినను పంపుదుము. ఈ నవలలను సంవత్సరాది పండుగలోగా కొనువారికి 1 రూపాయకు 4 అణాలు కమిషన్ యవ్వబడును. 586 నలయువారు:— కణ్ణెక్ బుక్ డిపో. 6. పంకజేశ్వరస్త్రి పిల్లి, సానూకారుపేట, మదరాసు.

స్వదేశవస్తువులనే కొనుడు. విదేశవస్తువులను ఉపయోగించినవారితో మా కెట్టి సంబంధ ముండవోదు. (ప్రత్యేకముగ స్వదేశపు వస్తువులనే ఉపయోగించువారు మాకు ఆప్తులు. వారే దేశోద్ధారకులు. లోకమాత ఆదివెంటచక్క. సి. పి. రాచప్పా చు య్యరు, (బి. ఏ. బి. ఎల్.) బి. పి. వాడియా, పింఛను పున్ను కొనిన జిల్లా జడ్జి ఎల్లెపల్లి బాపిరామయ్యగారు మున్నగు దేశభక్తులు చాలమంది కంజీవరము స్వదేశీ కంపెనీలో భాగస్వామ్యులుగ నున్నారు. ఇకవైనను దేశభక్తులందరును అనుమానిం చక తేరుణము వై కంపెనీలో పాల్గొనుదు. భాగము 1-కి 25 రూపాలు చొప్పున 800 భాగములు మాత్రమే మిగిలినవి. ఈ 800 భాగములను కొనునట్టి దేశభక్తులను హిందూదేశము కోల్పోయెనా? ప్రాసెక్యూటరు, మరతులకు ఇట్లు వ్రాయ ప్రార్థితులు. ది స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ కంపెనీ 962 లిమిటెడ్ కంజీవరము. బ్రాంచి: మధుర.

వైవేటు పాఠశాలల పాలక సంఘములు. ఆయా, మనచెన్న రాజధాని యందున్న పాఠశాలలలో విశేషసంఖ్య ప్రయివేటు పరిపాలనలో నున్నవి. ఈ పరిపాలక సంఘములలో విశేషసంఖ్య సభ్యులు పాఠశాల కేంద్రమైన సంబంధములేనివారలుగా నున్నారు. పాఠశాలయందు వారి కుండు యభిమానుకంటే నిజముగా ఆందుపనిచేయు యుపాధ్యాయులకును, ఆ పాఠశాల ప్రాథమిద్యార్థులకును యెక్కువ యభిమాన ముండునని యతిశయోక్తి కానేరదు. ఇట్లు వ్రాయుటవలన ఇతరుల కభిమాన ముండదని వాతంత్రుకాదు. కొంచెంచుండిన యుండవచ్చును. ఇప్పటి పాఠశాలల పాలక సంఘములు తమ ప్రస్తుతస్థితిని మార్చుకొని తమసంఘమునకు కావలసిన సభ్యులసంఖ్యలో మూడవవంతు యుపాధ్యాయులను, యింకొక మూడవవంతు ఆ స్కూలుల ప్రాథమిద్యార్థులను, మిగిలిన మూడవవంతు ఆపట్టణ మహాశయులను తేచ్చుకొననట్లే ర్పాటుచేసిన దానివలన కలుగు లాభములు, స్కూలుపొందు యభివృద్ధియు వ్రాయనక్కరలేక నేగ్రహింపనగును. సట్టణమహా శయులు తమగ్రామమందున్న పాఠశాల సభివృద్ధిపరచ కోరుదురు సరిగదా! ప్రాథమి ద్యార్థులకు తమ స్కూలును బాగుపరచుటకుండు సంహోదమునకు మేరయేయుండదు. ఇక ఉపాధ్యాయులకో! స్కూలేవారి గృహము. స్కూలేవారి మాన, ప్రాణములు, అట్టితరీ తమమాన ప్రాణములను గృహమును యేమిచేయ నెంచెదరో నేను వ్రాయనక్కరలేదు. ఈ మాను తరగతుల వారును తేరి పరిపాలించునపుడుగా ఆస్కూలు యొక్కతై భగము. ఇట్టిపాఠశాలలు మనరాజధాని యందు లేవోలేదు. నాగపట్నం, శ్రీరంగం, తిరుచనాపల్లి యందున్న నేషనల్ హైస్కూలు ఈ పాఠశాలల పాలక సంఘములయందు యుపాధ్యాయులకుడ సభ్యులు. వీరికన్నిటికిని మించినది పూనాయందున్న పరగ్యు సోకరాశాల. ఈశాశాల కమిటీయందందరు యుపాధ్యాయులే. మన ఆంధ్రదేశమునం దిట్టి దొకటియునులేదు. గుంటూరునందు దిండినాభి వృద్ధి గాంచుచున్న టవుకో హైస్కూలునందలి యుపాధ్యాయులు తమ పాఠశాలను పరిపాలించు కమిటీలోనికి తమలో ముగ్గురిని తీసికొనవలసినదిగా కోరబోవుచున్నారట. కచ్చుకోరకలసినది. ముగ్గురినేకాదు. తమకుకావలసిన సంఖ్యలో మూడవవంతు తీసికొనినను తీసికొనవచ్చును. వారు మికోరికను సంహోదపూర్వకముగా సంగీకరించి ఆంధ్రదేశమునకు మార్గదర్శకులగుదురు. మి కోరికలు వృథాయగునని తలంచవద్దు. మిసంఘసభ్యులు సామాన్యమానవులు కాదు. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధికోరకు తమవృత్తినిగూడ మానుకొనిన మనఆంధ్రనాయకును, గుంటూరు స్వరాజ్యసమితి కికోభూషణుండును నగు కొండా నేకటప్పయ్యపంతులుగారు మిసభ్యులు. ఇదివరలో గుంటూరు పురపాలక సంఘములకు తేరతమమిదచైర్మనున గవన్న వెంటువారు నేయదలంచినప్పుడు పాఠశాలనంబుల నాకర్షించినట్టియు, చైర్మన్ పదవిలో గవన్న వెంటు వారివలన పేరుపడినట్టియు, స్వరాజ్యసమితి సభ్యులును నగు న్యాచలి హనుమంతరావు పంతులుగారు మి సంఘ సభ్యులు. మి సంఘకార్యదర్శిగారు బాలూరి వేంకటరత్నం పంతులుగారు స్వరాజ్యసమితి సభ్యులు. స్వరాజ్యసమితి సభ్యులును, జిల్లాసంఘకార్యదర్శి గారును నగు ఏకాలక్ష్మీచరసింహం పంతులుగారు మి సంఘసభ్యులు. తాలూకా బోర్డు ప్రసిడెంటుగారు కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులుగారు మి సంఘసభ్యులు. ఇంక నిందు సభ్యులుగా నున్న మహాశయులలో చాలమంది ఇట్టివార లుండగా మీరు భయపడవలసిన యనసరములేదు. ఈ మహాశయులకును స్వరాజ్యమును కోరువాడు. అట్టివారు స్కూలుభివృద్ధికోరకు కోరబడునట్టి కోరికను నిరాకరించరు. మీకు భయములేదు. కోరుడు. మీ కోరికను దీర్చుకొని ఆంధ్రదేశమునకు మార్గదర్శకులు కండు. మీ ప్రయత్నములకు భగవంతుడు సదా తోడ్పడుగాక. ఆంధ్రదేశమునందున్న పాఠశాలల పరిపాలక సంఘములవారు తమలోనికి సుపాధ్యాయులను ప్రాథమిద్యార్థులను తీసికొని స్కూలును అభివృద్ధిపరచుదురుగాక! గుంటూరు నరసింహారావు.

హనరన్ అండు కంపెనీ వారి తామరతైలము. ఈతైలమును 2 గొజులు తామర, ఏనుగుజ్జి, దురద, తీట ఇటువంటి చర్మవ్యాధులకు వైన రాచిన యెడల మాయమై పోవును. నణములేదనిన డబ్బు వాఫను చేయును. బుడ్డి 1-కి క్రయం ఆ. 12. 3 బుడ్డు పోస్తుకులు వర్ష రాతేవు సావరన్ అండు కంపెనీ, (1189) కచ్చాకేశ్వర ఆగ్రహారం, మదరాసు.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>కరోలా.</p> <p>వాసనలేకు, ఏరుచితేడు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులుగావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యేలాగున 7 ర్భ శోధన గావించును.</p> <p>½ పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరుగారి లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల కొఱికి అబ్జర్వికి, చెడిన కార్బు గలుగు బాధలకును, అలవరికును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రూ. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హాట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స దోష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్యూషన్ పై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.</p>
--	--	--

<p>W. E. SMITH & Co., Ltd</p> <p>Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.</p>	<p>డబ్లియం. ఇ. స్మిత్ అండుకో. (లిమిటెడ్)</p> <p>మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు</p>
--	---

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక పేరు నుదాహరించ గోరెదము 368

1000 రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

మీరు బహిషకా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువుస్థి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆరోగ్యము, ఆకలి ఎక్కువ మొదలయినవి. కలుగును. స్వచ్ఛస్థులైయు. ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమూత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనికలన మంచి గుణము పొందిన ఆనేకులు రంగోత్, పిసాంగ్, సిలోన్, అగ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈస్ట్ ఇండియానుండి 2 కుమారులవత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు. కాకలసికవారు అర్ధకాష్టాంత్రము పంపిచో బహుమాన పులికెల కాపి పంపుదుము. ఇది అర్ధవచన రుజువుచునానికి పై కనుబడియుండు బహుమానము యిచ్చు బడును. అట్లు నికాకలసిచో కోర్టుముందు పొందవచ్చును. పార్సీలును కొనుగట్టును "డి. మన్నాలాల్" అని యందుట చూచి తీసికొనవలయును. బహుమాన పులిక కాపీలతో చంపబడును. ఏజెంటులు కాకలసియున్నది. 15 రూపాయల కేర్రీకల రూ. 25-0-0. రసాలబట్టి 1-కి డబ్బాబట్టి రి అణులు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,
సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు 215

(619)

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని పనులను గురించును, ఉక్కు, ఇనుపవాసనలు, నంపులు పంపులుగ వంశబడిన కేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకల్పించుకొనుట వలన చాలాచింతవలసినది. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటచేత కోరి సంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప సేవ ప్రకాశింపవచ్చు.

విలాసము:— **ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ**
పాల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తణుకపట్టె నెం 5వ వరు, మదరాసు

380

(వై కా మ్యాజిక్ గోరునప్పుడు ఈవత్రిక పేరు కూడ నుదాహరించ గోరుచున్నారు.)

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలసొబ్బుల మోస్తును పార్శ్వపు సొప్పల కొర దోలును. వాయువు బోర్లు పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూదేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

జన్మభాంజనం డిపో: } 10%, ప్రేమిష్టా, బొంబాయి, }
6, కంబానెట్టి స్ట్రీట్, మదరాసు.

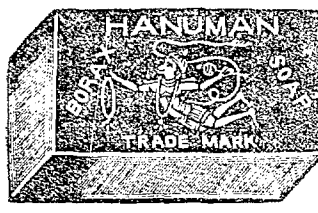
హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు.

దీనియందు సంతతి శుభ్రములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లినం బంధమును పుండ్లు, దు రద, గజ్జి, పొడలు మొదలగు నర్హ వ్యాధులు అత్యాశ్చర్యముగా బాగును. చర్మమునకు వృదుత్వమును, నునుపును, నాజేమును యిచ్చును. అన్ని చోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిల్ల పై మా హనుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపును. (751)

రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్ డిపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకములన్నియు స్వామిమైన శైలకు దొరకును. రాజులూను ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-అక్షిపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. ఎం. (186-187) మే 7వరు.

పాళ్ళపు వేంకటాచలం 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకానుయహర కస్తూరిమాత్రల నివృద్ధనను పరికింపుడు.

ప్రతి వర్సరమునకు లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింపబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మూత్రమే కాక; బర్మా, సిలోన్, పులియన్టీట్, గోవా, ఫీజి, బెలెండ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఈ పయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకానుయహర" కస్తూరి మూత్రల సీసా మీ యింట నున్న మీదల, మాటికి బెడ్డుల సమయమును, నిరీక్షించి, ముర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, గజమునోపి, బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు అగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతము సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

పై దృశ్యాలలో న సేవవిధము లనుబట్టియు సుపయోగకరములగు సిద్ధాంత కనాగతముండియు యోగ్యమగును తయారు చేయబడుచును.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాకుండును బిందును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానద్రవ్యము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. రిజిస్ట్రేషన్ ను సీసా 4 అణులు, మూత్రము.

5 సీసాలు పొకసారి త్రేప్పించుకొని టాపాల ఇచ్చుకోవలె సీసా 1-8-0

12. సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0

25. సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మారక ఆయుర్వేదము సిద్ధాంతమును దొరకును.

విలాసము:—ప్రేమిష్టా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

